ЗВІТ ПРО ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ В 2016 РОЦІ

EUA
UKRAINE
EUROPE

Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає здійснення моніторингу та оцінки виконання цього документа як спільно, так і окремо кожною Стороною.

Цей документ є скороченою версією звіту Української Сторони та містить огляд найважливіших заходів та результатів виконання Угоди про асоціацію, які були заплановані та здійснювались у 2016 році, а також інших важлиих подій, які стосуються реалізації політики європейської інтеграції.

Метою звіту є інформування громадян України, представників неурядових організацій, а також міжнародної спільноти, зокрема інституцій ЄС та його держав-членів, щодо прогресу України в реалізації цілей політичної асоціації та економічної інтеграції з ЄС з метою широкого обговорення та аналізу заходів органів державної влади.

Звіт побудовано відповідно до структури Угоди про асоціацію та доповнено іншою актуальною інформацією.

Електронна версія звіту розміщена на офіційному веб-порталі Кабінету Міністрів України.

ЗМІСТ

I ДВОСТОРОННІЙ ДІАЛОГ УКРАЇНА-ЄС У 2016 РОЦІ **4**

II ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ ТА РЕФОРМИ, ПОЛІТИЧНА АСОЦІАЦІЯ **9**

III ЮСТИЦІЯ, СВОБОДА ТА БЕЗПЕКА **14**

IV ТОРГІВЛЯ І ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТОРГІВЛЕЮ **20**

V ЕКОНОМІЧНЕ ТА ГАЛУЗЕВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО **37**

VI ФІНАНСОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО, БОРОТЬБА З ШАХРАЙСТВОМ **72**

VII ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНА-ЄС: ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ **74**

EUA UKRAINE EUROPE

УРЯДОВИЙ ОФІС З ПИТАНЬ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

GFA Consulting Group

Association4U
Асоціація для України й для тебе

Дана публікація підготована за фінансової підтримки Європейського Союзу.
Зміст публікації не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу та
є виключно відповідальністю Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції.

ВСТУПНЕ СЛОВО

У 2016 році ми пройшли важливий етап у процесі наближення України до ЄС. Країна стрімко змінюється. Нам вдалося досягти відчутного прогресу в забезпеченні прав і свобод людини, створити антикорупційні запобіжники, заощадити мільйони гривень платників податків через прозорі державні закупівлі, створити необхідні передумови для прозорого функціонування ринку енергетики, створити необхідні у рамках Третього енергетичного пакету умови для розвитку енергетичних мереж України. Завдяки децентралізації спроможні місцеві громади змогли отримати і додаткові фінансові можливості і повноваження. Початок дії глибокої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі з ЄС надав українським товаровиробникам можливість заявити про себе на європейському ринку.

Важливо відзначити значну фінансову та експертну підтримку, яка надається Україні Європейським Союзом за всіма напрямами нашого співробітництва. Лише у 2016 році Україна підписала більше 12 Угод, які передбачають надання Україні фінансової та експертної допомоги у таких напрямках, як реформа державного управління, розвиток програм прикордонного співробітництва, верховенство права та антикорупційна реформа, розвиток

транспортної інфраструктури, енергетики тощо.

Цей рік дав нам також і можливість проаналізувати підходи до організації виконання Угоди про асоціацію. Очевидно, що цей процес є безпосередньою відповідальністю кожного окремого міністерства, органу, Уряду в цілому та неможливий без злагодженої та постійної взаємодії усіх гілок влади, насамперед Уряду та Парламенту. Тому, нашим пріоритетом було внесення в порядок денний усіх реформ, які здійснюються Кабінетом Міністрів України, і тих зобов'язань, які взяла на себе Україна із ратифікацією та початком тимчасового застосування Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Адже приведення українського законодавства і практик у відповідність до європейських стандартів – це не лише формальне зобов'язання у рамках Угоди, - це відкриття нових можливостей для вільного руху товарів та послуг з України на ринок ЄС та третіх країн.

Звіт про виконання у 2016 році Угоди про асоціацію між Україною та ЄС дає змогу комплексно проаналізувати ситуацію з виконанням Україною своїх зобов'язань, дозволяє визначити вузькі місця цього процесу та сформувати чіткі пріоритети на цей та наступні роки.

Важливо зазначити, що завдання та цілі, які ви зможете знайти у цьому звіті, стануть невід'ємною частиною середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року. І це означає, що виконання Угоди стане щоденною роботою усього державного апарату.

На сьогодні з впевненістю можна говорити про те, що у нас є всі передумови для досягнення успіху на шляху внутрішніх перетворень, які стануть основою для просування нашої держави у напрямку європейської інтеграції та забезпечення благополуччя кожної людини.

Іванна Климпуш-Цинцадзе
Віце-прем'єр міністр України
з питань європейської
та євроатлантичної інтеграції

РОЗДІЛ І
ДВОСТОРОННІЙ ДІАЛОГ УКРАЇНА – ЄС У 2016 РОЦІ

ПРОТЯГОМ 2016 РОКУ ВІДБУЛАСЬ НИЗКА ЗУСТРІЧЕЙ ВИСОКОГО РІВНЯ КЕРІВНИЦТВА ДЕРЖАВИ У ІНСТИТУЦІЯХ ЄС

24-25 травня 2016 р. відбувся перший візит до Брюсселя після призначення на посаду Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції

Метою візиту стало ознайомлення Сторони ЄС з пріоритетами діяльності у сфері європейської інтеграції нового Уряду України: забезпечення успішної імплементації Угоди про асоціацію Україна – ЄС, ефективної координації процесу реформ в країні та відповідної допомоги ЄС.

В рамках візиту Віце-прем'єр-міністр України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції І.Климпуш-Цинцадзе зустрілася з офіційними особами ЄС, зокрема з Комісаром ЄС з питань ЄПС та переговорів з розширення Й.Ханом, з Віце-Президентом ЄК з питань Євро та соціального діалогу В. Домбровскісом, Комісаром ЄС з питань торгівлі С.Мальмстрьом, Комісаром ЄС з питань сільського господарства та розвитку сільських територій Ф.Хоганом, депутатами А.Пленковичем та П.Ауштревічусом.

19-20 липня 2016 р. відбувся візит Прем'єр-міністра України В. Б. Гройсманом до Брюсселю

Візит був спрямований на інформування Сторони ЄС про перші результати реформ нового Уряду України та включав зустрічі з ключовими офіційними особами ЄС, зокрема з Президентом Європейської Ради Д.Туском, Віце-Президентом Європейської Комісії – Високим представником ЄС із закордонних справ та безпекової політики Ф. Могеріні, Президентом Європейської Комісії Ж.-К.Юнкером, з Віце-президентом ЄК з питань Енергетичного Союзу М.Шефчовічем, Президентом Європейського інвестиційного банку В.Хойером.

7-8 листопада 2016 р. Віце-прем'єр-міністр України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції в рамках взяла участь у засіданні Комітету Європарламенту із закордонних справ

Метою візиту стало інформування Сторони ЄС про стан реформ в Україні та імплементації Порядку денного асоціації Україна-ЄС.

В рамках візиту Віце-прем'єр-міністр України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції І.Климпуш-Цинцадзе:

- взяла участь у засіданні Комітету ЄП із закордонних справ за участю представників національних парламентів держав-членів ЄС та робочому сніданку з постійними представниками держав-членів ЄС (КОРЕПЕР);
- взяла участь у заході Центру європейської політики (ЕРС) «Відносини Україна – ЄС: досягнення та перспективи»;
- зустрілася з офіційними особами ЄС, зокрема Комісаром ЄС з питань ЄПС та переговорів з розширення Й.Ханом, Комісаром ЄС з питань торгівлі С.Мальмстрьом, Генеральним секретарем ЄСЗД Х.Шмідт.

Підсумкам реформ в Україні та результатам імплементації Угоди про асоціацію Україна – ЄС у 2016 р. було присвячено кілька візитів урядових делегацій до інституцій ЄС на початку 2017 р.:

- 5-7 лютого 2017 р. у ході візиту Віце-прем'єр-міністр України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції:
- виступила на конференції високого рівня «Реформи в Україні та роль ЄС: як розкрити економічний потенціал України?»,
- взяла участь у робочій вечері за участю міністрів закордонних справ NB6 та Високого представника ЄС із закордонних справ та безпекової політики Ф.Могеріні,
- виступила під час засідання Підкомітету Європарламенту з питань безпеки та оборони присвяченому питанням безпекової ситуації на Сході України;
- зустрілася з Комісаром ЄС з питань ЄПС та переговорів з розширення Й.Ханом, Комісаром ЄС з питань гуманітарної допомоги та управління кризовими ситуаціями Х. Стіліанідес, Комісаром ЄС з питань торгівлі С.Мальмстрьом, Віце-президентом ЄК з питань євро та соціального діалогу В.Домбровскісом, членом Європейського Парламенту Я.Валенсою.
- 9-10 лютого 2017 р. у рамках робочого візиту Прем'єр-міністра України В.Гройсмана до Брюсселя взято участь у Конференції високого рівня «Заохочення та скерування: перезавантаження українських реформ», проведено зустрічі з Президентом Європейської Ради Д.Туском, Президентом Європейської Комісії Ж.-К.Юнкером, Президентом Центру європейських досліджень Вілфріда Мартенса М.Дзуріндою.

Відповідно до положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (статті 461-469) створено спільні органи асоціації. Так, протягом 2016 року відбулась низка засідань у рамках двосторонніх органів Україна-ЄС, функціонування яких передбачено Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Зокрема, у рамках політичного діалогу на найвищому рівні 24 листопада 2016 р. у м. Брюсселі відбувся вісімнадцятий Саміт Україна – ЄС.

На Саміті розглянуто питання виконання Угоди про асоціацію та реалізації внутрішніх реформ в Україні, а також надання відповідної підтримки ЄС. Обговорено зокрема перспективи запровадження безвізового режиму для громадян України, співробітництв у сфері енергетики, розвиток ситуації на сході України та імплементацію Мінських домовленостей, наслідки окупації АР Крим і м. Севастополя, співробітництво у сфері спільної політики безпеки і оборони, інші міжнародні та регіональні проблеми.

Узгоджено та скоординовано спільні підходи до зміцнення політичної асоціації та економічної інтеграції України, а також спільного реагування на зміни і стратегічні виклики.

19 грудня 2016 р. у м. Брюсселі за участі членів Уряду України та членів Ради Європейського Союзу і Європейської Комісії проведено третє засідання Ради асоціації, створеної відповідно до статті 461 Угоди.

Засідання стало першим з початку функціонування 1 січня 2016 р. Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ), тому детально обговорено не тільки стан імплементації Угоди про асоціацію в цілому, а й підбито перші підсумки впровадження ПВЗВТ. Стороною ЄС підтверджено готовність розширення доступу українських товарів на європейський ринок, зокрема за рахунок додаткових автономних преференцій, однак водночас визнано необхідність поліпшення ділового та інвестиційного клімату в Україні.

Стороною ЄС підтверджено також готовність надавати подальшу фінансову і технічну допомогу Україні у процесі впровадження ключових системних політичних і економічних реформ відповідно до спільних зобов'язань.

У рамках засідання підписано п'ять угод між Україною та ЄС, зокрема Угоду про фінансування реформи державної служби, чотири угоди про фінансування програм прикордонного співробітництва. Крім того, підписано ряд документів на залучення кредитних коштів Європейського інвестиційного банку.

5-6 липня 2016 р. у м. Києві відбулося друге засідання Комітету асоціації, створеного відповідно до статті 464 Угоди.

Під час засідання обговорено широкий комплекс питань політичного, економічного та секторального співробітництва, здійснено оцінку виконання Угоди про асоціацію та розглянуто інструменти моніторингу її виконання, а також шляхи вдосконалення взаємодії сторін у цьому контексті.

Поінформовано про результати проведення в Україні конституційної реформи та зусилля, що докладаються у сфері боротьби з корупцією. Підтверджено, що питання децентралізації залишаються важливим пріоритетом політики Уряду України, та повідомлено про подальші кроки у цій сфері.

Підтверджено готовність продовжувати тісну співпрацю з реалізації суспільно-політичних реформ у сфері юстиції, свободи та безпеки. Обговорено прогрес у проведенні судової реформи, стан та результати реалізації правоохоронної реформи, пріоритети реформування Генеральної прокуратури України, а також діяльність Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Окрему увагу приділено проведенню структурних економічних реформ в Україні, спрямованих на покращення інвестиційного та ділового клімату, стабілізацію економічно-соціальної ситуації, підвищення добробуту громадян.

Під час обговорення питань секторального співробітництва увагу зосереджено, зокрема, на питаннях енергетики та транспорту, охорони навколишнього середовища та морської політики, сільського господарства та розвитку сільських територій, соціальної політики, регіонального розвитку та цивільного захисту.

Здійснено також огляд Європейської політики сусідства та порушено питання необхідності розширення співробітництва між Україною та ЄС у сфері стратегічних комунікацій.

12-13 квітня 2016 р. у м. Києві проведено перше засідання Комітету асоціації у торговельному складі.

У ході засідання розглянуто стан торговельних відносин Україна – ЄС та торговельні питання, що становлять взаємний інтерес; крім того стан імплементації положень про Поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі з огляду на питання регуляторного наближення, тарифну лібералізацію та інституційні аспекти.

Обговорено також поточну ситуацію та основні тенденції у торгівлі між Україною та ЄС, а також стан підготовки Експортної стратегії України на період до 2020 року. Домовлено про організацію окремих консультацій з питання просування українського експорту.

У ході засідання розглянуто стан виконання Україною торговельних зобов'язань, взятих у рамках Угоди про асоціацію та можливість корегування її положень.

Відповідно до статті 466 Угоди, Комітетові асоціації надають допомогу підкомітети, засідання яких проводяться за гнучким графіком, у м. Брюсселі чи м. Києві або, наприклад, у вигляді відеоконференції. Підкомітети є платформами для моніторингу прогресу наближення у конкретних сферах, де обговорюються питання та проблеми, що виникають у рамках цього процесу, та формулюються рекомендації і робочі висновки.

З метою забезпечення обговорення на експертному рівні окремих сфер рішенням Ради асоціації №2/2014 від 15.12.14 створено два підкомітети: підкомітет з питань юстиції, свободи та безпеки і підкомітет з питань економіки та іншого галузевого співробітництва.

3 червня 2016 р. у м. Брюсселі відбулося друге засідання Підкомітету з питань юстиції, свободи та безпеки.

Під час засідання обговорено прогрес України в імплементації Угоди про асоціацію у сферах юстиції, свободи та безпеки. Розглянуто актуальні питання розвитку політики України у зазначених сферах та відмічено пріоритетні напрямки посилення дво- та багатостороннього співробітництва між Україною і ЄС та державами-членами ЄС.

Стороною ЄС позитивно оцінено результат виконання Плану дій з лібералізації ЄС візового режиму для України та висловлено запевнення у готовності і надалі підтримувати Україну на шляху реалізації реформ.

Обговорено також стан співробітництва, зокрема, у таких сферах, як захист персональних даних; міграція, притулок та управління кордонами; мобільність, боротьба з легалізацією (відмиванням) коштів та фінансуванням тероризму; боротьба з незаконним обігом наркотичних засобів, прекурсорів та психотропних речовин; боротьба зі злочинністю та корупцією; правове співробітництво.

За підсумками засідання позитивно оцінено українські законодавчі зміни, створення необхідних інституційних механізмів, а також заходи щодо впровадження реформ, здійснені Україною у ключових сферах (конституційна реформа, децентралізація, боротьба з корупцією, реформа системи судочинства).

Згідно з домовленістю Сторін за підсумками першого засідання Комітету асоціації (13-14 липня 2015 р.), діяльність підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва здійснюється за кластерним принципом – з фокусом на ключові питання, які закріплені за підкомітетом:

- кластер 1: макроекономічне співробітництво, управління державними фінансами (бюджетна політика, внутрішній контроль та зовнішній аудит, статистика, облік і аудит, боротьба із шахрайством);
- кластер 2: промислова та підприємницька політика, гірнича справа і металургія, туризм, космос, законодавство про товариства та корпоративне управління, захист прав споживачів, оподаткування;
- кластер 3: співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерні питання, навколишнє природне середовище, включаючи зміну клімату та цивільний захист, транспорт;
- кластер 4: співробітництво у сфері науки та технологій, інформаційне суспільство, аудіовізуальна політика, освіта, навчання та молодь, культура, співробітництво в галузі спорту та фізичної культури;
- кластер 5: сільське господарство та розвиток сільських районів, рибальство та морська політика, Дунайський регіон, транскордонне та регіональне співробітництво;
- кластер 6: співробітництво в галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей, охорона здоров'я.

26 квітня 2016 р. у м. Брюсселі проведено засідання кластера 5.

У ході розгляду питань порядку денного обговорено стан виконання Угоди про асоціацію та поточне співробітництво у сфері сільського господарства та розвитку сільської місцевості, співробітництво з проблематики ріки Дунай, транскордонне та регіональне співробітництво, розвиток політики у галузі рибальства та морської політики.

3 червня 2016 р. у м. Брюсселі відбулося засідання кластера 4.

Під час засідання обговорено хід ключових реформ та досягнення України в імплементації зобов'язань за Угодою про асоціацію у сферах науки та технологій, інформаційного суспільства, аудіовізуальної політики, освіти, навчання та молоді, культури, спорту та фізичної культури.

Представлено інформацію про основні здобутки України у зазначених вище сферах.

10 червня 2016 р. у м.Києві проведено засідання кластера 6.

У ході розгляду питань порядку денного обговорено прогрес виконання зобов'язань сторін у сферах зайнятості, охорони здоров'я, соціальної політики та рівних можливостей, а також визначено пріоритетні напрями посилення співробітництва між Україною та ЄС і державами-членами ЄС.

Розглянуто також шляхи реформування системи охорони здоров'я в Україні та зміни у нормативно-правовій базі системи закупівель фармацевтичної продукції, фінансування охорони здоров'я, надання первинної медико-санітарної допомоги.

28 – 29 вересня 2016 р. у м. Києві відбулось друге засідання кластера 1.

Під час заходу здійснено аналіз виконання Україною зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію, зокрема обговорено питання макроекономічної співпраці, управління державними фінансами та секторального співробітництва, розглянуто питання бюджетної політики, внутрішнього фінансового контролю та зовнішнього аудиту, співпраці у сфері статистики, бухгалтерського обліку та боротьби з шахрайством.

Підтверджено налаштованість сторін на взаємодію у процесах, що відбуваються у фінансовій та економічній сферах України, що відображено у спільних операційних висновках за результатами засідання.

24-25 жовтня 2016 р. у м. Брюсселі відбулося засідання кластера 3.

На засіданні обговорено актуальні питання співробітництва у сфері енергетики (у тому числі з ядерних питань), транспорту (включаючи питання оновлення національної транспортної стратегії України та регіональне транспортне співробітництво), охорони навколишнього природного середовища та цивільного захисту.

За результатами визначено пріоритетні напрями співробітництва між Україною та ЄС і державами-членами ЄС у зазначених сферах.

Крім того, **безпосередньо положеннями Угоди про асоціацію передбачено створення:**

- Підкомітету з географічних зазначень (стаття 211 Угоди),
- Підкомітету з управління санітарними та фітосанітарними заходами (стаття 74 Угоди),
- Підкомітету з питань митного співробітництва (стаття 83 Угоди);
- Підкомітету з питань торгівлі та сталого розвитку (стаття 300 Угоди),
- Перші засідання вказаних двосторонніх органів заплановано провести у 2017 році.

РОЗДІЛ II
ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ ТА РЕФОРМИ, ПОЛІТИЧНА АСОЦІАЦІЯ

Положення цього розділу умовно можна поділити на дві групи:

- **Діалог та співробітництво з питань внутрішніх реформ між Україною та ЄС** *(www.reforms.in.ua)***,** який охоплює сфери, пов'язані з функціонуванням та посиленням стабільності та ефективності функціонування установ, що здійснюють забезпечення впровадження демократії та верховенства права, забезпечення поваги до прав людини та основних свобод, відповідних внутрішніх реформ в Україні.
- **Розвиток діалогу з питань зовнішньої політики та політики безпеки,** спрямований на поступове зближення та узгодження позицій України та ЄС з питань міжнародної політики та відносин, включаючи питання міжнародної безпеки, для більш глибокого залучення України до Європейської зони безпеки.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ІНСТИТУЦІЙ

Децентралізація

Одним з ключових напрямків реформ у цій сфері, спрямованих на забезпечення належного врядування та ефективного використання державних фінансів, є децентралізація.

Одними з основних результатів цієї реформи є створення 366 нових громад. Органи місцевого самоврядування отримали нові повноваження, зокрема щодо управління фінансовими ресурсами, реалізація яких перевищує планові показники, які закладались на 2016 рік.

Також триває процес децентралізації повноважень у окремих сферах суспільного життя, таких як освіта, охорона здоров'я, охорони громадського порядку та ін.

З метою забезпечення підтримки місцевої влади у втіленні Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року Кабінетом Міністрів України прийнято рішення, яким передбачається можливість утворення регіонами неприбуткових небюджетних установ – Агенцій регіонального розвитку. Така агенція працюватиме як офіс з надання консультацій щодо підготовки та реалізації програм і проектів регіонального розвитку, які мають стати осередками співпраці між державним, приватним та громадським секторами.

Разом з тим, повна реалізація цієї реформи буде можлива після внесення відповідних змін до Конституції України, а також прийняття нового рамкового законодавства про адмінстративно-територіальний устрій України, про місцеве врядування, про діяльність префектів.

На даний час Україна отримує значну експертну та фінансову допомогу міжнародних партнерів, націлену на підтримку у впровадженні зазначеної реформи.

Зокрема, у квітні 2016 року підписано угоду між Урядом України та Європейською Комісією про фінансування «U-LEAD з Європою: Програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку». Програмою передбачено виділити 97 млн. євро на підтримку реформи місцевого самоврядування, децентралізації в Україні, а також регіонального розвитку.

Крім того, між Урядом України та Європейською Комісією підписано Додаткову угоду про фінансування Програми підтримки секторальної політики України, що дозволяє використати 50 млн. євро секторальної бюджетної підтримки на реалізацію програм і проектів, передбачених Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року. Завдяки досягнутому прогресу в реалізації регіональної політики Україна отримала наприкінці 2016 року перший транш у сумі 23 млн. євро, який буде спрямовано для реалізації відібраних на конкурсній основі проектів регіонального розвитку.

Реформа правоохоронних органів

Протягом 2016 року одним з ключових правоохоронних органів, які зазнали значної трансформації стало Міністерство внутрішніх справ (МВС).

Так, наразі у системі МВС за напрямами працюють такі органи:

- Національна поліція - центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;
- Державна прикордонна служба — центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері комплексного управління державним кордоном;
- Державна міграційна служба — центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері протидії нелегальній міграції;
- Державна служба з надзвичайних ситуацій — центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, пожежної безпеки та захисту від надзвичайних ситуацій;
- Національна гвардія — військове формування із функціями забезпечення правопорядку.

У 2016 році відкрито 12 сервісних центрів МВС нового зразка, в яких утворено умови для надання послуг за принципом «єдиного вікна» у форматі відкритого офісу. Зменшено термін надання адміністративних послуг, зокрема у зв'язку із запровадженням електронної черги та електронних інфобоксів.

Одним з ключових напрямів реформування системи органів внутрішніх справ у 2016 році стало також забезпечення належної реалізації Закону України «про Національну поліцію». Зокрема були затверджені Порядок діяльності поліцейських комісій та Типовий порядок проведення конкурсу на службу до поліції та/або зайняття вакантної посади. Проведено

конкурс на посаду Голови Національної поліції.

Також проведено переатестацію працівників. Створено незалежний рекрутинговий центр, розроблено і впроваджено систему прозорих, відкритих конкурсних відборів слідчих, дільничних та оперативних співробітників.

У 2016 році розпочато функціонування нових підрозділів патрульної поліції у 32 містах України загальною чисельність понад 12 тис. працівників. 34 автопатрулі патрульної поліції задіяні до забезпечення безпеки дорожнього руху на трасах загальною протяжністю понад 1,5 тис. км.

Створено єдиний спеціальний підрозділ оперативного реагування — Корпус оперативно-раптової дії (КОРД).

Триває робота над формуванням концепції подальшого реформування Національної поліції України за напрямами: взаємодія поліції з населенням, управління натовпом, кримінальні розслідування, підбір та підготовка кадрів. Також у 2017 році очікується ухвалення прийнятого у першому читанні проекту Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» (реєстр. №4670). Статут визначає сутність службової дисципліни в Національній поліції, повноваження поліцейських та їхніх керівників з її дотримання, види заохочень і дисциплінарних стягнень, а також порядок їх застосування та оскарження. Завершується робота над проектом Кодексу поліцейської етики.

Також протягом 2016 року проводилась активна роботи з міжнародними експертами з напрацювання підходів щодо майбутнього реформування Служби безпеки України. У рамках Міжнародної дорадчої групи з реформування Служби безпеки України за сприяння експертів Місії EUAM, Офісу зв'язку НАТО в Україні та окремих партнерських служб європейських країн була здійснена підготовка пропозицій до концепції реформування Служби безпеки України з урахуванням кращих практик держав-членів ЄС та НАТО, які наразі розглядаються та обговорюються з експертами зазначеної дорадчої групи та СБУ.

Крім того, у 2016 році був розпочатий процес створення та обрання керівництва Державного бюро розслідувань відповідно до Закону України від 1 березня 2016 р. №794-VIII. Зокрема, 29 лютого Кабінет Міністрів України прийняв рішення, яким утворено центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом - Державне бюро розслідувань (Постанова Кабінету Міністрів від 29 лютого 2016 р. №127);

Протягом 2016 року основна робота була направлена на забезпечення прозорого та відкритого процесу відбору кандидатів на керівні посади у ДБР: утворено та забезпечено функціонування комісії з проведення конкурсу на зайняття посади директора ДБР, його заступників, директорів територіальних органів та керівників підрозділів центрального апарату Державного бюро розслідувань (склад комісії затверджено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2016 р. №125); затверджено перелік кандидатів на зайняття відповідних посад. Після завершення усіх передбачених законодавством процедур перевірки, зокрема, поліграфічного дослідження, відбір кандидатів для призначення на відповідні посади буде завершено. Із призначенням директора ДБР буде здійснена необхідна робота щодо штатного та матеріально-технічного забезпечення роботи цього органу.

З початком функціонування зазначеного правоохоронного органу буде забезпечено незалежність та об'єктивність механізму розслідування злочинів, вчинених високопосадовцями, суддями та працівниками правоохоронних органів. ДБР з початком фактичної діяльності перебере на себе слідчі функції органів прокуратури.

ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ОСНОВНІ СВОБОДИ

У 2016 році продовжувалась робота із забезпечення виконання Національної стратегії у сфері прав людини (затвердженої Указом Президента України від 25 серпня 2015 року №501/2015 у рамках заходів, передбачених урядовим Планом дій з її реалізації на період до 2020 року (затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. №1393).

Вказана Стратегія та План дій враховують рекомендації міжнародних організацій та є всеосяжними документами, які визначають пріоритетні завдання у сферах громадянських, політичних, соціальних та економічних прав, попередження і протидії дискримінації, гендерної рівності, та чіткі заходи з їх реалізації.

План дій підлягає періодичному спільному моніторингу з боку українських органів влади, НУО, міжнародних організацій та Омбудсмена з метою оцінки реалізації затверджених проектів. Звіт про виконання Плану дій у 2016 році, підготовлений Міністерством юстиції, розміщено на сайті Міністерства – *http://old.minjust.gov.ua/section/548.*

Серед основних досягнень 2016 року у рамках реалізації цього документа можна відзначити внесення на розгляд Верховної Ради України та прийняття у першому читанні ратифікаційного законопроекту до Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» (Стамбульська конвенція) (реєстр. №0119) та проекту Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (реєстр. №5294), який створює необхідні умови для належної реалізації вказаної Конвенції.

Також триває процес розробки рамкової Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року, в якій будуть враховані напрями Стратегії Ради Європи у сфері гендерної рівності.

Протягом 2016 року також проводилась робота із забезпечення належної координації процесу реалізації законодавства та стратегічних документів з питань забезпечення рівності чоловіків і жінок. Очікується, що у першому кварталі 2017 року Кабінет Міністрів України прийме рішення про покладення цих повноважень на одного з Віце-прем'єр-міністрів України.

Крім того, у 2016 році була розпочата реалізація Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки, спрямованої на налагодження діалогу влади з організаціями громадянського суспільства, передусім з питань забезпечення прав і свобод людини. Створена Координаційна рада сприяння розвитку громадянського суспільства зі статусом консультативно-дорадчого органу при Президентові України.

У Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення виборчих прав внутрішньо переміщених осіб» (від 19 квітня 2016 р. №4471), спрямований на забезпечення права внутрішньо переміщених осіб на участь у виборах та референдумах, який доопрацьовується у профільному Комітету за участі представників відповідних міністерств.

Урядом у 2016 році забезпечено створення та ведення реєстру (Єдиної інформаційної бази даних) про внутрішньо переміщених осіб (Постанова Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 р. № 646).

Протягом 2017 року, у контексті реалізації Угоди про асоціацію актуальним залишається ухвалення Верховною Радою України проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу)» (від 20 листопада 2015 р. №3501).

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТА ПОЛІТИКА БЕЗПЕКИ

Україна продовжує практику приєднання до заяв і виступів ЄС з міжнародних питань, у тому числі в рамках міжнародних організацій (ООН та системи її органів і установ, ОБСЄ, МАГАТЕ тощо). Загалом станом на 1 січня 2017 р. Україна приєдналась до 4920 заяв з 5875.

У 2016 році схвалено Стратегічний оборонний бюлетень України, спрямований на забезпечення практичної реалізації положень Воєнної доктрини України та Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України, який визначає стратегічні й оперативні цілі оборонної реформи та очікувані результати їх досягнення з урахуванням актуальних воєнно-політичних загроз та викликів. Бюлетень також визначає шляхи досягнення цілей оборонної реформи, активну участь у реалізації Спільної безпекової і оборонної політики ЄС та активне співробітництво з НАТО з досягнення критеріїв, необхідних для набуття повноправного членства в Організації Північноатлантичного договору.

У рамках імплементації Адміністративної угоди між Міністерством оборони України та Європейським оборонним агентством (ЄОА) у лютому 2016 року Стороні ЄС передано схему координації з ЄОА та перелік осіб-координаторів за напрямами діяльності Агентства.

Також з метою розвитку практичного співробітництва з ЄОА Міністерство оборони України направило звернення щодо зацікавленості взяти участь в діяльності багатонаціональних проектів під егідою цієї організації: Технічна стандартизація (Material Standardisation); Єдине європейське небо (Single European Sky); Протидія саморобним вибуховим пристроям (Counter-IED); Європейський авіатранспортний флот (European Air Transport Fleet) (у довгостроковій перспективі).

У червні 2016 року підписано Ноту про приєднання Міністерства оборони України до Технічної угоди між Міністерством національної оборони Республіки Польща, Міністерством оборони Словацької Республіки, Міністерством оборони Угорщини та Міністерством оборони Чеської Республіки стосовно їх співробітництва в рамках Бойової тактичної групи Європейського Союзу, сформованої країнами Вишеградської четвірки. З підписанням Ноти завершено нормативно-правове врегулювання досягнутих домовленостей, загальних зобов'язань, принципів та процедур, згідно з якими сили та засоби

Збройних Сил України визначеним складом беруть участь у оперативному чергуванні БТГ ЄС В4. Підрозділи Збройних Сил України у другому півріччі 2016 року здійснювали оперативне чергування у складі БТГ ЄС під проводом Великої Британії.

За сприянням Європейського безпекового та оборонного коледжу у жовтні 2016 року проведено орієнтаційний курс спільної політики безпеки і оборони Європейського Союзу на базі Національного університету оборони України імені І.Черняховського. Участь в зазначеному курсі взяли 300 представників України.

Ратифікація Статуту Міжнародного кримінального суду

Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (№1401-VIII) передбачено, що Україна може визнати юрисдикцію Міжнародного кримінального суду на умовах, визначених Римським статутом Міжнародного кримінального суду.

Відповідним положенням доповнено статтю 124 Основного Закону.

Cour Pénale Internationale

International Criminal Court

Політичний діалог Україна – ЄС залишається на високому рівні, відбувається в рамках усіх існуючих механізмів. Забезпечено скоординованість підходів України та ЄС щодо оцінки та засудження дій Росії проти міжнародного миру й безпеки, а також вжиття відповідних заходів протидії.

Зусилля Української Сторони мають бути сконцентровані на подальшому реформуванні правоохоронних органів, пенітенціарної системи, здійсненні комплексних заходів з децентралізації.

Важливим завданням залишається удосконалення законодавства щодо протидії дискримінації та гендерної рівності, зокрема шляхом внесення відповідних змін до Трудового кодексу України та ратифікації Стамбульської конвенції.

РОЗДІЛ III
ЮСТИЦІЯ, СВОБОДА ТА БЕЗПЕКА

Безпосереднє встановлення безвізового режиму не передбачене Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Тим не менше, у статті 19 Угоди зазначається необхідність виконання **Плану дій з лібералізації ЄС візового режиму для України** (далі - План дій).

У листопаді 2010 р. Україна отримала План дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України.

Протягом виконання Плану дій Україна виконала всі необхідні 144 критерії у сферах безпеки документів, боротьби з організованою злочинністю, міграції, управління кордонами, захисту прав та свобод людини. У рамках реалізації цих критеріїв було прийнято близько 150 законів та підзаконних актів, які успішно імплементуються.

Результатом цієї роботи стало внесення ЄК на розгляд Європарламенту та Ради ЄС законодавчої ініціативи про внесення України в список безвізових країн.

Довідково: Єврокомісія підтвердила, що Україна виконала всі критерії для кожного з чотирьох блоків другої фази Плану дій, і ЄК представить законодавчу пропозицію внести зміни в регламент (ЕС) №539/2001 щодо внесення України в список безвізових країн (короткострокові – до 90 днів). 17 липопада 2016 р. Комітет постійних представників (COREPER) схвалив рішення про початок підготовки рішення про скасування візового режиму для громадян України.

Відповідно до статті 15 Угоди, Сторони домовились співпрацювати з метою забезпечення належного рівня захисту персональних даних відповідно до найвищих європейських та міжнародних стандартів.

Так, Законом України «Про захист персональних даних» повноваження щодо контролю за додержанням законодавства про захист персональних даних покладено на Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

В структурі Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини функціонує окремий підрозділ з питань захисту персональних даних, серед основних функцій якого – здійснення контролю за дотриманням прав людини у сфері захисту персональних даних, розгляд скарг громадян та вжиття заходів щодо поновлення їхніх прав у сфері захисту персональних даних, перевірка володільців персональних даних.

Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради У країни з прав людини на постійній основі здійснюєть моніторинг застосування законодавства з питань захисту персональних даних, за результатами якого вживаються необхідні заходи. Зокрема, на регулярній основі проводяться навчальні лекції для професійних та цільових груп з питань практичного застосування положень законодавства у сфері захисту персональних даних.

Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини за підтримки Офісу Ради Європи в Україні та сприяння Українського католицького університету також реалізується проект «Школа захисту персональних даних», яка являє собою триденний курс для цільових груп.Навчання в рамках цього проекту вже пройшли представники телекомунікаційних компаній, банківського сектору, військовослужбовці, працівники медичної сфери.

Крім того, створена робоча група, у рамках якої здійснюється напрацювання змін та доповнень до Закону України «Про захист персональних даних» з метою ліквідації законодавчих прогалин, які були виявлені при застосуванні на практиці цього Закону та гармонізації із законодавством України про доступ до публічної інформації.

Відповідно до статті 16 Угоди про асоціацію, Україна зобов'язалася працювати над подоланням причин нелегальної міграції та торгівлі людьми, забезпечувати права на притулок й сприяти інтеграції мігрантів, ліпше управляти кордонами.

У 2016 році у сфері міграції та притулку:

- Забезпечено права осіб, які визнані біженцями в Україні (документування із правильними установчими даними).
- Встановлено механізм невідкладного розгляду справ про примусове видворення іноземців та осіб без громадянства або забезпечення передачі іноземців та осіб без громадянства відповідно до міжнародних договорів про реадмісію.

Довідково: Внесено зміни до Кодексу адміністративного судочинства України щодо розгляду судами позовів про примусове видворення або щодо затримання з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення іноземців та осіб без громадянства або забезпечення передачі іноземців та осіб без громадянства відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію (від 04 лютого 2016 р. №991-VIII).

- Поліпшено судовий захист іноземців та осіб без громадянства та оформлення цій категорії осіб, яка звільняється з пункту тимчасового розміщення біженців, посвідок на постійне чи тимчасове проживання.

Довідково: Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень судового захисту іноземців та осіб без громадянства і врегулювання окремих питань, пов'язаних з протидією нелегальній міграції» (від 19 травня 2016 р. №1379-VIII).

- Запущено онлайн-систему оформлення і видачі іноземцям та особам без громадянства віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію.

Довідково: В низці посольств та консульських установ України за кордоном із 29 червня 2016 року запроваджено електронну систему видачі віз (ІТС «Віза»), що дозволяє реєстрацію візового клопотання он-лайн та призначення дати подачі документів в установі безпосередньо через сайт http://visa.mfa.gov.ua.

- Завершується підготовка введення в експлуатацію пункту тимчасового розміщення біженців у м. Яготині Київської області.

Довідково: Пункт зареєстрований як юридична особа, має самостійний баланс, реєстраційні рахунки в органах Казначейства. Наказами ДМС затверджено Положення про пункт, його структуру та штатний розпис.

- За підсумками дев'ятого засідання Спільного комітету з питань реадмісії «Україна – ЄС», яке відбулось 3 серпня 2016 р., Сторони констатували високий рівень ефективності виконання Угоди про реадмісію між Україною та ЄС, зокрема було відзначено, що частка повернень осіб в Україну перевищує 80 %, що засвідчує, що виконання Угоди Україною є одним із найефективніших у порівнянні з виконанням аналогічних Угод між ЄС та іншими державами. Протягом 2016 року продовжувалась робота із підготовки до підписання двосторонніх імплементаційних протоколів з державами-членами ЄС, відповідно до вказаної Угоди, зокрема з Польщею, Бельгією, Люксембургом, Нідерландами, Португалією, Словаччиною, Угорщиною, Румунією, Мальтою, Італією, Францією, Німеччиною, Литвою, Латвією, Фінляндією.

У сфері **управління кордонами** у 2016 році:

- створено умови для підвищення безпеки державного кордону та запровадження найкращих європейських практик інтегрованого управління кордонами в Україні.

Довідково: Затверджено План заходів щодо реалізації Концепції інтегрованого управління кордонами (Розпорядження КМУ від 31 серпня 2016 р. №626-р.)

- підписано Протокол про організацію спільного патрулювання українсько-румунського державного кордону та Протокол про обмін статистичною та аналітичною інформацією (у травні 2016 р.), реалізація якого забезпечує поліпшення управління українсько-румунським державним кордоном.
- Продовжено **демаркацію українсько-білоруського державного кордону та українсько-молдовського державного кордону.**

Довідково: На українсько-білоруському державному кордоні в рамках проведення демаркації станом на 31 грудня 2016 р. винесено на місцевість 404 км лінії державного кордону, визначено 977 місць установлення прикордонних знаків. Станом на 31грудня 2016 р. на українсько-молдовському державному кордоні винесено на місцевість 1222 км (100%) лінії державного кордону, у тому числі 452 км на центральній (придністровській) ділянці, та встановлено 4198 прикордонних знаків.

- Створено умови для підвищення безпеки та боротьби з транснаціональною організованою злочинністю на українсько-молдовському кордоні.

Довідково: Відповідно до Угоди між Кабінетом Міністрів України та урядом Республіки Молдова (постанова КМУ від 08.08.2016 р. №511), інформація між прикордонними відомствами передаватиметься з метою забезпечення безпеки спільного кордону, запобігання та боротьби з транснаціональною організованою злочинністю, міжнародним тероризмом та його фінансуванням в режимі реального часу через захищені канали зв'язку.

- Триває підключення пунктів пропуску через державний кордон до баз даних Інтерполу.

Довідково: Під'єднано 123 пункти пропуску (з них за 4 квартал 2016 року – 82), завдяки чому перевірка на кордоні тепер відбувається в режимі реального часу

- Встановлено біометричне обладнання для високого рівня прикордонного контролю у 157 пунктах пропуску на першій лінії та у 97 пунктах на другій лінії.

У сфері боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму:

Законодавче та інституційне забезпечення системи боротьби з відмиванням (легалізацією) доходів, отриманих злочинним шляхом, та з фінансуванням тероризму в цілому відповідає міжнародним стандартам.

Разом з цим, на постійній основі продовжується робота із врахування, зокрема, рекомендацій FATF. З цією метою у 2016 році була схвалена **Стратегія реформування системи звітності у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення** (Розпорядження КМУ від 23 серпня 2016 р.), розроблена з урахуванням рекомендацій та звіту експертів місії Міжнародного валютного фонду від 17 березня 2016 р.

Затверджено **Критерії ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення** (Наказ Міністерства фінансів від 8 липня 2016 р. №584).

Схвалено шість постанов Національного банку України щодо проведення оцінки ризиків використання банку, здійснення перевірок банків, форм звітності відповідно до рекомендацій МВФ, перевірки інформації про операції, здійснення моніторингу небанківськими фінансовими установами.

У сфері **боротьби з незаконним обігом наркотиків у 2016 році було:**

- Посилено контроль за обігом лікарських засобів, які мають у своєму складі наркотичні засоби (Постанова КМУ від 24 лютого 2016 р. №128).
- Припинено діяльність нарколабораторії та мережі з розповсюдження її продукції з метою отримання коштів для здійснення діяльності МТО «Хізбалла».

Триває погодження **проекту Плану заходів з реалізації Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року.**

У сфері протидії торгівлі людьми:

- Визначено конкретні заходи з протидії торгівлі людьми, окреслено обов'язки і напрями відповідної роботи.

Довідково: Затверджено Державну соціальну програму протидії торгівлі людьми на період до 2020 року (Постанова КМУ від 24 лютого 2016 р. №111).

- Посилено спроможність захисту осіб, які постраждали від торгівлі людьми, осіб із груп ризику, особливо дітей та молоді.

Довідково: МВС та МОМ розроблено план співпраці в рамках реалізації проекту «Протидія торгівлі дітьми та молоддю в Україні на 2015-2020 роки».

- Створено правові та організаційні засади протидії кіберзагрозам із урахуванням практики провідних держав-членів НАТО та ЄС.

У сфері боротьби корупцією:

Створено систему нових антикорупційних органів:

- Національне антикорупційне бюро України

Повноцінне функціонування НАБУ розпочалося у грудні 2015 р. після обрання Антикорупційного прокурора - керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

За результатами відкритих конкурсів в Національному антикорупційному бюро працюють 537 працівників, з них 200 – детективи.

Згідно із Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України» максимальний штат центрального та територіальних управлінь складає 700 осіб. Триває конкурсний відбір кандидатів на посади детективів Національного антикорупційного бюро України.

Утворено три територіальних управління Бюро – у Львові, Одесі та Харкові.

Національним антикорупційним бюро разом зі Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою відкрито **280** кримінальних проваджень, **71** особі повідомлено про підозру, **47** кримінальних справ спрямовано до суду.

У рамках двосторонньої співпрраці з ЄС 19 жовтня 2016 р. НАБУ і Європейське управління з боротьби з шахрайством (OLAF) підписали Угоду про співпрацю, яка передбачає проведення спільних слідчих дій та обмін інформацією щодо шахрайства або порушень, що впливають на бюджет ЄС та можуть зашкодити його фінансовим інтересам.

- Завершено формування нормативно-правової бази діяльності та повного складу **Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП).**

Довідково: Затверджено Положення про САП (Наказ Генеральної прокуратури від 12 квітня 2016 р. №149). Внесено зміни до Закону України «Про прокуратуру» щодо не поширення вимоги про стаж роботи на посаді прокурора не менше п'яти років для прокурорів САП (від 18 лютого 2016 р. №1020-VIII).

- **Створено правові передумови для функціонування спеціального антикорупційного суду.**

Довідково: Внесено зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (від 02 червня 2016 р. №1402-VIII) щодо створення Вищого антикорупційного суду як суду першої інстанції з розгляду окремих категорій справ – які розслідуються Національним антикорупційним бюро та супроводжуються Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою. Рішення Вищого антикорупційного суду можуть переглядатися лише Верховним судом України. Протягом дванадцяти місяців з дня набрання чинності закону, який визначить спеціальні вимоги до суддів цього суду, має бути створений Вищий антикорупційний суд та проведено конкурси на посади суддів цього суду.

- Розпочато повноцінну роботу **Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК).**

Довідково: 15 серпня 2016 року НАЗК розпочало повноцінну роботу (Рішення НАЗК від 14 серпня 2016 року №1). Ухвалено та реалізується план невідкладних заходів із започаткування роботи НАЗК. Для забезпечення належного функціонування Агентства передбачено видатки у Державному бюджеті України на 2017 рік:

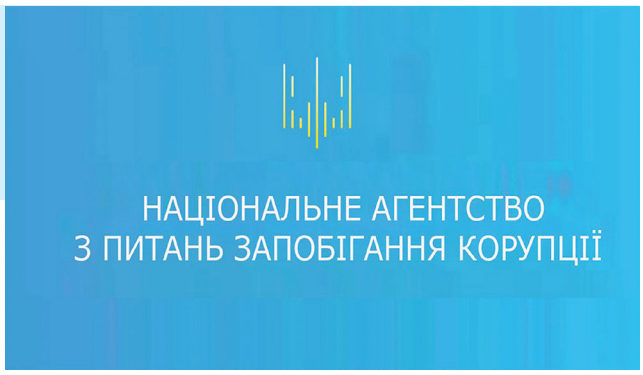

- призначено чотирьох з п'яти членів Національного агентства з питань запобігання корупції;
- забезпечено доступ НАЗК до дев'яти (з 22 необхідних) реєстрів та інформаційних баз державних органів. Триває процес укладення договорів про забезпечення доступу НАЗК до інших реєстрів.
- затверджено Методичні рекомендації щодо дотримання правил запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, Методичні рекомендації щодо передачі в управління підприємств та/або корпоративних прав з метою запобігання конфлікту інтересів;
- затверджено всі нормативно-правові акти, необхідні для належної релазіації Закону України «Про політичні партії в Україні», зокрема форму звіту політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, порядок його подання до Національного агентства та положення про аналіз такого звіту;
- затверджено розподіл коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій у 2016 році, між політичними партіями, на підтримку виборчих списків яких під час останніх позачергових виборів народних депутатів України 2014 року у єдиному загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі було подано не менше п'яти відсотків дійсних голосів виборців;
- започатковано роботу електронної системи подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до вимог Закону України «Про запобігання корупції».

Довідково: Прийнято Закон України «Про впровадження електронного декларування» (від 15 березня 2016 р. №1022-VIII). 01 вересня 2016 р. прийнято в постійну (промислову) експлуатацію інформаційно-телекомунікаційну систему «Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування». 30 жовтня 2016 завершився перший етап подачі декларацій за 2015 рік для осіб, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище. За 2016 рік подано всього 135 949 е-документів, з них - 107 050 щорічних декларацій посадовців державної служби та органів місцевого самоврядування за 2015 рік (у тому числі виправлених – 20 334). Ці, а також усі інші суб'єкти декларування у період з 1 січня до 31 березня 2017 р. подаватимуть декларації за 2016 рік.

- утворено Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів та забезпечено проведення конкурсу та обрання Голови Національного агентства (Постанова КМУ від 24 лютого 2016 р. №104).

Довідково: 11 червня 2016 р. набув чинності Закон України від 18 лютого 2016 р. №1021-VIII, який удосконалює засади діяльності Національного агентства, надаючи йому ширші права з управління тими активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні або які конфісковані через їх незаконне походження. Також орган отримав право продавати арештоване майно у випадку, якщо його тривале зберігання призводить до зменшення вартості активів. Реєстр активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, буде відкрито:

У сфері судової реформи:

- Забезпечено деполітизацію та незалежність судової влади, підвищено професійні стандарти судочинства та забезпечено попередження етичних і корупційних ризиків.

Довідково: Прийнято Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (від 02 червня 2016 р. №1401-VIII), яким, зокрема: усунуто Верховну Раду України з процесу призначення суддів, введено безстроко-

ве призначення суддів за поданням Вищої ради правосуддя, підвищено вимоги до суддівського корпусу, підвищено відповідальність суддів шляхом обмеження імунітету лише до функціонального. З метою реалізації нових положень Конституції України щодо правосуддя та продовження виконання запланованих етапів судової реформи прийнято Закон України «Про судоустрій і статус суддів» (від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII). Верховний Суд України має розпочати роботу у 1 півріччі 2017 р. Оголошено конкурс на зайняття вакантних посад суддів. Районні, міжрайонні, районні у містах, міські, міськрайонні суди продовжують здійснювати свої повноваження до утворення та початку діяльності місцевого окружного суду, юрисдикція якого розповсюджується на відповідну територію. Також прийнятим законом передбачається проведення моніторингу способу життя судді, а також подання ним щорічно до 1 лютого декларації доброчесності та декларації родинних зв'язків; утворюється Громадська рада доброчесності із правозахисників та журналістів, яка сприятиме Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду) критеріям професійної етики та доброчесності.

- Створено правове підґрунтя для незалежності судової влади і її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності суспільству.

Довідково: 21 грудня 2016 р. прийнято Закон України «Про Вищу раду правосуддя» (від 23.09.2016 р. № 5180). Законопроект визначає статус, повноваження та організацію роботи Вищої ради правосуддя, яка є головним органом в питаннях суддівської кар'єри, має право приймати рішення про призначення, звільнення та переведення суддів, надавати дозвіл на їх затримання, арешт, відсторонення.

- Створено правові умови для оновлення суддівського корпусу відповідно до суспільних очікувань і згідно з європейськими стандартами, а також для належного функціонування прокуратури, адвокатури та системи виконання судових рішень, розпочато процес формування нового складу Верховного суду України.

Довідково: Прийнято Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (від 02 червня 2016 р. № 1401-VIII). Законом прокуратуру позбавлено низки функцій, решту докорінно змінено, визначено повноваження прокуратури, які, зокрема, забезпечать більш ретельне і якісне досудове розслідування. 30 вересня 2016 р. набрали чинності більшість нових положень Конституції України стосовно функцій прокуратури. 12 травня 2016 р. прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Генеральної прокуратури» (від 12 травня 2016 р. №1355-VIII), що забезпечує незалежність прокурорської діяльності за допомогою органів самоврядування та посилює відповідальність прокурорів. Тривають конкурси на зайняття вакантних посад керівників місцевих прокуратур.

- З метою встановлення європейських стандартів виконання рішень суду, оптимізації стадій виконавчого провадження і строків проведення виконавчих дій прийнято Закони України «Про виконавче провадження» (№1404-VIII) та «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (№1403-VIII). *Закони спрямовані на проведення структурної реформи виконання рішень судів, їхніми положеннями запроваджено змішану систему виконання рішень – за допомогою приватних та державних виконавців. Дані положення законів набули чинності 5 січня 2017 року. Наразі Міністерство юстиції закінчило усі підготовчі процедури для запуску нової професії – приватних виконавців:*
- Забезпечено умови дотримання верховенства права і права громадян на справедливий суд.

Довідково: Відкрито 434 бюро правової допомоги як відокремлені структурні підрозділи місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Завдяки функціонуванню центрів з надання правової допомоги понад 1 673 осіб отримали виправдувальні вироки або рішення про закриття кримінального провадження. По всій території України утворено 7444 мобільних пунктів консультування та 1371 дистанційних пунктів доступу до безоплатної правової допомоги. Вторинну правову допомогу (захист та представництво інтересів у судах) здійснюють більше ніж 5000 адвокатів, відібраних на конкурсних засадах.

У сфері правової допомоги у цивільних та кримінальних справах:
- у рамках чергового засідання Підкомітету №1 «Юстиція, свобода та безпека» сторони відзначили високий рівень співробітництва між сторонами у сферах правової допомоги у цивільних та кримінальних справах;
- підписано **Угоду про співпрацю між Україною та Європейською організацією з питань юстиції. Проект Закону про ратифікацію Угоди про співробітництво з Євроюстом** внесено Президентом України на розгляд ВРУ (від 29 листопада 2016 р. №0122).
- підписано Конвенцію про вибір суду, яка застосовується у міжнародних справах по відношенню до виключних угод про вибір суду у цивільних чи торгівельних справах.

Українська сторона очікує на прийняття рішення ЄС про скасування візового режиму для громадян України.

Важливо забезпечити спільну та ефективну роботу системи новоутворених антикорупційних органів, відсутність політичного тиску на здійснення ними своєї діяльності.

Пріоритетом залишається імплементація прийнятого у 2016 р. законодавства щодо реформування судової системи.

РОЗДІЛ IV
ТОРГІВЛЯ І ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТОРГІВЛЕЮ

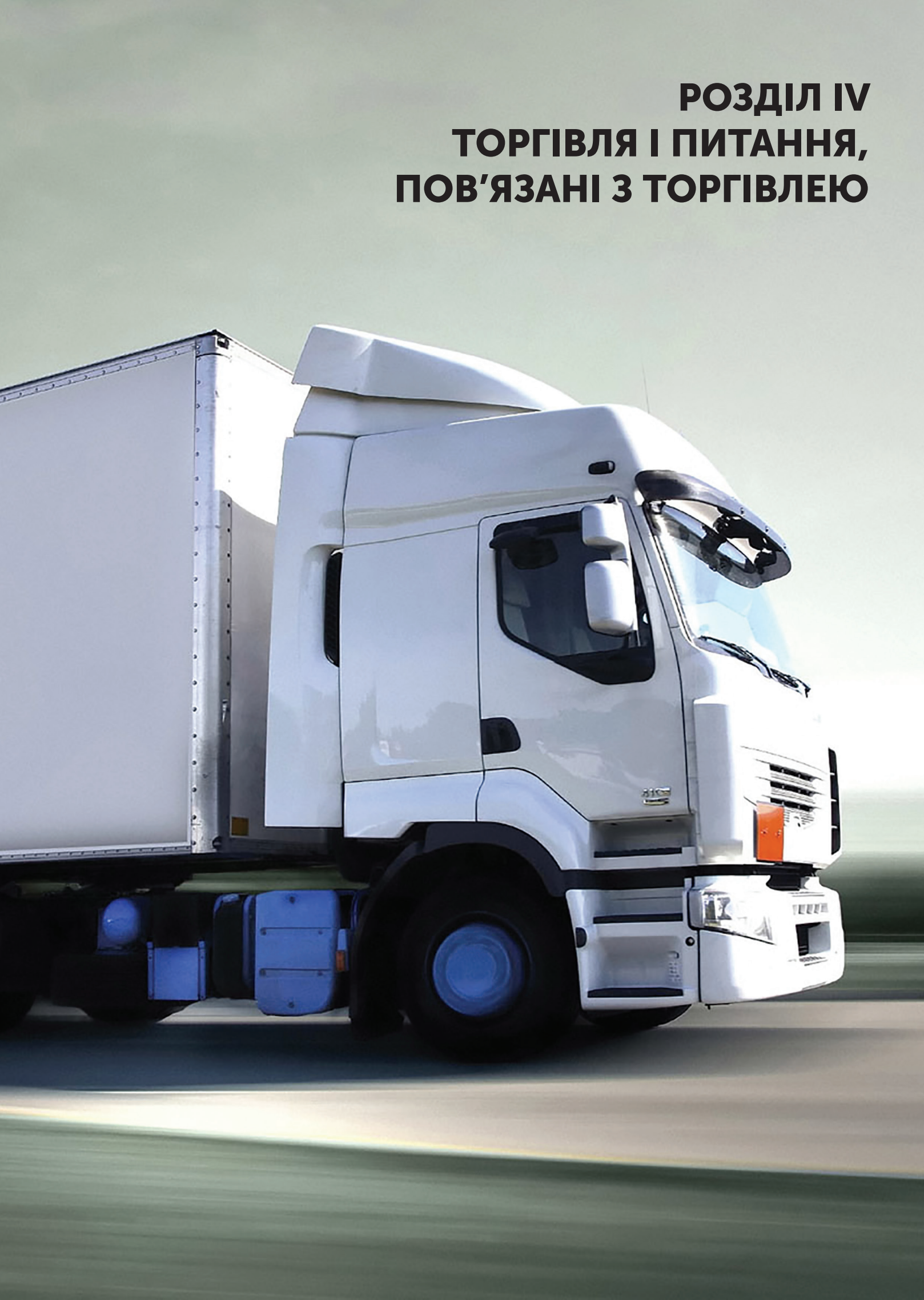

НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕЖИМ ТА ДОСТУП ТОВАРІВ НА РИНКИ

Видано **50 000+** сертифікатів **EUR. 1**

Затверджено **113** уповноважених експортерів.

Для спрощення експорту до ЄС та на виконання Наказу Мінфіну №1142 «Про затвердження Порядку заповнення та видачі митницею сертифіката з перевезення товару EUR.1 відповідно до Угоди про асоціацію між Україноюта ЄС, у 2016 році митні підрозділи Державної фіскальної служби України видали понад 50000 сертифікатів за формою EUR.1 на товари українського походження, що експортуються до країн ЄС. EUR.1 дозволяє товарам українського походження після їх ввезення на територію ЄС користуватися умовами преференційної торгівлі.

Ще одним вагомим досягненням у сфері спрощення доступу на ринки ЄС стало впровадження інституту «уповноваженого експортера». Уповноваженим експортером може стати підприємство-експортер, юридична особа, зареєстрована в Україні, за винятком митного брокера, який здійснює постійні відправлення товарів на умовах угод та має право самостійно оформлювати декларацію, незалежно від вартості товару. Протягом 2016 року статус уповноваженого експортера отримали 113 підприємств. Порядок схвалено Наказом Мінфіну №1013 «Про затвердження Порядку надання та анулювання митницею статусу уповноваженого (схваленого) експортера».

Угода про Асоціацію, зокрема, передбачає низку заходів, направлених на захист українського виробника та його комфортний перехід до зони вільної торгівлі з ЄС. Зокрема, з 1 січня 2016 р. Україна скасувала мита на імпорт 70 відсотків товарів походженням з ЄС, в той же час решта чутливих для України товарів залишається на перехідних періодах (тривалістю від 1 до 7 років) або з режимом обмежень відповідно до Графіку, встановленого у Додатку I-A до Угоди.

Для захисту особливо чутливих товарів впроваджено тарифні квоти для імпорту до України окремих видів сільськогосподарської продукції походженням з держав - членів ЄС та затверджено «Порядок контролю за використанням тарифної квоти». Відповідно до Додатку I-A Угоди Україна впроваджує тарифні квоти для імпорту в Україну цукру, свинини та м'яса птиці з держав-членів ЄС. Це дає можливість українському виробнику адаптуватися до нових умов роботи та протягом перехідного періоду (до 7 років з моменту підписання Угоди) облаштувати виробництво для гідної конкуренції із європейською сільськогосподарською продукцією. Згідно з вищезгаданим Порядком, розподіл квот здійснюється без людського втручання програмно-інформаційним комплексом, що входить до складу Єдиної автоматизованої інформаційної системи ДФС. Інформація щодо загальних обсягів та залишку невикористаної тарифної квоти щоденно оновлюється на офіційному веб-порталі ДФС України.

Урядом розроблений механізм застосування спеціальних захисних заходів, передбачених Угодою щодо окремих видів товарів, які обкладаються експортним митом. Це дозволить Україні протягом 15 років з дати набрання чинності Угодою застосовувати спеціальні заходи у формі додаткового збору до вивізного (експортного) мита (якщо сумарний обсяг експорту з України до ЄС по кожному визначеному коду УКТЗЕД перевищує граничний обсяг) із поступовим зниженням розміру додаткового збору до «0» щодо шкіряної сировини, насіння соняшнику, брухту легованих чорних металів, брухту кольорових металів та напівфабрикатів з їх використанням, сталі нержавіючої, міді на умовах згідно з Графіком, визначеним у Додатку I-D до Угоди.

Передбачено поступове анулювання ставок вивізного (експортного) мита для живої худоби та шкіряної сировини, насіння деяких видів олійних культур, брухту легованих чорних металів, брухту кольорових металів та напівфабрикатів з їх використанням, відходів та брухту чорних металів протягом 10 років відповідно до Графіку, включеного до Додатку I-C Угоди.

Серед питань, які все ще потребують вирішення - впровадження додаткового мита на легкові авто виробництва ЄС. Проект Постанови КМУ «Про затвердження Порядку застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну легкових автомобілів походженням з Європейського Союзу відповідно до статті 44 Угоди про асоціацію» схвалений Урядом 28 грудня 2016 р. Метою постанови є підтримка вітчизняного виробника та створення умов для розвитку автоскладального виробництва в Україні.

ТЕХНІЧНІ БАР'ЄРИ У ТОРГІВЛІ

Глава 3 «Технічні бар'єри у торгівлі» спрямована на зменшення технічних бар'єрів у торгівлі та наближення українських виробників промислової продукції до ринку ЄС. З цією метою досягнуто наступних результатів: встановлено єдині правові та організаційні засади розроблення, прийняття та застосування технічних регламентів і процедур оцінки відповідності; приведено у відповідність до вимог ЄС та СОТ національні вимоги щодо розроблення та застосування технічних регламентів та оцінки відповідності; здійснюється поступовий перехід від обов'язкової сертифікації продукції до системи оцінки відповідності. У січні 2016 року набув чинності Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність», у лютому - Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності».

ТЕХНІЧНІ РЕГЛАМЕНТИ ТА СТАНДАРТИ

10 лютого 2016 року набув чинності Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», яким встановлено:

- єдині правові та організаційні засади розроблення, прийняття та застосування технічних регламентів і процедур оцінки відповідності;
- здійснення оцінки відповідності відповідно до європейських вимог та положень Угоди про технічні бар'єри в торгівлі СОТ;
- відміну централізованої реєстрації сертифікатів відповідності в державній системі сертифікації.

Закон відкриває перед українським виробником можливість проходження в Україні випробувань та отримання сертифікатів, які будуть визнаватися ЄС. Це дозволить зменшити витрати бізнесу на отримання відповідної документації, проходження процедур сертифікації та оцінки відповідності.

Із 27 актів європейського секторального законодавства, визначених Додатком III до Угоди про асоціацію, на сьогодні в Україні прийнято 24 технічних регламенти, з яких 22 вже є обов'язковими до застосування (стаття 56 Глави 3).

З метою спрощення умов ведення бізнесу та на виконання Законів України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» та «Про метрологію та метрологічну діяльність» прийнято 58 актів законодавства.

Відповідно до статті 56 Глави 3, на постійній основі забезпечується гармонізація національних стандартів з міжнародними і європейськими, в першу чергу тих, добровільне застосування яких є доказом відповідності продукції вимогам технічних регламентів, аналогічних відповідним директивам Нового та Глобального підходів. Так, у 2016 році було прийнято 1443 національних стандарти, з них – 1320 національних стандартів, ідентичних міжнародним та європейським стандартам.

Національним органом зі стандартизації та офіційним представником міжнародної організації зі стандартизації ISO і єдиним офіційним розповсюджувачем серед підприємств України електронних та паперових копій міжнародних стандартів в Україні є Українське агентство зі стандартизації (ДП «УкрНДНЦ»).

За 2016 рік національному органу стандартизації вдалося покращити результати щодо затвердження нових стандартів та підвищення власної ефективності і фінансової стабільності.Крім того, у 2016 р. було створено 7 нових технічних комітетів стандартизації, а станом на 01.01.2017 в Україні діяло 183 технічних комітети (з них 30 - неактивні).

Для спрощення продажу стандартів був створений онлайн-магазин Українського агентства зі стандартизації (ДП «УкрНДНЦ»), на сторінці якого *(http://shop.uas.org.ua/)* на даний час можна замовити стандарт.

Плани національного органу зі стандартизації на 2017 рік включають гармонізацію 1000 стандартів, ліквідацію заборгованості по видачі стандартів за 2014-2015рр. (наразі 1126 невиданих стандартів), набуття членства в ETSI, впровадження порядку прийняття стандартів НАТО («Стандартизація продукції оборонного призначення»), впровадження єдиної електронної системи управління стандартами за допомогою ISO.

МЕТРОЛОГІЯ

1 січня 2016 року набрав чинності Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність», який:

- розмежовує регуляторну та наглядову діяльність у сфері метрології, що дозволяє уникнути конфлікту інтересів;
- запроваджує процедури оцінки відповідності засобів вимірювальної техніки вимогам технічних регламентів. З цією метою протягом року було прийнято та впроваджено 3 технічні регламенти і 270 стандартів, які є доказовою базою відповідності вимірювальної техніки вимогам зазначених регламентів. Ці регламенти розроблені на основі директив ЄС, що значно спрощує експорт засобів вимірювальної техніки на ринки ЄС;
- зменшує вдвічі кількість категорій законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що підлягають періодичній повірці (з 160 до 80).

У рамках практичної реалізації Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» було розроблено і затверджено 22 постанови Кабінету Міністрів України та видано 14 наказів Мінекономрозвитку.

З метою комплексного розвитку метрологічної системи України видано постанову Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. №1041 **«Про затвердження Програми розвитку еталонної бази на 2018-2022 роки»**.

У 2016 році проведено 12 звірень державних первинних еталонів з національними еталонами інших держав, що підтверджується наявністю 259 СМС-рядків, які декларують калібрувальні та вимірювальні можливості державних первинних еталонів на сайті Міжнародного бюро мір та ваг та свідчать про визнання цих еталонів відповідно до Угоди про взаємне визнання національних еталонів і сертифікатів калібрування й вимірювання (CIPM MRA).

Відповідно до Плану науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, Мінекономрозвитку у сфері метрології у 2016 році завершено роботи з удосконалення 2 державних первинних еталонів (державного первинного еталона одиниці електричного опору ДЕТУ 08-02-98 та державного первинного еталона одиниць електричної потужності і коефіцієнта потужності ДЕТУ 08-08-02).

ПІДГОТОВКА ДО ПІДПИСАННЯ АСАА

Відповідно до статті 57 Глави 3 започатковано процес перевірки стану наближення українського законодавства до законодавства ЄС з метою підписання Угоди між Україною та ЄС щодо оцінки відповідності та прийнятності промислової продукції (АСАА) для трьох пріоритетних секторів промислової продукції - низьковольтного обладнання, електромагнітної сумісності, безпеки машин.

У рамках триваючого процесу оцінювання української інфраструктури якості в трьох вищезазначених пріоритетних секторах української промисловості з боку ЄС з метою укладення Угоди АСАА проведено 2 спільних засідання із представниками Європейської Комісії щодо визначення ступеня готовності української системи технічного регулювання до офіційного оцінювання.

Передано на розгляд Стороні ЄС тексти 7 Законів України та 3 Технічних регламентів та порівняльні таблиці відповідності стану Технічних регламентів положенням відповідного законодавства ЄС. Сторона ЄС продовжує розгляд їх відповідності положенням актів законодавства ЄС (очікується, що позицію Сторони ЄС буде висловлено у березні 2017 року).

З прийняттям горизонтального та секторального законодавства, визначеного зобов'язаннями України за Угодою про асоціацію, Україна продемонструвала значний прогрес у реформуванні сфери технічного регулювання, стандартизації, метрології, оцінки відповідності, акредитації та ринкового нагляду згідно з нормами права та практикою ЄС.

Реалізовані заходи значною мірою наблизили систему технічного регулювання України до європейських норм, що створило передумови для укладення Угоди АСАА з ЄС.

З огляду на зазначене, Україна має всі підстави очікувати позитивного висновку Єврокомісії за результатами перевірки інституційної та законодавчої складових системи технічного регулювання і, як результат, підписання Угоди АСАА для перших трьох секторів у 2017 році.

Пріоритетом подальшої роботи є досягнення відповідності з вимогами ЄС в інших секторах регулювання промислової продукції (згідно з Додатком III УА), що дозволить розширити Угоду АСАА на наступних етапах.

САНІТАРНІ ТА ФІТОСАНІТАРНІ ЗАХОДИ

Відповідно до Глави 4 «Санітарні та фітосанітарні заходи», Україна повинна запровадити еквівалентну європейській систему контролю за якістю та безпечністю харчової продукції, що дозволить значно зменшити нетарифні бар'єри та обмеження для українського експорту сільськогосподарської та харчової продукції на ринку ЄС.

На виконання статті 64 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС Урядом схвалено проект Всеохоплюючої стратегії імплементації законодавства у сфері санітарних та фітосанітарних заходів, якою визначено графік систематичної нормативно-правової адаптації законодавства у сфері санітарних та фітосанітарних заходів до законодавства ЄС (Розпорядження КМУ від 24 лютого 2016 р. №228-р). Згідно з процедурою, передбаченою Угодою про асоціацію, Стратегію буде передано на розгляд Підкомітету з управління санітарними та фітосанітарними заходами на його першому засіданні, дата проведення якого узгоджується з Єврокомісією.

В рамках імплементації Всеохоплюючої стратегії імплементації законодавства у сфері санітарних та фітосанітарних заходів Урядом були зроблені такі основні кроки:

- Прийнято ряд законодавчих актів для забезпечення впровадження базових принципів європейської системи безпечності харчових продуктів, зокрема контроль безпечності «від лану до столу»: Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів», Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з питань ідентифікації та реєстрації тварин». Так, Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (набрав чинності 20 вересня 2015 р.) передбачає обов'язкове впровадження операторами ринку міжнародної системи контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів – Hazard Analysis and Critical Control Points (HACCP).

- Узгоджено поводження з продуктами тваринного походження, які належать до категорії II, а також використання органічних добрив та покращувачів ґрунту, утворених в результаті оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, з вимогами законодавства ЄС (внесено зміни до Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, що не призначені для споживання людиною»).
- Розроблено проект Закону України «Про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами» (реєстр. №4611), який врегульовує питання обігу предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами; створення державних реєстрів речовин, дозволених для використання у виробництві предметів та матеріалів; маркування предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами.
- Підготовлено до другого читання проект Закону України «Про державний контроль, що здійснюється з метою перевірки відповідності законодавству про харчові продукти та корми, здоров'я та благополуччя тварин» (реєстр. №0906), який гармонізує законодавство України щодо державного нагляду (контролю) у сфері безпечності та якості харчових продуктів, кормів, здоров`я і благополуччя тварин відповідно до Регламентів ЄС № 854/2004, № 882/2004, № 669/2009 та Директиви Ради ЄС № 97/78/ЕС.

Здійснено заходи щодо завершення утворення компетентного органу у сфері санітарних та фітосанітарних заходів, який почав свою роботу 6 квітня 2016 року, та підвищення його інституційної спроможності:

- затверджено структуру Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів;
- прийнято рішення про забезпечення фінансування Держпродспоживслужби (Розпорядження КМУ від 27 січня 2016 р. №76-р).

Керівника структурного підрозділу Держпродспоживслужби, відповідального за питання європейської інтеграції, **визначено контактним пунктом Української Сторони** для обміну інформацією та розгляду запитів у рамках виконання **Угоди у частині санітарних та фітосанітарних заходів** (Постанова КМУ від 24 лютого 2016 р. №198).

Також у 2016 р. відбулося розширення доступу на ринки ЄС для продукції тваринного походження з України. Зокрема, у січні 2016 р. Україна отримала дозвіл на експорт до ЄС молочної продукції. Починаючи з другого півріччя 2016 року, українські підприємства розпочали експорт молочної продукції до ЄС. На кінець 2016 р. 13 підприємств пройшли перевірку та отримали право на експорт молочної продукції до ЄС. Для багатьох підприємств право експортувати на ринок ЄС – це серйозна перевага також на інших ринках збуту. Загалом у 2016 р. 277 українських виробників

сільськогосподарської та харчової продукції тваринного походження мали право експортувати свою продукцію на європейський ринок, зокрема – 97 з них харчові та 180 нехарчові продукти тваринного походження.

Із прийняттям базового законодавства щодо безпечності харчових продуктів та ідентифікації тварин (Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів») в Україні розпочато запровадження основного принципу законодавства ЄС у цій сфері — контроль безпечності продукції «від лану до столу».

Разом з тим, проблемним аспектом процесу адаптації законодавства є затримка прийняття Верховною Радою України законопроекту №0906 «Про державний контроль, що здійснюється з метою перевірки відповідності законодавству про безпечність та якість харчових продуктів і кормів, здоров'я та благополуччя тварин».

З метою гармонізації української системи контролю за якістю та безпечністю харчової продукції з європейською системою, у 2017 р. та наступних роках необхідно забезпечити подальшу реалізацію заходів, передбачених Всеохоплюючою стратегією з імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи), зокрема в частині:

- реформування системи державного контролю безпечності харчових продуктів, кормів та побічних продуктів тваринного походження відповідно до актів права ЄС;
- встановлення вимог до виробництва та обігу новітніх харчових продуктів, харчових добавок, предметів і матеріалів, що контактують з харчовими продуктами;
- вдосконалення законодавства про надання споживачам інформації про харчові продукти;
- реформування механізму державного регулювання виробництва та обігу кормів;
- вдосконалення законодавства про ГМО в харчових продуктах і кормах;
- вдосконалення механізму державного регулювання виробництва та обігу ветеринарних препаратів;
- перегляду максимальних рівнів залишків ветеринарних препаратів, пестицидів та агрохімікатів, а також забезпечення ефективного моніторингу за такими залишками;
- вдосконалення законодавства про здоров'я та благополуччя тварин;
- поліпшення епізоотичного стану в Україні, боротьба з інфекційними та іншими захворюваннями серед тварин, вдосконалення відповідного законодавства;
- поліпшення фітосанітарного стану в Україні та забезпечення захисту здоров'я рослин, вдосконалення відповідного законодавства.

Також необхідно прискорити процес погодження зі Стороною ЄС Всеохоплюючої стратегії з імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) та прийняття рішення про її схвалення на двосторонньому рівні Україна-ЄС.

МИТНІ ПИТАННЯ ТА СПРОЩЕННЯ ТОРГІВЛІ

Одним з найважливіших аспектів адаптації українського законодавства до вимог ЄС є впровадження численних змін у митній сфері. Імплементація змін митного законодавства здійснюється на основі таких ключових актів ЄС:

- Регламенту (ЄС) №952/2013, яким встановлюється Митний кодекс Союзу;
- Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами та Конвенції про єдиний режим транзиту (з метою подальшого приєднання);
- Регламенту (ЄС) №1186/2009, що встановлює систему Співтовариства для звільнення від сплати мит (розділи I і II);
- Регламенту (ЄС) №608/2013 Європейського Парламенту та Ради про митний контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності та Імплементаційного Регламенту Комісії (ЄС) №1352/2013, яким встановлюються форми документів, передбачені Регламентом (ЄС) №608/2013 Європейського Парламенту та Ради про митний контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності.

У рамках процесу наближення законодавства та практик України до стандартів ЄС протягом 2016 року Урядом внесено на розгляд Верховної Ради України низку проектів законодавчих актів, зокрема:

- «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо уповноваженого економічного оператора та спрощення митних формальностей»» (реєстр. №4777), спрямований на уніфікацію вимог до уповноваженого економічного оператора (УЕО) із вимогами права ЄС. *Ухвалення цього законопроекту, серед іншого, забезпечить суттєве спрощення митних формальностей для підприємств з високим ступенем довіри, закладе передумови визнання статусу УЕО, що надається митними органами України, органами країн ЄС, а також участі українських УЕО у формуванні так званих безпечних ланцюгів постачання товарів відповідно до вимог Рамкових стандартів ВМО;*
- «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо приведення транзитних процедур у відповідність з Конвенцією про єдиний режим транзиту та Конвенцією про спрощення формальностей у торгівлі товарами» (реєстр. №5627), *прийняття якого забезпечить спрощення руху товарів між Україною та ЄС;*
- «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС)» (реєстр. №4615), *спрямований на імплементацію розділів I та II Регламенту (ЄС) №1186/2009;*

«Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України» (реєстр. №4614), спрямований на імплементацію Регламенту (ЄС) 608/2013.

Прийняття зазначеного законодавства сприятиме суттєвому спрощенню митних формальностей, дозволить підготуватися до приєднання України до Конвенції про єдиний режим транзиту, приведе у відповідність нормативно-правову базу до законодавства ЄС. Проте прогрес у цій сфері є недостатнім, оскільки існує подальша потреба у розробці комплексних змін до митного законодавства України, спрямованих на імплементацію Регламнту Європейського Парламенту та Ради №952/2013 від 9 жовтня 2013 року, яким встановлюється Митний кодекс Союзу та відповідних імплментаційних положень до нього.

Також протягом 2016 року була впроваджена і низка практичних кроків, які сприяють досягненню цілей співробітництва у цій сфері між Україною та ЄС:

- Розпочато запровадження системи «єдиного вікна» для здійснення різних видів державного контролю на основі застосування електронних технологій. Середній час на прийняття рішення контролюючим органом щодо здійснення відповідного виду контролю скоротився приблизно до 4 годин.

- Затверджено Порядок здійснення фото-, відеофіксації митних та інших формальностей, які проводяться контролюючими органами, який зобов'язує митні органи проводити таку фіксацію при проведенні формальностей митними та іншими контролюючими органами.
- Внесено зміни до актів Кабінету Міністрів (Постанова КМУ від 25 травня 2016 р. №341), які унеможливили безпідставне проведення огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів комерційного призначення митними органами України, визначивши необхідність одержання від правоохоронних органів відповідного та обмеживши часові рамки для проведення такого огляду до 4 годин.
- Розпочато процес імплементації ратифікованої у 2015 році Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі;
- У вересні 2016 р. розпочато процедуру приєднання України до конвенції Пан-Євро-Мед (пан-Євро-Середземноморські преференційні правила походження). 13 вересня за підписом Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі Степана Кубіва було направлено лист-звернення до депозитарію конвенції Ради ЄС. Це сприятиме спрощеному преференційному експорту вітчизняних товарів як на ринки ЄС, так і на ринки третіх країн. Експортери отримають нові можливості кооперації у торгівлі, у тому числі шляхом залучення до регіональних ланцюгів створення вартості. Країни-учасниці Конвенції в рамках угод про вільну торгівлю використовують ідентичні преференційні правила походження товарів на основі діагональної кумуляції.

ЗАСНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ТОРГІВЛЯ ПОСЛУГАМИ ТА ЕЛЕКТРОННА ТОРГІВЛЯ

Глава 6 передбачає встановлення необхідних заходів щодо поступової взаємної лібералізації умов заснування підприємницької діяльності і торгівлі послугами, а також співробітництва в галузі електронної торгівлі.

ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ

У рамках приведення законодавства України відповідність із законодавством ЄС у сфері електронних комінацікацій на розгляді у Верховній Раді України перебуває проект Закону України «Про електронні комунікації» (реєстр. №3549-1) та системно пов'язані з ним, зокрема, проекти Законів України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо електронних комунікацій)» (реєстр. №3643), «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо електронних комунікацій)» (реєстр. №3645)

Прийняття зазначених законопроектів забезпечить, серед іншого:

-запровадження повідомного принципу реєстрації суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій;

-відміну ліцензування видів діяльності у сфері телекомунікацій;

-удосконалення контролю (нагляду) у сфері електронних комунікацій, зменшення кількості перевірок цих суб'єктів на їх території;

-запровадження адміністративно-господарські санкції;

-визначення переліку регуляторних зобов'язань, які можуть накладатись на постачальників електронних комунікаційних послуг з істотною ринковою перевагою на ринку певних електронних комунікаційних послуг;

-посилення незалежності національного регулятора з метою забезпечення його здатності здійснювати відповідні регуляторні заходи та виконувати власні рішення і всі відповідні норми.

У разі прийняття Верховною Радою України, положення цих законопроектів забезпечать імплементацію окремих вимог, зокрема Директиви №2002/19/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 р. про доступ до електронних комунікаційних мереж та відповідного оснащення; Директиви №2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 р. про авторизацію електронних комунікаційних мереж та послуг; Директиви №2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 р. про єдину нормативно-правову базу для електронних комунікаційних мереж та послуг; Директиви №2002/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних мереж зв'язку і послуг. Разом з тим, законопроект потребує доопрацювання з метою більш повного та комплексного врахування положень зазначених вище актів ЄС.

Також з метою реформування законодавства у сфері електронного цифрового підпису з урахуванням права та досвіду ЄС та інтеграції України у єдиний цифровий ринок ЄС для розгляду у другому читанні Верховною Радою України підготовлено проект Закону України «Про електронні довірчі послуги» (реєстр.№4685).

Прийняття зазначеного законопроекту забезпечить, серед іншого:

-створення умов для розвитку та функціонування сфери електронних довірчих послуг;

-вільного обігу електронних довірчих послуг в Україні та в інших державах;

-підвищення довіри громадян до електронних послуг, у тому числі транскордонних;

-відповідності системи електронних довірчих послуг європейським стандартам;

-інтероперабельності та технологічної нейтральності національних технічних рішень, а також недопущення їх дискримінації.

Положення законопроекту мають висий ступінь відповідності Регламенту ЄС №910/2014 про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку та забезпечать його належне впровадження у разі прийняття законопроекту.

ПОШТОВІ ПОСЛУГИ

З метою імплементації Директиви 97/67/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15 грудня 1997 р. про спільні правила розвитку внутрішнього ринку поштових послуг Співтовариства та покращення якості обслуговування, Мінінфраструктури розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України про поштовий зв'язок». Законопроект підготовлено задля сприяння розвитку ринку поштових послуг, який найближчим часом має бути внесений на розгляд Верховної Ради України.

Прийняття зазначеного законопроекту забезпечить, серед іншого:
-стимулювання конкуренції у наданні поштових послуг;
-спрощення реєстраційних процедур для поштових операторів;
-захист інтересів Держави, користувачів та поштових операторів;
-забезпечення доступу до універсальних послуг поштового зв'язку та безперервності їх надання.

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ

Для імплементації міжнародних стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) протягом 2016 року Національним банком України здійснювалося подальше удосконалення нормативно-правової бази, зокрема з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму. Зокрема, здійснювалась розробка додаткових методичних рекомендацій щодо виїзних перевірок банків, які є платіжними організаціями та/або членами чи учасниками платіжних систем щодо частині надання ними фінансових послуг з переказу коштів на підставі відповідних ліцензій, зокрема Національного банку (крім операторів поштового зв'язку в частині здійснення ними переказу коштів).

Також у вересні 2016 року були внесені зміни до Порядку Нацкомфінпослуг щодо погодження набуття або збільшення істотної участі у фінансовій установі, які забезпечили приведення його положень у відповідність із принципами 5 та 6 «Основних принципів страхування» Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю щодо здійснення внутрішнього контролю органом нагляду за страховою діяльністю та стандартів використання активів компаній.

У березні 2016 року Верховна Рада України ухвалила у першому читанні проекту Закону України «Про страхування», положення якого враховують зобов'язання України щодо імплементації Директиви №2002/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 9 грудня 2002 р. про посередництво у страхуванні. Разом з тим, з урахуванням прийняття у січня 2016 року Директиви Європейського Праламенту та Ради від 20 січня 2016 року №2016/97, якою вводяться нові підходи до надання відповідних послуг без/до укладення договору страхування, існує потреба у доопрацювання зазначеного законопроекту з метою більшого врахування відповідних вимог права ЄС, яке створить передумови для виходу на відповідні ринки ЄС.

На розгляді Верховної Ради України перебувають законопроекти «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» (реєстр. №2413а) та «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» (реєстр. №2414а). Метою зазначених законопроектів є зміцнення інституційної спроможності регуляторів фінансового сектору та створення відповідних умов для ефективного державного регулювання та нагляду на ринках фінансових послуг шляхом розподілу функцій Нацкомфінпослуг між іншими органами, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг. Положення зазначених законопроектів в цілому відповідають меті забезпечення прозорості державного регулювання у сфері надання послуг.

Законопроектні ініціативи у сферах зобов'язань України, які охоплюються цією Главою, мають високий рівень відповідності актам права ЄС, які мають бути імплементовані. Разом з тим, важко визначити часові рамки для ухвалення цього законодавства. Крім того, прийняття законодавства у відповдіності до актів права ЄС є лише одним з етапів та не означає автоматичного виконання Угоди у відповідній частині. Враховуючи необхідність проведення значної роботи, спрямованої на практичне впровадження нового законодавства, існує потреба у невідкладному ухваленні вказаних законопроектів Верховною Радою України.

Крім того, у рамках реалізації зобов'язань у цій сфері Комітетом асоціації у торгівельному складі мають бути схвалені дорожні карти у сферах фінансових, телекомунікаційних, поштових та кур'єрських послуг та послуг з міжнародних морських перевезень. Проекти зазначених дорожніх карт розробляються Українською Стороною та узгоджуються зі Стороною ЄС, після чого підлягають схваленню Комітетом.

Враховуючи відсутність практичного двостороннього механізму контролю за виконанням цих зобов'язань, станом на сьогодні всі ці документи перебувають на різних стадіях розробки у органах виконавчої влади. У зв'язку з цим, необхідно забезпечити розробку та передачу Стороні ЄС усіх проектів дорожніх карт вже у перешому кварталі 2017 року. Також існує потреба у визначенні з боку Української Сторони єдиного формату такого документу та проведенні роз'яснювальної роботи серед причетних органів виконавчої влади щодо кінцевої мети їх розробки – відкриття внутрішнього ринку ЄС у цих сферах.

ПОТОЧНІ ПЛАТЕЖІ ТА РУХ КАПІТАЛУ

Відповідно до статті 145 Угоди про асоціацію, Україна зобов'язалася забезпечити вільний рух капіталу для надання кредитів резидентам однієї з країн для залучення портфельних інвестицій і кредитів інвесторів. Також Україна має адаптувати регулювання операцій з капіталом і фінансового рахунку платіжного балансу до стандартів країн-членів ЄС.

Для цього у 2016 році було:

- Знято/спрощено значну кількість валютних обмежень для юридичних та фізичних осіб;
- Розроблено заходи лібералізації валютного ринку (концепція і дорожня карта валютної лібералізації; стратегія і тактика валютних інтервенцій Національного банку на міжбанківському валютному ринку)

Довідково: Концепцією валютної лібералізації передбачене розроблення у другому кварталі 2017 року проекту Закону «Про іноземну валюту», який дозволить Національному банку оперативніше та ефективніше реагувати на зміни стану платіжного балансу та кон'юнктури ринку. Концепція законопроекту буде розглянута на засіданні Правління Національного банку у I кварталі 2017 року.Також передбачається зняття обмежень з експортно-імпортних операцій та прямих іноземних інвестицій для підвищення експортного потенціалу нашої країни. Наступним кроком планується зняти обмеження з портфельних інвестицій та потоків боргового капіталу. А на останньому етапі будуть скасовані всі перешкоди для фінансових операцій фізичних осіб за кордон.

Ведеться поступова робота щодо дебюрократизації валютних операції та лібералізації валютного ринку. Затверджено базові документи у цій сфері, а також презентовано публічну версію концепції нового валютного регулювання.

ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ

Відповідно до Угоди про асоціацію, Україна забезпечує чесні та прозорі державні закупівлі товарів та послуг, модернізує свої тендерні процедури відповідно до норм ЄС. Основною метою є створення конкуренції в процесі закупівель у державному секторі з метою отримання найкращої пропозиції за гроші платників податків.

Верховною Радою України прийнято Закон України від 25 грудня 2015 р. №922-VIII «Про публічні закупівлі», який установлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальних громад. Метою цього Закону є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

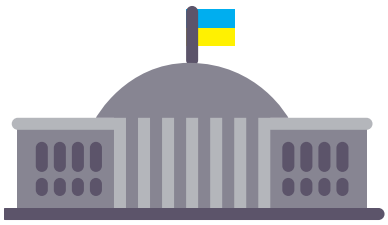

БАЗОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

«Про публічні закупівлі» (19 лютого 2016 р.)

з **1 КВІТНЯ**	з **1 СЕРПНЯ**
для всіх центральних органів влади	для всіх органів влади та держпідприємств

ProZorro

Угода про асоціацію → → **«Стратегія реформування системи державних закупівель в Україні на 2015–2032 роки»**

Повний доступ на ринок публічних закупівель ЄС

18 ТРАВНЯ 2016 року	**Статус повноправної сторони Угоди СОТ про державні закупівлі**

Вихід вітчизняних компаній на міжнародний ринок GPA (General Procurement Agreement)

$1,7 трильйона

Законом передбачається, що з 1 квітня 2016 р. всі державні органи влади та всі державні монополії мають здійснювати закупівлі тільки відповідно до нового Закону; з 1 серпня 2016 р. всі договірні органи, включаючи місцеві органи влади і органи публічного права, здійснюватимуть закупівлі відповідно до нового Закону; відкриті процедури та конкурентний відбір мають проводитися тільки за допомогою електронних засобів (ProZorro); вводяться нові кількісні обмеження; ProZorro буде використовуватися, починаючи з суми закупівель у розмірі 50 тис. гривень.

Електронна система публічних закупівель ProZorro здобула міжнародне визнання. У 2016 році ProZorro отримала нагороду World Procurement Awards 2016 в номінації публічних закупівель, а також була визнана переможцем третьої щорічної премії ініціативи в сфері відкритого врядування Open Government Awards 2016.

Загальна економія завдяки використанню системи ProZorro вже перевищила 9 млрд грн, що значно більше планового показника економії за звітний період.

Стартував портал Dozorro для моніторингу закупівель шляхом створення унікальної бази даних реальних оцінок закупівельників, постачальників та окремих тендерів.

Україною та ЄС обговорено питання щодо інтеграції сайтів державних закупівель з метою забезпечення розширеного доступу до інформації про закупівлі як в Україні, так і в інших країнах, можливості проведення системного аналізу. Інформаційною системою державних закупівель ЄС TED. Для визначення предмета закупівлі використовується класифікатор продукції та послуг CPV. Україна переходить на використання цього класифікатора з 1 січня 2017 р. (підпункт 2 пункту 2

Наказу Мінекономрозвитку від 17 березня 2016 р. №454 «Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі»).

Завершено процедуру приєднання України до Угоди СОТ про державні закупівлі (18 травня 2016 року Україна набула статусу повноправної сторони Угоди). Це дасть можливість вітчизняним компаніям вийти на міжнародний ринок GPA, який оцінюється у приблизно 1,7 трлн дол. США.

Уряд затвердив пілотний проект щодо створення в Україні Централізованої закупівельної організації (ЦЗО). Це наступний крок у процес реформування публічних закупівель. Це дозволить підвищити якість проведення тендерів.

У рамках виконання положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом Урядом прийнято Розпорядження КМУ від 24 лютого 2016 р. №175 «Про Стратегію реформування системи публічних закупівель («дорожню карту»)». Стратегія реформування публічних закупівель та план заходів щодо її реалізації включають усі заходи, відповідальних виконавців та строки, необхідні для імплементації положень директив ЄС (Директиви 2014/24/ЄС, 2014/25/ЄС, 89/665/ЄЕС, 92/13/ЄЕС, 2007/66/ЄС) у національне законодавство у сфері публічних закупівель.

Реалізація зазначеного переліку заходів забезпечила виконання наступних зобов'язань:

- впровадження основних стандартів, які регулюють процес укладання державних контрактів (стаття 151 Угоди про асоціацію);
- визначення різних органів державної влади, відповідальних за політику у сфері державних закупівель та перегляд рішень замовників — Мінекномрозвитку та Антимонопольний комітет України (частина 2 статті 150 Угоди про асоціацію);
- розробка «дорожньої карти» наближення законодавства України до законодавства ЄС у сфері державних закупівель (стаття 152 Угоди про асоціацію), що надасть можливість відкрити доступ до ринку державних закупівель ЄС.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Глава 9 Угоди про асоціацію передбачає спрощення процедури створення і комерційного використання інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності на території Сторін, а також досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності.

З цією метою протягом 2016-го року на розгляд Верховної Ради України народними депутатами, а також Кабінетом Міністрів України було подано наступні **проекти Законів** в галузі захисту прав інтелектуальної власності:

- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо набуття, розпорядження та охорони авторського права і суміжних прав», щодо збільшення можливостей суб'єктів прав інтелектуальної власності здійснювати захист своїх прав та спрощення шляхів закріплення авторського права та розпорядження ним.
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет», щодо створення ефективного і прозорого механізму видалення або блокування інформації, що порушує авторські права і (або) суміжні права в мережі Інтернет в досудовому порядку.
- «Про внесення змін до статті 5 Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних», щодо удосконалення процесу видачі контрольних марок, самостійного здійснення власниками своїх прав на об'єкти авторського права і суміжних прав контролю за видачею контрольних марок.

Разом з тим, зазначені законодавчі ініціативи мають достатньо фрагментарний характер. Також на сьогодні тривають дискусії між Україною та ЄС щодо пропорційності та достатності заходів, запропонованих у законопроектах з метою імплементації вимог Угоди про асоціацію в частині захисту прав інтелектуальної власності.

З огляду на зазначене, у 2017 році вбачається за доцільне сконцентруватись на комплексному підході до імплементації Угоди про асоціацію у цій сфері та збільшення ролі Кабінету Міністрів щодо розробки відповідних законодавчих пропозицій.

КОНКУРЕНЦІЯ

З метою виконання Угоди про асоціацію та **створення, передусім, недискримінаційних умов державної підтримки суб'єктів господарювання** без переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності у липні 2014 року прийнято Закон України №1555-VII «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Враховуючи значне відтермінування набрання чинності Законом у повному обсязі (2 серпня 2017 року) наразі Антимонопольним комітетом проводиться робота, спрямована на підготовку до його належної реалізації. Зокрема Урядом затверджена низка організаційно-розпорядчих актів: *Розпорядження від 28 грудня 2015 р. №43-рп «Деякі питання реалізації Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»; Розпорядження від 4 березня 2016 р. №2-рп «Про затвердження Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги»; Розпорядження від 12 квітня 2016 р. №8-рп «Про затвердження Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання»*.

Також, у 2016 році забезпечувалась підготовка операційних потужностей та накопичувалися дані для вчасного та належного початку функціонування реєстру державної допомоги, як це передбачено вказаним Законом.

Таким чином, основним завданням у 2017 році є продовження інтенсивної підготовки до набрання чинності у повному обсязі Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» у взаємодії з ЄС та належна комунікація цього процесу, зокрема у рамках членства України в Енергетичному Співтоваристві, яке передбачає забезпечення сумісності з правилами ЄС щодо державної допомоги в енергетичному секторі.

З метою **удосконалення підходів до визначення розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції,** у тому числі порушень законодавства про захист від недобросовісної конкуренції прийнято оновлені Рекомендаційні роз'яснення від 9 серпня 2016 р. №39-рр. щодо застосування положень частин другої та п'ятої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та частин першої та другої статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

Також, на розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону «Про внесення змін до законодавства про захист економічної конкуренції щодо визначення органами Антимонопольного комітету України розміру штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції» (реєстр №2431 до другого читання від 18 січня 2016 р.), яким, серед іншого пропонується, щоб Антимонопольний Комітет України затвердив окрему Методику з розрахунку розміру штрафів органами Антимонопольного комітету України за порушення законодавства про захист економічної конкуренції та зобов'язати Вищий господарський суд України враховувати її при розгляді рішень щодо законності та обґрунтованості накладання Антимонопольним комітетом відповідних штрафів.

Прийняття зазначеного законопроекту забезпечить обов'язковість врахування Методики при розрахунку штрафних санкцій на заміну рекомендаційному підходу, який діє на даний час, та встановить передбачений Угодою механізм перегляду у судовому порядку штрафних санкцій, накладених Антимонопольним Комітетом.

Незважаючи на те, що на сьогодні тривають дискусії стосовно правильності обраного ініціаторами законопроекту підходу до механізму перегляду штрафних санкцій, накладених Антимонопольним комітетом, він в цілому відповідає положенням статті 255 Угоди, якою передбачено, що кожна Сторона має забезпечити, щоб суд або інша незалежна судова установа, визначена законодавством цієї Сторони встановлювала або, на вимогу особи, переглядала будь-які такі санкції чи зобов'язання.

ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТОРГІВЛЕЮ ЕНЕРГОНОСІЯМИ

На виконання положень Директиви №94/22/ЄС від 30 травня 1994 р. про умови надання та використання дозволів на пошук, розвідування та видобуток вуглеводнів, 2 березня 2016 р. за ініціативи Міністерства екології та природних ресурсів України було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України про внесення змін **до порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами**(Постанова КМУ від 30 травня 2011 р. №594)та **до порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами**(Постанова КМУ від 30 травня 2011 р. №615) з метою забезпечення прозорості видачі дозволів та проведення аукціонів.

Довідково: Реалізація прийнятих рішень забезпечить спрощення процедури отримання спецдозволів, прозорість процедури проходження документів та прийняття рішень про отримання спецдозволів на користування надрами, скорочення підстав отримання спецдозволів без проведення аукціону.Разом з тим, зберігається практика видачі дозволів без проведення аукціонів. Відповідальні державні органи та вищі посадові особи не оголошують публічно, наприклад, про пріоритетність розвитку видобутку вуглеводнів державними компаніями, базуючись на викликах енергетичній безпеці, що погіршує інвестиційний клімат та не сприятиме виходу іноземних компаній на український ринок.

Протягом 2016 року продовжувалася розробка оновленого **Кодексу про надра**.

Довідково: Очікується, що проект Кодексу про надра буде представлено Державною службою геології та надр України, на розгляд Кабінету Міністрів України до кінця другого кварталу 2017 року.

Україна має на меті гармонізацію внутрішнього законодавства про **поводження з відходами** з дотриманням вимог ЄС у даній сфері та відповідно до підписаної Угоди про асоціацію. Українське законодавство з питань відходів гірничодобувної промисловості має бути приведене у відповідність до положень Директиви №2006/21/ЄС про управління відходами видобувної промисловості. Імплементація положень Директиви 2006/21/ЄС передбачається шляхом внесення змін до законодавства після затвердження **Національної стратегії поводження з відходами для України,** проект якої розроблено Міністерство екології та природних ресурсів України

ТОРГІВЛЯ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Глава 13 передбачає сприяння та заохочення торгівлі, залучення прямих іноземних інвестицій в екологічно чисті товари, послуги і технології, сприяння використанню відновлюваної енергії та енергозберігаючих продуктів, екологічного маркування товарів тощо.

Збалансований розвиток визначено ключовим принципом усіх політик ЄС. Згідно з ним, будь-яку політику ЄС слід розробляти так, щоб вона враховувала економічні, соціальні та екологічні аспекти, а досягнення цілей в одній зі сфер політики не стримувало б прогресу в іншій. Угода про асоціацію передбачає сприяння та заохочення торгівлі та прямих іноземних інвестицій в екологічно чисті товари, послуги і технології, сприяння використанню відновлюваної енергії та енергозберігаючих продуктів, екологічного маркування товарів тощо.

Для забезпечення моніторингу впровадження і дотримання заходів, охоплених цією Главою, Сторони домовились про створення окремого інституційного механізму, який передбачає скликання **Дорадчої групи з питань сталого розвитку,** що складається з незалежних представницьких громадських організацій, створення **Підкомітету з питань торгівлі та сталого розвитку.** Починаючи з червня 2016 року, ведеться діалог зі Стороною ЄС щодо визначення списку експертів Дорадчої групи. З цією метою планується створення інституту громадського суспільства – Дорадчої групи спільно з українською частиною Платформи громадського суспільства Україна-ЄС.

Відповідно до Угоди, Дорадча група має бути створена з незалежних представницьких громадських організацій, в якій об'єктивно мають бути представлені організації роботодавців та працівників, неурядові організації, а також інші зацікавлені сторони.

Дорадча група Української сторони та Дорадча група Європейської сторони разом формують Форум громадського суспільства.

У зв'язку з цим, протягом 2016 року тривала робота із визначення критеріїв для обрання зазначених експертів та механізму їх обрання. Підготовка пропозицій Української сторони щодо переліку експертів має бути завершена у першому кварталі 2017 року.

Також, за результатами проведених у 2016 році консультацій між Сторонами у 2107 році може відбутись переше засідання Підкомітету з питань торгівлі і сталого розвитку та якому мають бути затверджені його правила процедури, здійснений обмін інформацією щодо роботи Контактного пункту і Дорадчої групи.

ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

Глава 14 регулює вирішення спорів, які виникли в процесі імплементації та застосування Угоди про асоціацію. Враховуючи, що на даний момент подібних спорів немає, були впроваджені лише інституційні механізми, які уможливлюють вирішення спорів, якщо такі виникнуть у майбутньому.

З метою реалізації положень цієї Глави щодо формування переліку арбітрів для розгляду спорів у рамках розділу IV Угоди на даний момент триває робота щодо визначення представників України, які будуть виступати як арбітри у рамках зазначеної процедури.

У 2015 році Кабінетом Міністрів України (Постанова від 2 грудня 2015 р. №995) затверджено Порядок призначення представників України до складу арбітражних груп у рамках процедури розгляду спорів відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

У червні 2016 р. відповідно до зазначеного Порядку за результатами конкурсу відібрано п'ять кандидатів, які відповідають кваліфікаційним вимогам, встановленим Порядком проведення конкурсу з урахуванням критеріїв, визначених статтею 323 Угоди про асоціацію та Додатком XXV до неї щодо досвіду, фахової спеціалізації, та знання мови.

Також вже у 2017 році Кабінетом Міністрів України були внесені уточнюючі зміни до Порядку відбору арбітрів, якими була визначена процедура подання українською Стороною пропозицій щодо п'яти осіб, які не є громадянами жодної зі Сторін та мають увійти у склад відповідної арбітражної групи.

Серед приорітетів роботи в 2017 році — процедура підготовки до схвалення Урядом переліку зазначених арбітрів, після чого він в установленому порядку буде переданий на розгляд у рамках Комітету асоціації у торгівельному складі.

Слід звернути увагу, що Україна значно порушила строки подання пропозицій Сторін щодо переліку арбітрів (Комітет з питань торгівлі має не пізніше ніж через шість місяців після набрання чинності цією Угодою скласти перелік з 15 осіб), що зумовлене в основному правовою невизначеністю механізму формування такого роду пропозицій у рамках міжнародного договору та в цілому низьким рівнем координації між органами державної влади у процесі формування єдиної позиції держави.

Таким чином, у 2017 році вбачається за доцільне у найкоротші терміни направити ухвалені за встановленою процедурою пропозиції щодо перелку арбітрів від Української сторони та у подальшому сформувати перелік запобіжників, які унеможливлять зволікання та порушення строків виконання зобов'язань України, визначених Угодою.

РОЗДІЛ V
ЕКОНОМІЧНЕ ТА ГАЛУЗЕВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ, ВКЛЮЧАЮЧИ ЯДЕРНУ ЕНЕРГЕТИКУ

Угода про асоціацію передбачає активізацію співробітництва між Україною та Європейським Союзом з метою сприяння енергоефективності та енергозбереженню, реформування енергетичних ринків, інтеграції електроенергетичної системи України до європейської електроенергетичної мережі, виконання зобов'язань України, взятих за Протоколом про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, та адаптації до Третього енергетичного пакету.

Протягом 2016 року в результаті проведених двосторонніх переговорів та консультацій узгоджено текст нового **Меморандуму про взаєморозуміння щодо стратегічного партнерства в енергетичній сфері між Україною та Європейським Союзом спільно з Європейським Співтовариством з атомної енергії,** який діяв з 2005 року.

Довідково: Урочисте підписання оновленого Меморандуму відбулося 24 листопада 2016 р. у рамках Саміту Україна-ЄС в Брюсселі. В Меморандумі сформована позиція щодо інтеграції енергетичних ринків ЄС та України в інтересах споживачів, підвищення стандартів безпеки енергопостачання та охорони довкілля в енергетичній галузі. Після офіційного укладення Меморандуму Міненерговугілля розпочало роботу над проектом щорічного плану роботи з виконання досягнутих домовленостей.

У 2016 році Міністерство енергетики та вугільної промисловості України розробило проект оновленої **Енергетичної стратегії України на період до 2035 року,** в якому визначаються основні напрямки розвитку окремих галузей енергетики, рівень забезпечення енергетичної безпеки, перехід до енергоефективного та енергоощадливого використання і споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій.

Довідково: Проект був розміщений на сайті Міненерговугілля в грудні 2016 року для коментування. В 2017 році планується доопрацювати проект Стратегії.

У 2016 році активно продовжувалося реформування правового поля **газового ринку,** відповідно до зобов'язань в рамках Угоди про асоціацію та Закону України «Про ринок природного газу», який, починаючи з 1 жовтня 2015 року, визначає правові засади функціонування ринку природного газу України та встановлює європейські норми, визначені в Третьому енергетичному пакеті.

З огляду на наявність значних потужностей комплексу підземних сховищ газу України та їх стратегічно важливе значення з точки зору безпеки постачання газу в Європу, українська сторона зацікавлена у підвищенні ступеня інтегрованості зазначених об'єктів у ринок газу ЄС за рахунок підвищення прозорості та ефективності їхнього функціонування, у тому числі для створення газового хабу на території України відповідно до вимог Угоди про асоціацію. Для створення газового хабу спільно з країнами Вишеградської групи Україна в рамках національних програм та міжнародних зобов'язань, а також відповідно до Розпорядження КМУ від 27 травня 2016 р. №418-р **«Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2016 р.»** взяла на себе завдання щодо забезпечення торгівлі природним газом на біржах (хабах).

Враховуючи ступінь розвитку єдиного газового ринку ЄС, регіональних газових ринків країн – членів ЄС та об'єктивної необхідності запровадження сучасної прозорої та ефективної моделі газового ринку в Україні, Міненерговугілля підготувало **План дій з формування національного газового хабу України,** а також створило робочу групу для участі у розробленні проектів нормативно-правових актів щодо забезпечення торгівлі природним газом на біржах.

З метою стимулювання вітчизняного газовидобутку Президентом України підписано ухвалений 22 вересня 2016 р. Вер-

ховною Радою України **Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» (щодо страхового запасу)».**

Довідково: Закон зобов'язує створювати страховий запас природного газу в розмірі не більше 10 % запланованого місячного обсягу постачання природного газу споживачам на наступний місяць, який в цілому відповідає вимогам Угоди про про асоціацію в частині наближення законодавства.

У грудні НКРЕКП прийняла **рішення про повну імплементацію в національному законодавстві Регламенту Комісії (ЄС) №312/2014 про створення Кодексу Мережі щодо балансування газу в газотранспортній системі,** відповідно до якого, 1 квітня 2017 року регулятор має внести зміни до Кодексу ГТС з метою впровадження механізму добового балансування (за наявності у оператора ГТС ІТ-платформи).

Уряд України продовжує докладати зусиль для підвищення якості **нафтопродуктів** до рівня стандартів ЄС. З 1 січня 2016 року в Україні **заборонено обіг автомобільних бензинів та дизельного палива екологічного класу ЄВРО-3.** 26 червня 2016 р. у Державному агентстві резерву України відбулась зустріч «Україна-ЄС: формування нової моделі мінімальних запасів сирої нафти та нафтопродуктів» за участі представників Секретаріату Енергетичного Співтовариства, агенцій із стратегічних резервів низки східноєвропейських країн, міністерств і відомств України, компаній-операторів на ринку нафти і нафтопродуктів, консалтингових компаній тощо.

Інтеграція об'єднаної енергетичної системи України до Союзу центральноєвропейської електричної мережі відповідно до вимог ENTSO-E сприятиме створенню єдиного ринку електричної енергії. Українською Стороною підготовлено та надано весь обсяг первинної інформації про електричну енергетичну систему України Консорціуму європейських системних операторів. Відповідно до висновків Консорціуму, з огляду на аналіз статичних режимів, синхронне об'єднання енергосистем України та Молдови з континентальною частиною ENTSO-E є здійсненним та очікується у 2020 році.

Продовжується системна робота із **забезпечення диверсифікації джерел та шляхів енергопостачання,** в тому числі використання механізмів двосторонньої співпраці із країнами-членами ЄС, доведення до європейських партнерів переваг використання української газотранспортної системи та надійності України як транзитера енергоносіїв постачальникам та споживачам країн ЄС, забезпечення реверсних поставок газу, розширення технічного співробітництва із операторами ГТС сусідніх країн ЄС, зокрема, шляхом підписання угод про взаємодію (Interconnection Agreement) по всіх точках транскордонних з'єднань.

До Секретаріату Енергетичного Співтовариства було представлено 6 проектів для отримання статусу пріоритетних, які сприятимуть диверсифікації енергопостачання – 3 проекти у галузі електроенергетики (1) З'єднання електричних мереж України та ENTSO-E в асинхронному режимі шляхом включення ПЛ-750 кВ Хмельницька АЕС (Україна) – Жешув (Польща) із спорудженням зв'язку постійного струму, (2) Реконструкція ПЛ-400 кВ Мукачеве (Україна) – Велке Капушани (Словаччина), (3) Відновлення ПЛ Південно-українська АЕС (Україна) – Ісакча (Румунія), 2 проекти у газовій галузі (1) Будівництво газопроводу-інтерконектору Україна-Польща, (2) Забезпечення транспортної потужності з Угорщини до України на гарантованій основі, 1 проект у нафтовій сфері – Будівництво нафтопроводу Броди – Адамова Застава.

З метою виконання взятих на себе зобов'язань в рамках Третього енергетичного пакету ЄС, 22 вересня 2016 р. Верховна Рада прийняла у першому читанні **проект закону «Про ринок електричної енергії України»** (№4493) для приведення правил на ринку електроенергії у відповідність до європейських норм.

Крім того, 22 вересня 2016 р. Верховна Рада України у прийняла Закон України **«Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг».** 23 листопада 2016 р. Закон України №2966-д, яким забезпечено виконання зобов'язань України як сторони Договору про Енергетичне Співтовариство.

Основні напрями реформування **в ядерній галузі** спрямовані на підвищення енергетичної безпеки та незалежності від монопольного постачальника ядерного палива та обладнання.

16 грудня у Верховній Раді України зареєстровано **проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України у сфері використання ядерної енергії»**(№5550), розроблений відповідно до Директиви Ради №2013/59/Євратом, положення якого забезпечують гармонізацію законодавства України з європейськими вимогами та стандартами щодо встановлення єдиних основних норм безпеки для захисту здоров'я осіб, які перебувають під професійним, медичним опроміненням, та населення проти небезпек, що виникають при іонізуючому випромінюванні.

Протягом 2016 року тривала робота над узгодженням підходів до імплементації вимог Директиви Ради №2011/70/EURATOM , яка встановлює рамки щодо відповідального та безпечного управління відпрацьованим паливом та ядерними відходами. У рамках цього процесу розпочата робота над розробкою Концепції Загальнодержавної програми поводження з відпрацьованим ядерним паливом (ВЯП) та радіоактивними відходами (РАВ).

У площині практичних заходів, протягом 2016 року розпочала свою діяльність робоча група з реалізації пілотного проекту «Енергетичний міст «Україна – ЄС», яка готує пропозиції щодо термінів та етапів реалізації проекту, роботи основної частини ОЕС України в умовах включення до мереж «Острова Бурштинської ТЕС» транзиту 750 кВ Жешув - Хмельницька АЕС – Західноукраїнська та енергоблоку №2 Хмельницької АЕС.

Триває процес виведення з експлуатації Чорнобильської атомної електростанції та Плану заходів на об'єкті «Укриття» для перетворення Чорнобильської зони у екологічно безпечний стан після аварії, що зруйнувала 4-й енергоблок. На сьогоднішній день ЄС є найбільшим донором для Чорнобильського фонду «Укриття», а також Рахунку ядерної безпеки для зняття з експлуатації Чорнобильської атомної електростанції, де розпорядником коштів виступає Європейський банк реконструкції та розвитку.

29 листопада 2016 р. відбулося урочисте насування нового безпечного конфайнмента в проектне положення над об'єктом «Укриття».

Протягом 2016 року Україна досягла значних результатів на шляху імплементації Директив ЄС в сфері **енергоефективності.**

Зокрема, Урядом на розгляд Верховної Ради України внесено проект Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» (реєстр. №4941), спрямований на імплементацію положень Директиви №2010/31/ЄС та позитивно оцінений Секретаріатом Енергетичного Співтовариства. Прийняття законопроекту сприятиме імплементації положень Директиви №2010/31/ЄС та забезпечить визначення правових та організаційних засад діяльності із забезпечення енергетичної ефективності будівель, створення умов для зменшення споживання енергетичних ресурсів у будівлях.

Прийнято у першому читанні 18 жовтня 2016 р. проект Закону України «Про комерційний облік комунальних послуг» (реєстр. №4901), який був розроблений у відповідності до вимог Директиви №2012/27/ЄС і наразі очікує на друге читання.

Також у рамках Робочої групи при Держенергоефективності триває робота над розробкою рамкового закону в сфері енергоефективності «Про енергетичну ефективність».

З метою імплементації положень Регламенту Європейської комісії (ЄС) №65/2014 від 1 жовтня 2013 р., Держенергоефективності було підготовлено проект Постанови КМУ «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування побутових духових шаф та кухонних витяжок».

З метою імплементації положень Регламенту (ЄС) №1062/2010 від 28 вересня 2010 р., Держенергоефективності підготовлено проект Постанови КМУ «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування телевізорів».

У сфері **відновлюваних джерел енергії** також відбулися зрушення.

У грудні 2016 року країни-члени Міжнародного агентства з відновлюваних джерел енергії (IRENA) прийняли рішення про можливість приєднання України. З метою виконання внутрішньодержавних процедур, необхідних для набуття членства у зазначеному агентстві, розроблено проект Закону «**Про приєднання України до Статуту Міжнародного агентства з відновлюваних джерел енергії «IRENA»»,** який у 2017 році буде внесено на розгляд Верховної Ради України.

Незважаючи на відчутний прогрес України на шляху до виконання зобов'язань у рамках членства у Енергетичнму Співтоварстві, для України на сьогодні чутливим залишається низка практичних питань, зокрема щодо реалізації політично вмотивованого та економічно необґрунтованого проекту «Північний потік-2», спрямованого на зменшення транзитних можливостей України та рішення Європейської Комісії стосовно газопроводу OPAL.

У 2017 році, серед іншого, вбачається за доцільне забезпечити розробку в інклюзивному діалозі з міжнародними експертами та ухвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року, яка визначиме основні напрямки розвитку окремих галузей енергетики, рівень забезпечення енергетичної безпеки, перехід до енергоефективного та енергоощадливого використання і споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій.

Також з метою вчасного виконання зобов'язань України у рамках Енергетичного Співтовариства необхідно прискорити виконання завдань із імплементації Директиви №2009/119/ЄС від 14 вересня 2009 р. про створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, Директиви №98/70/ЄС від 13 жовтня 1998 р. про якість бензину та дизельного палива, Директиви №1999/32/ЄС щодо вмісту сірки в паливах, ухвалити Національний план скорочення викидів забруднюючих речовин від теплоенергетичних установок (ТЕС та ТЕЦ).

МАКРОЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Співробітництво та обмін інформацією між Україною та ЄС у сфері макроекономіки відбувається в рамках двосторонніх органів – на політичному рівні (Рада асоціації), рівні вищих посадових осіб (Комітет асоціації) та експертному рівні (Кластер 1 (макроекономічне співробітництво, управління державними фінансами: бюджетна політика, внутрішній контроль та зовнішній аудит, статистика, облік і аудит, боротьба із шахрайством) Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва).

Зокрема, 28-29 вересня 2016 р. на другому засіданні Кластера 1 українська Сторона поінформувала про поточну економічну ситуацію в країні та перспективи економічного розвитку України на прогнозний період, стан виконання Державного бюджету України на 2016 рік, роботу щодо запровадження середньострокового бюджетного планування. Сторона ЄС представила аналіз поточної економічної ситуації в єврозоні та прогноз її розвитку на найближчу перспективу.

ОПОДАТКУВАННЯ

Згідно зі ст. 351 Угоди про асоціацію, Україна має вдосконалити процедури відшкодування ПДВ для уникнення накопичення заборгованості, забезпечення ефективного збору податків і посилення боротьби з податковим шахрайством, а також ухилянням від сплати податків. У статті 352 регламентовано зобов'язання України адаптувати політику протидії та боротьби із контрабандою підакцизних товарів, зокрема поступове зближення акцизних ставок на тютюнові вироби.

Для виконання взятих зобов'язань Україною в 2016 році зроблено наступне:

Розроблено **проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування тютюнових виробів)»** (реєстр. №4619).

Довідково: Законопроект створює умови для наближення ставок акцизного податку на тютюн до стандартів країн-членів ЄС та передбачає збільшення адвалорної ставки акцизного податку на тютюнові вироби на три відсоткових пункти (з 12% до 15%). Вирівнювання акцизів на тютюнові вироби до рівня ЄС призведе до скорочення їх споживання та покращення стану здоров'я громадян.

Схвалено **Концепцію запровадження електронної акцизної марки** – автоматизованої системи контролю за обігом підакцизних товарів(Розпорядження КМУ від 6 липня 2016 р. №497-р).

Довідково: Запровадження автоматизованої системи «Електронна акцизна марка» забезпечить комплексний контрольно-попереджувальний моніторинг у сфері обігу підакцизних товарів (алкогольних напоїв та тютюнових виробів), який охопить кожний етап їх переміщення від виробника чи імпортера до кінцевого споживача. Запровадження нововведення забезпечить створення єдиного інформаційного простору та формування бази даних про обіг алкогольних напоїв і тютюнових виробів, що має стати дієвим важелем у боротьбі з контрафактною та контрабандною продукцією. Передбачається, що поліпшення процедури адміністрування податків призведе до зниження податкового тиску на компанії, зокрема на компанії-експортери, які сьогодні мають значні проблеми із відшкодуванням ПДВ.

Прийнято у першому читанні **проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо мінімізації впливу на адміністрування надходжень до бюджету»** (№4516).

Довідково: Законом пропонується знизити вартість митних платежів щодо ввезення товарів без оподаткування митними платежами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі з 1000 євро до 430 євро через пункти пропуску, відкриті для повітряного і морського сполучення, та на рівні 300 євро замість 500 євро – через інші пункти пропуску; збільшити з 6 до 12 місяців період, протягом якого товари у зв'язку з переселенням на постійне місце проживання в Україну ввозяться без оподаткування митними платежами, та зменшити період постійного проживання на території країни, з якої прибув громадянин; встановити дворічний термін для звільнення від оподаткування митними платежами товарів, що входять до складу спадщини, а також встановити перелік товарів, які не звільняються від оподаткування; спростити процес адміністративного оскарження рішень контролюючих органів за рахунок подання відповідної скарги лише до центрального апарату ДФС (на сьогодні така заява подається до контролюючого органу обласного рівня та центрального апарату ДФС).

Скасовано положення про присутність представників контролюючого органу за місцем розташування акцизних складів, в яких здійснюються операції з пальним.

Довідково: Внесено зміни до підпункту 230.2 статті 230 Податкового кодексу України. Для цього прийнято Наказ Міністерства фінансів від 17 листопада 2016 р. № 976 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства фінансів України від 10 квітня 2015 р. №416», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 06 грудня 2016 р. за № 1575/29705.

Розроблено **проект Постанови КМУ «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру витратомірів – лічильників та рівнемірів – лічильників рівня пального у резервуарі,** передачі облікових даних з витратомірів-лічильників та рівнемірів-лічильників електронними засобами зв'язку».

Крім цього, **прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні»**(від 21.12.2016 р. № 1797-VIII).

У зв'язку із запровадженням системи електронного адміністрування реалізації пального відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» (від 24 грудня 2015 р. №909), доповнено перелік платників акцизного податку особами, які здійснюють оптове постачання пального; змінено одиниці виміру пального, на яке встановлено ставки акцизного податку, з кілограмів на літри, приведені до температури 15^{0}С.

СТАТИСТИКА

З метою реалізації статті 355 Угоди про асоціацію у 2016 році було:

- Проведено Глобальну оцінку національної статистичної системи України.

Довідково: У січні-квітні 2016 року місія європейських експертів оцінила національну статистичну систему на її відповідність нормам та стандартам ЄС. Очікується отримання рекомендацій щодо подальшої роботи з приведення національної статистичної системи до стандартів ЄС в Остаточній доповіді про результати Глобальної оцінки.

- Розроблено та затверджено накази Держстату щодо наближення статистичної практики до норм ЄС.

Довідково: Накази спрямовані на гармонізацію методологічних положень (розрахунок індексу обороту продукції промисловості; організації проведення структурних обстежень у галузі сільського господарства; проведення вибіркового обстеження домогосподарств, що мають земельні ділянки для колективного або індивідуального садівництва та городництва; організації державного статистичного спостереження щодо виробництва продукції тваринництва, кількості сільськогосподарських тварин і забезпеченості їх кормами), методики проведення розрахунків (основних статистичних показників виробництва продукції тваринництва; показників забезпеченості кормами сільськогосподарських тварин), статистичних формулярів EU-SILC та форми державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду.

- Впроваджено європейську практику моніторингу цін на природний газ, який постачається кінцевим споживачам.

Довідково: Наказ від 28 грудня 2016 р. №253 «Про Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження про ціни на природний газ, який постачається кінцевим споживачам».

- Позитивно оцінено стан та перспективи розвитку співробітництва України та ЄС у сфері статистики.

Довідково: Результати засідання кластера 1 Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва (28-29 вересня 2016 р.).

- Створено умови для моніторингу цін на природний газ та електроенергію для промислових та побутових споживачів відповідно до стандартів ЄС.

Довідково: Підготовлено проект Угоди щодо взаємообміну інформаційними ресурсами між Держстатом та НКРЕКП. Проект Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження про ціни на електроенергію передбачається розробити після підготовки НКРЕКП відповідної форми адміністративної звітності для моніторингу цін на електроенергію.

- Створено умови для наближення положень щодо класифікації та аналізу робочої сили й окремих форм трудової діяльності відповідно до стандартів ЄС.

Довідково: Розроблено проект Методологічних положень щодо класифікації та аналізу робочої сили й окремих форм трудової діяльності.

Також, у травні 2016 року Кабінет Міністрів України вніс на розгляд Верховної Ради України проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність» (реєстр. №4584), який в цілому відповідає меті гармонізації національної системи статистики із відповідними принципами ЄС в частині умов для провадження діяльності органів національної системи державної статистики згідно із загальноприйнятими принципами світової та європейської статистичної практики, зокрема принципом професійної незалежності.

Разом з тим, у 2017 році вбачається необхідним сконцентруватись на практичній імплементації актів права ЄС щодо ведення статистики в окремих секторах економіки відповідно до Збірника статистичних вимог ЄС (Statistical requirements compendium - 2016 edition).

НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію передбачає екологічну модернізацію основних галузей промисловості, жорсткі обмеження на викиди основних забруднюючих речовин, оприлюднення інформації про ризики реалізації інфраструктурних проектів, зміну підходів до контролю за підприємствами, спрощення дозвільних процедур, зменшення захоронення відходів. В рамках виконання цих зобов'язань підсумки 2016-го року є наступними:

- Протягом 2016 року Верховною Радою України прийнято **проект Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»** (№2009а-д), спрямованого на встановлення правових та організаційних засад здійснення оцінки впливу на довкілля відповідно до положень Директив №2003/4/ЄС та №2011/92/ЄС, виконання Україною зобов'язань у рамках низки міжнародних конвенції, а також та **проект Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»** (№3259), спрямованого на провадження стратегічної екологічної оцінки (далі – СЕО) до прийняття рішення про затвердження документів державного планування відповідно до вимог Директиви №2001/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Після прийняття Верховною Радою України, зазначені закони були повернуті із пропозиціями Президента. Пропозиції Президента до проектів зазначених законів в цілому не стосуються тих його положень, які спрямовані на імплементацію зазначених вище актів права ЄС. Наразі у рамках Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи здійснюється доопарцювання вказаних законопроектів, яке уможливить їх прийняття. Ухвалення Верховною Радою України та підписання Президентом України законопроектів №2009а-д, №3259 створить належні передумови для виконання Угоди про асоціацію та зобов'язань у рамках членства України в Енергетичному Співтоваристві.

Крім того, у 2016 році Україна ратифікувала Паризьку угоду, текст якої було прийнято рішенням XXI конференції сторін Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату. Враховуючи необхідність забезпечення взаємоузгодженості реалізації зобов'язань України у цій сфері, Кабінет Міністрів України затвердив Концепцію реалізації державної політики України у сфері зміни клімату, яка визначає умови забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку за умов економічної, енергетичної та екологічної безпеки.

- Розроблено проект Національної стратегії поводження з відходами , яка визначає алгоритм дій, який у повній мірі враховує зобов'язання України відповідно до Угоди про асоціацію. Разом з тим, відповідно до Додатка XXX до Глави 6 «Навколишнє природне середовище» Угоди, у 2017 році спливають строки імплементації низки положень актів права ЄС, зокрема щодо прийняття відповідного національного законодавства та призначення уповноваженого органу, підготовки планів щодо управління відходами згідно із п'ятиетапною ієрархією відходів та програм щодо попередження утворення відходів. З огляду на зазначене, існує потреба у якнайшвидшому ухваленні зазначеної стратегії та підготовці узгодженої позиції щодо можливості дотримання строків виконання зазначених зобов'язань та прийняття Верховною Радою України Закону **«Про упаковку та відходи упаковки»** (реєстр. №4028) у відповідності із підходами, визначеними у проекті Національної стратегії.

- З метою наближення законодавства ЄС у сфері використання генетично модифікованих організмів (ГМО), на виконання Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію на 2014-2017 роки розроблено **законопроект «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів»,** який наразі доопрацьовується у Міністерстві екології та природних ресурсів україни.

Разом з тим, імплементація окремих положень Директиви №2001/18/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 12 березня 2001 р. про вивільнення у навколишнє середовище генетично модифікованих організмів, Регламент (ЄС) №1946/2003 Європейського Парламенту і Ради від 15 липня 2003 р. про транскордонні перевезення генетично модифікованих організмів в Україні мали б бути забезпечені ще у листопаді 2016 року, а Директива №2009/41/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 6 травня 2009 р. про використання генетично модифікованих мікроорганізмів у замкненій системі має бути імплментована у цьому році.

З огляду на зазначене, існує потреба у значному прикоренні процесу доопрацювання та внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» та розробці та впровадженні у взаємодії з ЄС чіткої дорожньої карти подальших кроків,спрямованих на імплементацію вказаних вище актів права ЄС.

- Прийнято **Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом»**(№1641-VIII).

Довідково: Перехід від адміністративно-територіального до басейнового управління водними ресурсами потребує впровадження заходів інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом. З цією метою здійснюється перегляд повноважень центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо управління водними ресурсами у напрямку децентралізації функцій і повноважень органів державного управління водними ресурсами. Наразі здійснено гідрографічне та водогосподарське районування території України з виділенням 9 районів річкових басейнів, створено 10 басейнових управлінь водних ресурсів, Мінприроди ініційовано створення Національної координаційної ради з нагальних питань охорони вод та раціонального водокористування.

З метою імплементації Директиви №91/271/ЄЕС про гарантоване забезпечення споживачів якісною питною водою та централізованим водовідведенням, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України розроблено й прийнято в першому читанні **проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про питну воду та питне водопостачання»** (щодо удосконалення деяких положень)».

Довідково: Мета законопроекту - вдосконалення системи питного водопостачання та водовідведення, врегулювання відносин, пов'язаних з виробництвом, транспортуванням та постачанням питної води, відведенням, транспортуванням та очищенням стічних вод.

- На виконання Директиви №2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи та Директиви №2004/107/ЄС про миш'як, кадмій, ртуть, нікель і поліциклічні ароматичні вуглеводні в атмосферному повітрі розроблено **проект Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції реформування державної системи моніторингу довкілля»** та методичні рекомендації до складання планів щодо якості атмосферного повітря для зон і агломерацій, де рівень забруднення перевищує гранично допустимі концентрації.

З метою імплементації Директиви №2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень) створено міжвідомчу робочу групу для подальшого впровадження та виконання нормативно-правових, інституційних та інформаційних заходів стосовно промислових викидів.

У 2016 році тривав процес доопрацювання **проекту Національного плану скорочення викидів забруднюючих речовин від великих спалювальних установок,** розроблений відповідно до вимог Директиви №2010/75/ЄС та рішень Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства, за результатами якого були отримані схвальні висновки Енергетичного Співтовариства. Протягом 2017 року має бути забезпечено підготовку до розгляду проекту відповідного акта Кабінетом Міністірв України.

ТРАНСПОРТ

Угода про асоціацію передбачає лібералізацію автомобільного, залізничного транспорту й перевезень внутрішніми водними шляхами з метою розширити і зміцнити співпрацю України з ЄС у сфері транспорту, збільшити ефективність, безпеку та надійність транспортного сполучення.

- Одним з фокусів уваги залишається **розвиток міжнародних транспортних коридорів** та заходи, спрямовані на зміцнення потенціалу України як транзитної держави. Так, протягом 2016 року у цьому напрямку відбулась низка заходів, які сприяли досягненню вказаної мети.

1 червня 2016 ПАТ «Укрзалізниця» приєдналося до складу Координаційного комітету з розвитку Транскаспійського міжнародного транспортного маршруту (ТМТМ). За участю залізниць України, Азербайджану, Грузії, Казахстану, Туреччини та морських перевізників створено Міжнародний транскаспійський транспортний консорціум (МТТК), який узгоджує спільний наскрізний тариф перевезення.

Довідково: Транскаспійський міжнародний транспортний маршрут є складовою Нового шовкового шляху і покликаний забезпечити транспортний зв'язок з Китаю до країн Західної Європи в обхід Росії.

14 вересня 2016 р. підписано Угоду між Кабінетом Міністрів України та урядом Грузії про організацію прямого міжнародного залізнично-поромного сполучення між портами Чорноморськ (колишній Іллічівськ), Батумі та Поті.

4 листопада 2016 р. підписано Угоду про комбіновані перевезення між Україною та Туреччиною для збільшення мультимодальних перевезень в Чорному морі.

21-22 листопада 2016 р. проведено засідання Постійного секретаріату Міжурядової комісії ТРАСЕКА і під головуванням України розроблено Дорожню карту з розвитку коридору Європа – Кавказ – Азія.

Довідково: ТРАСЕКА (абревіатура від англ. Transport Corridor Europe-Caucasus-Asia) - програма міжнародного співробітництва між Європейським Союзом і країнами-партнерами задля організації транспортного коридору Європа - Кавказ - Азія. Учасниками програми є Азербайджан, Болгарія, Вірменія, Грузія, Іран, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Монголія, Румунія, Таджикистан, Туреччина, Туркменистан, Узбекистан, Україна.

З метою гарантування належного рівня **безпеки під час перевезення небезпечних вантажів** автомобільним, залізничним та річковим транспортом Кабінетом Міністрів України внесено на розгляд Верховної Ради України розроблений проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо приведення їх у відповідність із законодавством Європейського Союзу у сфері перевезення небезпечних вантажів» (зареєстрований у Верховній Раді України 11 травня 2016 р. за №4644), який прийнятий нею за основу. Проектом Закону передбачається внесення змін до Законів України «Про перевезення небезпечних вантажів», «Про транспорт» та «Про автомобільний транспорт» з метою приведення вказаних законів у відповідність до вимог міжнародних договорів України у сфері перевезення небезпечних вантажів та Директиви №2008/68/ЄС.

У сфері внутрішньоводного транспорту розроблено проект Закону України «Про внутрішній водний транспорт» (зареєстровано у Верховній Раді України за №2475а). Проект закону знаходиться на розгляді у Комітеті з питань транспорту Верховної Ради України.

У сфері міжнародних перевезень та морського транспорту в 2016 році ратифіковано угоду між Кабінетом Міністрів України і урядом Угорщини про міжнародні комбіновані перевезення, вчинену 28 березня 2013 року в м. Будапешт.

Розроблено та погоджено із заінтересованими органами виконавчої влади проект Закону України «Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці 2006 року про працю в морському судноплавстві»та проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з ратифікацією Конвенції Міжнародної організації праці 2006 року про працю в морському судноплавстві».

Детальні умови щодо взаємного доступу на ринки **повітряних перевезень** мають бути врегульовані двосторонньою угодою про спільний авіаційний простір між Україною та Європейським Союзом. У 2016 році не вдалося досягти прогресу у врегулюванні проблемного питання, пов'язаного із суперечкою між Іспанією та Великою Британією щодо належності аеропорту Гібралтару. У 2017 році очікується продовження консультацій та пошуку можливих компромісних рішень щодо врегулювання цього питання між сторонами.

На виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС за поданням Кабінету Міністрів України у Верховній Раді України було зареєстровано проект Закону України «Про приведення законодавства України у сфері **автомобільного транспорту** у відповідність з актами Європейського Союзу» (від 17 травня 2016 №4683), який передбачає імплементацію 14-ти актів законодавства ЄС з питань допуску до ринку перевезень, організації громадських перевезень, соціального захисту, рівня професійної компетентності водіїв, застосування обмежувачів швидкості тощо.

У сфері залізничного транспорту прийнято Наказ Мінінфраструктури від 15 березня 2016 р. №107 «Про затвердження Змін до Правил перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України» (зареєстровано в Мін'юсті 7 квітня 2016 р. за №519/28649).

На розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону України «Про залізничний транспорт» (реєстр. №4593), який передбачає нову структуру взаємовідносин між учасниками процесу залізничних перевезень, утворює нову модель державного управління залізничним транспортом, забезпечує державне регулювання тарифів на залізничну інфраструктуру як монопольну складову ринку; запроваджує вільне тарифоутворення в нерегульованій державою сфері.

Враховуючи досить тривалий час, який на розгляді Верховної Ради України перебувають проекти рамкових законодавчих актів у сфері різних видів транспорту, існує потреба у посиленні роботи Міністерства інфраструктури, Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції щодо прийняття цих законопроектів, яке уможливить подальший процес виконання Угоди про асоціацію у сфері транспорту.

КОСМОС

Відповідно до Угоди про Асоціацію, Україна зобов'язалась створити умови для розвитку вітчизняного виробництва апаратури та засобів супутникової навігації; створити систему регулювання внутрішнього ринку супутникових навігаційних інформаційних послуг; забезпечити міжнародну співпрацю у сфері супутникової навігації; створити спільну робочу групу Україна - ЄС з питань космосу.

У 2016 році:

- Внесено на розгляд Верховної Ради **проект Закону «Про державне регулювання у сфері супутникової навігації»,** яким встановлюються правові, економічні, організаційні та фінансові засади діяльності органів держуправління та суб'єктів господарювання у сфері супутникової навігації в Україні та встановлення засад державного регулювання у цій сфері.
- У березні 2016 року встановлено опорну наземну контрольну станцію супутникових навігаційних сигналів RIMS у місті Київ, що сприяло **розширенню дії європейських супутникових систем функціонального доповнення EGNOS на територію України.**
- створено **портал української системи Geo-Ukraine-ERA-PLANET** на основі даних з європейських космічних апаратів Sentinel. Після дешифровки та обробки знімки потрапляють у відкритий доступ на галузевому геопорталі.
- реалізовано **демонстраційний проект Sen2-Agri** автоматичного формування супутникових продуктів обробки Sentinel-2 на рівні окремих областей. Українські фахівці забезпечили повний цикл обробки інформації – від отримання супутникових та наземних даних до формування кінцевих продуктів для споживачів.
- Відбулося два успішних **пуски ракети-носія Vega.**
- Протягом 2016 року діяв **проект UKRAINE,** мета якого - відтворення потенціалу, підвищення обізнаності та впровадження інновацій в Україні **на базі системи EGNOS.**

Крім того, низка проектів перебувають у процесі виконання:

- опрацьовується проект Угоди між Урядом України та Єврокомісією про співробітництво та доступ до даних системи європейських супутників Sentinel програми Copernicus.
- Триває **виготовлення маршового двигуна IV ступеню ракети-носія VEGA** у рамках проекту VEGA підприємств космічної галузі (ДП КБ «Південне» ім. М.К.Янгеля», ДП «ВО «Південний машинобудівний завод ім. О.М.Макарова»);
- Роботи реалізуються в рамках контракту з італійською компанією AvioS.p.A.
- За участю підприємств космічної галузі України **реалізуються чотири проекти в рамках програми «Горизонт-2020»:** 1) прогнозування радіаційної ситуації в геокосмосі та параметри сонячного вітру; 2) новітній метод виготовлення ферум-алюмінієвих інтерметалічних частин складної форми, стійких до екстремальних умов; 3) модифіковані економічно ефективні структури на основі волокна з покращеною багатофункціональністю та продуктивністю.

Україна перебуває на першому етапі співпраці, на якому участь у проектах Європейського космічного агентства (ЄКА) не потребує фінансових внесків. На даний час правовою підставою для співпраці є Угода між Урядом України та ЄКА щодо співробітництва у використанні космічного простору в мирних цілях, яка 14 лютого 2014 р. продовжена на 5 років.

Відповідно до позиції Державного космічного агентства України (ДКА), найбільш оптимальним варіантом продовження співпраці з ЄКА є укладення Угоди «європейської держави, що співпрацює з ЄКА» (European Cooperating State Agreement), яка дозволить поглибити співпрацю на партнерських засадах, брати участь у європейських космічних проектах, програмах та закупівлях. Цей другий етап співпраці, за оцінкою ДКА, може скласти 5-10 років та передбачати внески близько 1,5-2 млн. євро щорічно.

У 2017 підприємствам космічної галузі України необхідно продовжувати підготовку проектних пропозицій з метою подальшої участі у конкурсах програми ЄС «Горизонт-2020».

СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

У 2016 році набрав чинності рамковий Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», яким створено передумови для приведення державної політики у сфері науки та фінансування наукових досліджень до кращих практик європейського дослідницького простору, а саме —

- забезпечено прозорі умови фінансування шляхом запровадження якісної експертизи за участі закордонних фахівців, а також збільшено фінансування науки згідно зі стандартами ЄС: 1,7% ВВП з 2020 року; 3% ВВП – до 2025%.

Пріоритетним завданням у 2016 році у цій сфері було забезпечення ефективної участі України у програмі ЄС «Горизонт-2020», зокрема:

- забезпечено відкритий і прозорий відбір представників України до Програмних комітетів рамкової програми ЄС «Горизонт-2020» за допомогою створення Координаційного центру з імплементації програми ЄС «Горизонт 2020» та Комісії з відбору українських делегатів та експертів до Програмних комітетів програми,
- проведено незалежний аудит національної системи досліджень та інновацій шляхом участі в програмі ЄС «Горизонт-2020» (звіт представлений 19 грудня 2016 р.), а саме - отримано рекомендації щодо оптимізації політичних інструментів підтримки наукової системи й інтеграції України у європейський дослідницький простір;
- станом на жовтень 2016 р. за результатами 247 конкурсів, у яких брали участь українські заявники (упродовж 2014-2016 років), Європейська Комісія погодила фінансування діяльності за 61 проектом із загальною кошторисною вартістю 11 536 412,00 євро;

Крім того, 28 жовтня 2016 р. набула чинності Угода між Урядом України та Європейським Співтовариством з атомної енергії про наукову і технологічну співпрацю, реалізація якої створює практичні механізми впровадження стандартів ядерної безпеки ЄС шляхом приєднання (асоційована участь) до Програми наукових досліджень та навчання Євратом (2014 - 2018), що є складовою програми ЄС «Горизонт-2020».

У 2016 році Україна також набула асоційованого членства у Європейській організації ядерних досліджень – CERN, що дозволило платити значно менші внески, ніж 22 держави-члени організації; українським ученим брати участь у дослідженнях CERN у повному обсязі; брати участь українським підприємствам у тендерах CERN і отримувати замовлення на виготовлення високотехнологічного обладнання.

Враховуючи достатньо високий рівень доручення української наукової спільноти до участі в окремих програмах та агентствах ЄС, а також масштабних міжнародних дослідницьких проектах, подальші зусилля мають бути сконцентровані на збільшенні потенціалу у науковій і науково-технічній сферах. Досягненню цієї мети, серед іншого, сприятиме ухвалення Дорожньої карти з інтеграції науково-інноваційної системи України до європейського дослідницького простору, підготовленої з урахуванням рекомендацій європейських експертів за результатами незалежного аудиту національної системи досліджень та інновацій України (Peer Review of the Ukrainian R&I System).

ПОЛІТИКА У СФЕРІ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Угода про Асоціацію з Європейським Союзом вимагає від України покращення умов для ведення бізнесу. Саме тому 23 серпня 2016 р. Кабінет Міністрів України затвердив оновлений **План заходів щодо дерегуляції господарської діяльності.**

Із затвердженням цього плану забезпечено:

- системний перегляд регуляторних актів у сферах сільського господарства та безпеки харчових продуктів, будівництва, енергетики, транспорту та інфраструктури, інформаційних технологій та телекомунікацій.

- розробку Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року.

У рамках співробітництва сторін забезпечується активна реалізація міжнародних програм/проектів:

- проект «Зміцнення членських бізнес-організацій малих і середніх підприємств» для закріплення потенціалу підприємницьких об'єднань;
- проект «Підтримка ЄС України у відновленні її економіки. Проект технічної допомоги EU SURE» для розробки стратегій економічного розвитку, створення 15 регіональних Центрів підтримки бізнесу та інструменту гарантування кредитів.

Довідково: Центри підтримки бізнесу сприятимуть старту комерції у сільському господарстві, енергоефективності, екологічному господарюванню, підвищенню якості громадських послуг та інфраструктури, інноваційним технологіям. У Центрах підприємці можуть отримати консультації з юридичних та ринкових питань ведення бізнесу в Україні та за її межами.

- програма підтримки «зеленої» модернізації української економіки для отримання Україною фахової та організаційної консультаційної допомоги в питаннях енергоефективності.
- програма федерального Міністерства економіки і технологій Німеччини з перепідготовки управлінських кадрів в Україні.

Довідково: Програма дає можливість учасникам отримати необхідні для міжнародної економічної діяльності управлінські компетенції та навички під час стажування.

- проект Представництва ЄС в Україні та Мінекономрозвитку FORBIZ для створення кращого бізнес-середовища.
- програма ЄС «Конкурентоспроможність підприємств малого і середнього бізнесу» (COSME).

Мінекономрозвитку спільно з Міністерством освіти і науки України бере участь у реалізації програми ЄС **«Горизонт-2020»,** яка містить напрямок «Малі та середні підприємства».

COSME
PROGRAMME FOR THE COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES AND SMES (COSME)
2014-2020

СПІВРОБІТНИЦТВО У ВИДОБУВНІЙ ГАЛУЗІ

Відповідно до статті 382 Розділу V Угоди про асоціацію, Україна та Сторона ЄС зобов'язалися обмінюватися інформацією про становище, перспективи розвитку, забезпечення сталого розвитку і заходи щодо прискорення процесу реструктуризації видобувної та металургійної галузі.

В цій частині у 2016 році було досягнуто наступних результатів:

- Створено умови для підвищення відповідальності при використанні корисних копалин загальнодержавного значення відповідно до стандартів ЄС.

Довідково: Розроблено та зареєстровано у Верховній Раді України проект Закону України «Про розкриття інформації у видобувних галузях» (від 17 червня 2016 р. № 4840). Прийняття даного закону дозволить забезпечити доступ громадськості до повної та об'єктивної інформації про платежі підприємств видобувної галузі.

- Підготовлено документи для обміну інформацією про дозволи на користування надрами, обсяги видобутку корисних копалин, їх родовища, регіони видобутку, видобувні компанії, законодавчу та регуляторну базу, фіскальний режим, капітальні інвестиції, долю видобувної галузі в економіці.

Довідково: Багатостороння група зацікавлених осіб (БГЗО) розглянула та ухвалила проект національного звіту Ініціативи прозорості видобувних галузей (ІПВГ) України. Фінальна версія звіту була передана на розгляд БГЗО.

EITI Extractive Industries Transparency Initiative

- Отримано дозвіл на адаптоване впровадження стандарту ІПВГ в Україні щодо розкриття інформації від видобувних галузей.

Довідково: Правління ІПВГ під час засідання в м. Астана (Казахстан) 25-26 жовтня 2016 року надало дозвіл на адаптоване провадження щодо розкриття інформації від видобувних галузей у Донецькій та Луганській областях та Криму за 2014-2015 роки, беручи до уваги складнощі з отриманням даних з зони проведення АТО на сході України та анексованого Росією Криму.

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ

Україна зобов'язалася адаптувати законодавство ЄС у сфері заснування та діяльності компаній, корпоративного управління, а також бухгалтерського обліку та аудиту, відповідно до статті 387 Розділу V (Економічне і галузеве співробітництво) Угоди про асоціацію. Головними виконавцями, що відповідають за адаптацію законодавства України до законодавства ЄС у сфері фінансових послуг, є Міністерство юстиції України, Міністерство фінансів України та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Довідково: Відповідно до п.2 ст. 125 Угоди про асоціацію, «фінансова послуга» означає будь-яку послугу фінансового характеру, яка пропонується постачальником фінансових послуг. До фінансових послуг належать: страхові послуги, страхове посередництво, брокерські операції та агентські послуги; послуги, що є допоміжними стосовно страхування, - зокрема, консультаційна діяльність, актуарні послуги, послуги з оцінки ризику та послуги з вирішення претензій.

Протягом 2016 року проведено комплексний аналіз відповідності законодавства України у сфері розкриття інформації на фондовому ринку та у сфері емісії цінних паперів актам Європейського Союзу. Результатом зазначеного аналізу стало **визначення переліку норм законодавства, які потребують зміни,** з метою забезпечення їх повної адаптації до актів Європейського Союзу.

Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку було розроблено комплексний **проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розкриття інформації на фондовому ринку та вдосконалення порядку емісії цінних паперів та розширення можливостей для залучення капіталу»**(реєстр. №5592).

Довідково: Даний законопроект передбачає удосконалення функціонування органів публічного акціонерного товариства у відповідності до найкращих світових стандартів та актів Європейського Союзу (імплементація положень Директив №2012/30/ЄС, №2007/36/ЄС, Рекомендацій Європейської Комісії №2005/162/ЄС, №2004/913/ЄС та принципів ОЕСР щодо корпоративного управління). Його ухвалення Верховною Радою України сприятиме виконанню Україною зобов'язань відповідно до статей 387 та 388 Додатку XXXIV Угоди про асоціацію.

Крім того, у першому читанні Верховною Радою України прийнято низку законопроектів, спрямованих на підвищення ефективності та функціональності ринків капіталу та інших регульованих ринків в Україні шляхом комплексного врегулювання питань функціонування ринків похідних цінних паперів та деривативів, а також законодавчого регулювання інфраструктури регульованих ринків:

- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо регульованих ринків та деривативів)» (реєстр. №3498);
- проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо регульованих ринків та деривативів)» (реєстр. №3499);
- проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо регульованих ринків та деривативів)» (реєстр. №3500);
- проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо регульованих ринків та деривативів)» (реєстр. №3516);
- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» (реєстр. №2413а).

Крім того, на 2017 рік заплановане приєднання України до багатостороннього Меморандуму про взаєморозуміння щодо консультування та співробітництва і обміну інформацією Міжнародної організації регуляторів ринків цінних паперів (IOSCO).

ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ЗАСНУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМПАНІЙ, КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ, БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ

Відповідно до статті 387 Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Україна зобов'язалася адаптувати законодавство України до стандартів ЄС, що регулюють **захист прав акціонерів, кредиторів та інших заінтересованих сторін; бухгалтерський облік та аудит; політику корпоративного управління.**

Також у грудні 2016 року Верховна Рада України ухвалила у першому читанні проект Закону «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» №4666 від 13.05.2016р., який враховує окремі положення Дванадцятої законодавчої Директиви Ради № 89/667/ЄЕС від 21.12.1989 стосовно одноосібних приватних компаній з обмеженою відповідальністю у редакції Директиви 2009/102/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 р. про одноосібні приватні компанії з обмеженою відповідальністю, яким Україна взяла на себе зобов'язання імплементувати протягом 3 років з дати набрання чинності Угодою. У разі належного доопрацювання проекту акта з урахуванням вимог зазначеного акта ЄС, його прийняття сприятиме виконанню відповідних зобов'язань України.

Враховуючи строки імплементації актів права у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, встановлені у Додатках XXXIV та XXXV до Глави 13 «Законодавство про заснування та діяльність компаній, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС існує потреба у забезпеченні невідкладного розгляду Верховною Радою України законопроекту №4646.

У рамках реалізації зобов'язань України протягом 2016 року на розгляд Верховної Ради України був внесений проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (від 11 травня 2016 р. №4646), положення якого імплементують положення Директиви №2013/34/ЄС щодо бухгалтерського обліку та аудиту.

Також Міністерством фінансів забезпечено розробку проекту Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», прийняття якого забезпечить дерегуляцію аудиторської діяльності та визнання еквівалентності аудиторських систем України та ЄС. Протягом 2017 року проект зазначеного закону має бути внесений на розгляд Верховної Ради України.

Розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах», спрямований на надання додаткових гарантій власникам дрібного пакету акцій отримувати можливість продання належних їм цінних паперів за ринковою вартістю, та позбавлення обов'язку нести витрати за послуги депозитарних установ. Зазначені зміни до законодавства розроблені у відповідності до зобов'язань України відповідно до Угоди про асоціацію, зокрема в частині імплементації Директиви №2004/25/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС.

ПОЛІТИКА З ПИТАНЬ АУДІОВІЗУАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

26 жовтня 2016 р. Урядом затверджено **План заходів щодо впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення** (Розпорядження КМУ №788-р), реалізація яких дозволить завершити перехід країни на цифрове мовлення, сприятиме підвищенню рівня інформаційної безпеки держави та громадян, стимулюватиме розвиток вітчизняних засобів приймання цифрового сигналу, що насамперед важливо для забезпечення національним інформаційним продуктом малозахищених верств населення країни.

28 грудня 2016 р. Уряд затвердив **Статут Публічного акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України»** (Постанова КМУ №1039).

СУСПІЛЬНЕ МОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Урядом підготовлено і внесено на розгляд Верховної Ради України **проект Закону** «Про внесення змін до статті 5 **Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних».**

Довідково: Запропоновані у законопроекті зміни дадуть змогу удосконалити процес видачі контрольних марок, дозволять власникам прав на об'єкти авторського права і суміжних прав самостійно здійснювати контроль за реалізацією норм закону в частині видачі контрольних марок.

ТУРИЗМ

З метою забезпечення сталого розвитку туризму в контексті виконання Угоди про асоціацію та розроблено **проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів до 2026 року»,** ухвалення якого очікується у першій половині 2017 року..

В рамках підготовки **змін до Закону України «Про туризм»** передбачено остаточне врахування положень Директиви Ради 90/314/ЄЕС від 13 червня 1990 р. про організовані туристичні подорожі, відпочинок з повним комплексом послуг та комплексні турне в частині встановлення значних доказів надійності для повернення сплачених грошей або репатріації споживача у разі банкрутства, а також обов'язкове страхування цивільної відповідальності туроператорів щодо відшкодування витрат на повернення туристів до місця постійного проживання.

Питання розвитку двосторонніх відносин та співробітництва у сфері туризму продовжує опрацьовуватись в рамках діяльності двосторонніх Міжурядових комісій з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва між Україною та державами-членами ЄС.

5-7 жовтня 2016 р. відбувся **23-й Міжнародний туристичний салон UITT-2016 «Україна»,** в якому взяли участь понад 100 туристичних компаній, профільних асоціацій, готелів, транспортних агенцій, страхових компаній, представництв з багатьох країн світу, зокрема, Болгарії, Домініканської Республіки, Індонезії, Індії, Італії, Куби, Китаю, Палестини, Перу, Словаччини, Таїланду, Танзанії, Туреччини, Угорщини, Франції тощо. З метою ознайомлення відвідувачів і гостей виставки з туристичним потенціалом українських міст та регіонів організовано спеціальну експозицію міст та регіонів України.

12-13 грудня 2016 р. у м. Відень (Австрія) відбувся **міжнародний семінар на тему «Імплементація в національне законодавство Протоколу про сталий туризм до Карпатської конвенції»,** в якому взяли участь представники України разом з представниками країн-учасниць Карпатської конвенції з Чехії, Угорщини, Польщі, Румунії, Сербії, Словаччини. За результатами проведеного семінару прийнято рішення створити постійно діючу платформу для співпраці та відкрити представницькі офіси в трьох із семи країн-учасниць Карпатської конвенції, один з яких заплановано відкрити в Україні у м. Ужгород (Закарпатська область).

16 грудня 2016 р. з метою залучення міжнародної допомоги для адаптації законодавства у сфері туризму та підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі Мінекономрозвитку проведено **Конференцію країн-донорів, які надають технічну та фінансову допомогу Україні.** Під час заходу презентовано туристичний потенціал України, план дій щодо розвитку сфери туризму та курортів, а також запропоновано низку заходів, реалізація яких потребує допомоги з боку донорської спільноти.

1 вересня 2016 р. **набрали чинності 11 національних стандартів України в галузі туризму,** гармонізованих з міжнародними та європейськими нормативними документами, впровадження яких забезпечує покращення якості національного туристичного продукту та обслуговування споживачів туристичних послуг.

З метою забезпечення участі України в Програмі ЄС «Конкурентоспроможність підприємств малого і середнього бізнесу (COSME) (2014-2020)», якою передбачено здійснення спеціальних заходів у сфері туризму шляхом зосередження на посиленні конкурентоспроможності та сталого розвитку сектору, **Верховна Рада України ратифікувала Угоду між Урядом України і Європейським Союзом про участь України в Програмі ЄС «COSME».**

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Для сприяння збільшенню обсягів виробництва, насиченню внутрішнього ринку високоякісними продуктами харчування, поглибленню інтеграції українського аграрного виробництва до ринку ЄС та світових ринків Урядом України затверджено:

- детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) бджільництва (Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №208);
- детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження (Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р. №241);
- детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) рослинного походження (Постанова Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2016 р. №587).

Крім того, Наказом Мінагрополітики від 13 квітня 2016 р. №157 затверджено вимоги до продуктів з какао та шоколаду.

Довідково: Документ спрямований на імплементацію Директиви №2000/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 червня 2000 року стосовно продуктів з какао та шоколаду, призначених для споживання в їжу.

Внесено зміни до **Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам** (Постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 р. №609), якими удосконалено механізм використання коштів, спрямованих на фінансову підтримку фермерських господарств — переможців конкурсу.

Довідково: Зокрема, удосконалено процедуру проведення відбору переможців конкурсу та збільшено граничну суму фінансової підтримки фермерських господарств на поворотній основі до 500 тис. грн. Також розширено коло напрямів надання фінансової підтримки та встановлено пріоритети, за якими буде надаватись перевага при визначенні переможців конкурсного відбору (членство у сільськогосподарському обслуговуючому кооперативі; провадження діяльності з вирощування та розведення великої рогатої худоби; обробіток земельних ділянок площею не більше 500 га; закладення молодих плодово-ягідних та виноградних насаджень; перехід до виробництва органічної продукції (сировини).

Триває підготовка до внесення на розгляд Уряду проекту вимог до окремих показників якості меду з метою імплементації Директиви Європейського Парламенту та Ради №2001/110/ЄС від 20 грудня 2001 р. щодо меду.

Кабінетом Міністрів України 17 січня 2017 р. схвалено і 23 січня 2017 р. внесено на розгляд Верховної Ради України **проект Закону України «Про стимулювання розвитку агропромислового комплексу України»,** який регулює відносини, пов'язані з реалізацією державної політики щодо розвитку агропромислового комплексу України, стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції, розвитку та балансування аграрного ринку, створення сприятливих умов для суб'єктів різних форм господарювання (у тому числі малих сільськогосподарських виробників) у сільському господарстві, забезпечення продовольчої безпеки та відповідає вимогам актів права ЄС.

ПОЛІТИКА У ГАЛУЗІ РИБАЛЬСТВА ТА МОРСЬКА ПОЛІТИКА

Згідно з Угодою про асоціацію, Україна та Сторона ЄС спільно працюють над збереженням і управлінням водними живими ресурсами, проводять боротьбу з непідзвітним та нерегульованим рибальством, а також розширюють міжнародне співробітництво в Чорному морі.

Враховуючи окреслені напрями співпраці, у 2016 році:

- Оцінено запаси пелагічних та демерсальних риб Чорного моря у рамках впровадження проекту BlackSea4Fish. Отримано інформацію про можливість участі у виконанні міжнародних облікових зйомок у Чорному морі для отримання якісних біологічних даних.

- Набула чинності Лист-угода від 25 жовтня 2016 р. щодо реформування органів рибоохорони України між Державним агентством рибного господарства України і Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (ФАО) щодо реалізації проекту «Технічна допомога веденню відповідального рибальства і сталої аквакультури».

ДУНАЙСЬКИЙ РЕГІОН, РІЧКА ДУНАЙ ТА ДУНАЙСЬКА СТРАТЕГІЯ

У сфері водної політики Угода про асоціацію передбачає необхідність імплементації **Водної рамкової Директиви Європейського Парламенту та Ради** №2000/60/ЄС «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики», якою запроваджено принципово новий підхід до системи управління водними ресурсами – так зване інтегроване управління водними ресурсами за басейновим принципом, яким, зокрема, передбачено, що основною одиницею управління є басейн водного об'єкту.

У рамках реалізації цього зобов'язання 4 жовтня 2016 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом», який забезпечив:

- гідрографічне та водогосподарське районування території України;
- розроблення планів управління річковими басейнами;
- розроблення водогосподарських балансів;
- визначення повноважень центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Зокрема, зазначеним Законом встановлюються 9 районів річкових басейнів, серед яких район басейну річки Дунай. Таким чином, у 2017 році існує необхідність у забезпеченні належної реалізації цього законодавства у відповідності до задань та мети правого регулювання ЄС.

Протягом 2016 року відбувався активний діалог у рамках **Міжнародної комісії із захисту річки Дунай** (МКЗД). Зокрема, у лютому були затверджені два плани щодо пріоритетів раціонального водокористування в річковому басейні Дунаю на період до 2021 року - **План управління річковим басейном Дунаю,** який націлений на подальшу охорону й покращення стану водних ресурсів, запобігання їхньому забрудненню, а також забезпечення сталого довгострокового використання водних ресурсів, та **План управління ризиками повеней на річці Дунай,** який спрямований на попередження повеней, запобігання їм та готовність до їх настання. Як офіційний партнер МКЗД, Україна може брати участь у виконанні проектів, що реалізуються в рамках цих планів. Також у рамках роботи МКЗД Україна та Угорщина, які є сторонами МКЗД, взяли на себе зобов'язання охороняти річки басейну Дунаю, включаючи Тису.

Крім цього, на постійній основі здійснюється робота із забезпечення участі України у **Дунайській транснаціональній програмі,** яка є фінансовим інструментом ЄС, що має специфічне спрямування та відповідний механізм прийняття рішень для політики інтеграції у Дунайському регіоні. Наразі від Сторони ЄС отримано позитивне рішення щодо виділення Україні 5 млн. євро для забезпечення фінансування участі України у Дунайській транснаціональній програмі. Наступним кроком має стати розробка та підписання відповідного міжнародного договору між Урядом України та Європейською Комісією щодо участі України у зазначеній програмі.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Стаття 415 Угоди про асоціацію передбачає співробітництво з метою забезпечення високого рівня захисту прав споживачів та досягнення сумісності між їхніми системами захисту прав споживачів.

Реформування системи захисту прав споживачів в Україні має здійснюватися з урахуванням наступних **засадничих принципів ЄС у сфері захисту прав споживачів,** зокрема:

- зміні акценту з можливостей виробників на потреби споживачів, що є принциповим;
- розуміння того, що споживачі є невід'ємною складовою економічного розвитку;
- відповідальності за гарантії забезпечення мінімального споживання за прийнятними цінами;
- врахування інтересів виробників на умовах визначальної ролі споживача та встановлення певного балансу інтересів сторін на ринку.

З метою часткової імплементації положень Директиви Європейського Парламенту та Ради №1999/44/ЄС про певні питання продажу та гарантії товару споживання, Директиви №2008/48/ЄС про кредитні угоди для споживачів та Директиви Європейського Парламенту та Ради №93/13/ЄС про несправедливі умови у споживчому договорі на розгляд Верховноїй Ради України внесено **проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо захисту прав споживачів)»**(від 16 грудня 2016 р. №5548).

Також у 2017 році Кабінет Міністрів України має ухвалити **проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів«,** розроблений з урахуванням положень Директиви Європейського Парламенту та Ради №87/357/ЄЕС про зближення законодавств держав-членів стосовно товарів, що не відповідають їх зовнішньому вигляду та становлять загрозу для здоров'я та безпеки споживачів.

Найближчим часом Кабінет Міністрів України має ухвалити розроблений у 2016 році **Проект Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року.**

СПІВРОБІТНИЦТВО У ГАЛУЗІ ЗАЙНЯТОСТІ, СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ТА РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Ратифіковано **Конвенцію Міжнародної організації праці про мінімальні норми соціального забезпечення** №102 (Закон України від 16 березня 2016 р. №1024-VIII).

Довідково: Конвенція визначає види соціальної допомоги, умови і розміри соціальних виплат при настанні основних соціальних ризиків та проголошує принцип рівноправності осіб, що не є громадянами країни проживання, із громадянами даної країни. Україна бере на себе зобов'язання за такими розділами конвенції: «Медичне обслуговування», «Допомога у зв'язку з хворобою», «Допомога з безробіття», «Допомога по старості», «Допомога у випадку трудового каліцтва або професійного захворювання», «Сімейна допомога», «Допомога у зв'язку з вагітністю і пологами», «Допомога по інвалідності», «Допомога у зв'язку з втратою годувальника».

Схвалено **Стратегію подолання бідності** (розпорядження КМУ від 16 березня 2016 №161), якою визначено механізми запобігання бідності та основні завдання з розв'язання цієї проблеми на період до 2020 року.

Довідково: Серед стратегічних напрямів зниження рівня бідності — сприяння зростанню доходів населення від зайнятості та виплат у системі державного соціального страхування. Також передбачено забезпечення доступу населення до послуг соціальної сфери незалежно від місця проживання, мінімізацію ризиків соціального відчуження сільського населення. Посилена увага приділятиметься і питанню недопущення виникнення осередків хронічної бідності та соціального відчуження серед внутрішньо переміщених осіб. До опрацювання Стратегії були залучені експерти ПРООН, ЮНІСЕФ, МОП.

Реалізація Стратегії буде здійснюватися шляхом виконання комплексного плану заходів на 2016-2017 роки (розпорядження КМУ від 08 серпня 2016 р. №573).

Довідково: Передбачається зменшити рівень бідності з 28% до 15%. Водночас для працюючих громадян рівень бідності має знизитися з 18,5% до 11%. Передбачається зменшити до 9% рівень безробіття до 2020 року.

10 листопада 2016 р. Україна підписала **Європейський кодекс соціального забезпечення,** прийнятий в рамках Ради Європи.

Довідково: Згідно з положеннями статей Європейського кодексу соціального забезпечення, у разі приєднання держави до них, така держава бере на себе зобов'язання надавати соціальну допомогу, зокрема: медичну допомогу захищеним особам у зв'язку із станом здоров'я; допомогу захищеним особам по безробіттю та по старості; допомогу у разі виробничої травми; забезпечення захищеним особам надання допомоги сім'ям із дітьми, а також по вагітності та пологах; допомогу по інвалідності та у разі втрати годувальника тощо.

06 грудня 2016 р. прийнято **Закон України** №5130 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», який **врегульовує процедуру злиття фондів соціального страхування** (Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності) в єдиний Фонд соціального страхування в установленому законом порядку.

Довідково: Реалізація Закону сприятиме завершенню злиття фондів соціального страхування за чітко визначеною процедурою, покращенню системи управління новим Фондом, завершенню утворення Фонду соціального страхування України та початку його повноцінної роботи. Кабінетом Міністрів України прийнято шість нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень Закону на практиці та забезпечення функціонування Фонду соцстрахування.

Розроблено **проект Закону України «Про соціальні послуги»** (реєстр. №4607). Законопроект спрямований на удосконалення законодавства в частині адміністрування соціальних послуг, підвищення статусу соціальних працівників та інших фахівців, що надають соціальні послуги, забезпечення захисту прав осіб, які отримують соціальні послуги, розширення повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань організації надання соціальних послуг за місцем проживання осіб, які отримують такі послуги.

Довідково: Проект акта розміщено на веб-сайті Міністерства соціальної політики.

Розроблено **проект Закону України** (реєстр. №4608), яким передбачено **систематизацію умов пенсійного забезпе-**

чення, які на сьогодні розпорошені в понад двадцяти законах, а також призначення всіх видів пенсій за нормами єдиного закону та скасування спеціальних пенсій, запровадження накопичувальної системи пенсійного страхування ІІ-го рівня, удосконалення функціонування солідарної системи.

Довідково: У рамках реалізації проекту Закону передбачається удосконалення солідарної системи шляхом звільнення її від невластивих для неї виплат, зокрема, пов'язаних із фінансуванням пенсій, призначених на пільгових умовах та за вислугу років. Також пропонується законодавчо врегулювати питання виплати пенсій за кордон та пенсій по інвалідності від нещасного випадку на виробництві. Пропонується запровадити з 1 липня 2017 року накопичувальну систему пенсійного страхування за накопичувальними професійними пенсійними програмами для окремих категорій осіб віком молодше 35 років, а також незалежно від віку — для державних службовців. З 1 липня 2018 року має розпочатися сплата роботодавцем страхових внесків до накопичувальної системи пенсійного страхування за накопичувальними професійними пенсійними програмами. Застраховані особи, яким на 1 липня 2017 року залишилося менше 10 років до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, мають право прийняти рішення не сплачувати страхові внески до накопичувальної системи пенсійного страхування.

З метою підвищення ефективності процесу надання соціальних послуг дітям та сім'ям з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, затверджено **Примірне положення про центр соціальної підтримки дітей та сімей** (Постанова КМУ від 16 листопада 2016 р. №834).

Довідково: Цей документ врегульовує порядок утворення та функціонування центрів соціальної підтримки дітей та сімей на районному або міському рівні шляхом злиття, приєднання, поділу, перетворення установ, що надають соціальні послуги (дитячих будинків, шкіл-інтернатів, тобто діючої мережі закладів). Це дасть змогу забезпечити право дитини на проживання в сім'ї, в територіальній громаді, насамперед, – за місцем її походження, шляхом розвитку на рівні міст, районів доступних і якісних соціальних послуг для підтримки сімей з дітьми та альтернативного догляду за дітьми. У центрах створюватимуться відділення винятково з тими функціями, які необхідні територіальній громаді, на заміну установам і закладам з подібними функціями в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Прийнято Постанову КМУ від 23 серпня 2016 р. №520 «Про внесення змін до пункту 8 **Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування,** грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною».

Здійснюється супроводження у Верховній Раді **проекту Закону України «Про опіку та піклування над повнолітніми недієздатними особами** та особами, цивільна дієздатність яких обмежена» (реєстр. №4606).

Довідково: Метою законопроекту є уніфікація основних правових, соціальних та організаційних засад й гарантій державної політики у сфері опіки та піклування над повнолітніми недієздатними особами та особами, цивільна дієздатність яких обмежена.

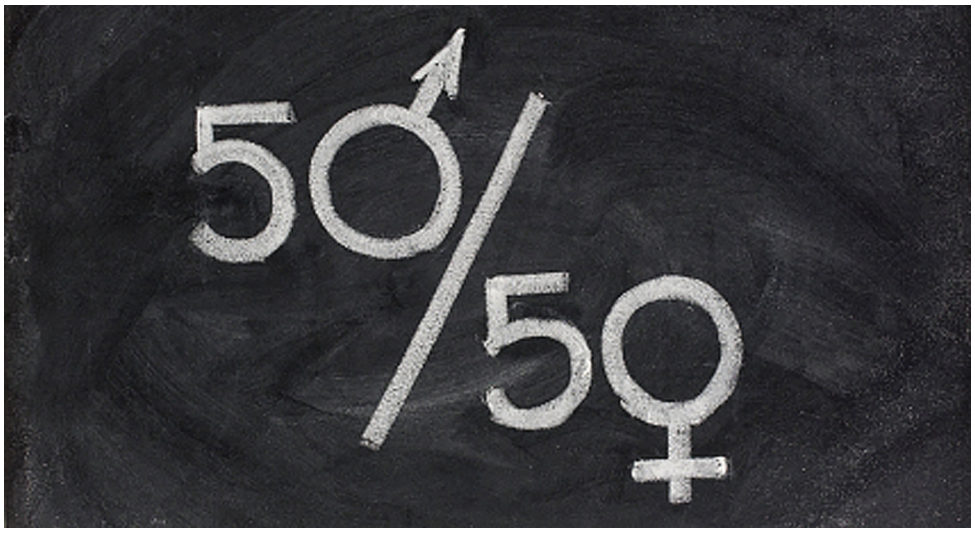

Розроблено **проект Концепції Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків** на період до 2021 року та **проект Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків** на період до 2021 року.

Підготовлено восьму періодичну доповідь України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок під час 66-ї сесії Комітету з ліквідації дискримінації щодо жінок (14 лютого 2017 р.).

Триває розроблення проектів законодавчих та нормативно-правових актів, спрямованих на виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію щодо імплементації законодавства ЄС (зокрема, Додатку XL до глави 21 «Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей»), а також інших міжнародних договорів.

Триває підготовка до **другого читання проекту Трудового кодексу України** (прийнятий 05 листопада 2011 р. в першому читанні), в якому, зокрема, мається на меті імплементувати положення ряду актів ЄС, передбачених Угодою про асоціацію.

Довідково: Директива Ради 91/533/ЄЕС про обов'язок роботодавця інформувати працівників про умови, що застосовуються до контракту чи трудової угоди, Директива Ради 97/81/ЄС щодо рамкової угоди про неповну зайнятість, Директива Ради 2001/23/ЄС про наближення законів держав-членів, що стосується охорони прав працівників у разі зміни власника підприємства, бізнесу чи їх частин, Директива Ради 1999/70/ЄС про рамкову угоду про роботу на визначений термін. Зокрема, Міністерство соціальної політики розробило пропозиції щодо доопрацювання проекту Трудового кодексу до другого читання з метою врахування у ньому норм статей 1, 4, 6 Директиви 2002/14/ЄС Європейського Парламенту та Ради про встановлення загальної структури інформування та консультації працівників Європейського Співтовариства.

З метою імплементації Директиви Ради 91/383/ЄЕС про доповнення заходів із сприяння покращенню безпеки та охорони праці працівників з фіксованим строком працевлаштування або тимчасовим працевлаштуванням розроблено **зміни до статті 31 Закону України «Про зайнятість населення»** (реєстр. №4577).

Довідково: Законопроектом передбачається доповнити статтю 31 зазначеного Закону новою нормою, згідно з якою до громадських робіт не належать роботи, пов'язані з ризиком для здоров'я та життя.

З метою імплементації Директиви Ради 2001/23/ЄС про наближення законів держав-членів, що стосується охорони прав працівників у разі зміни власника підприємства, бізнесу чи їх частин розроблено **проект нової редакції Закону України «Про колективні договори і угоди».**

Довідково: До проекту включено положення щодо встановлення обов'язку роботодавця дотримуватися умов чинного колективного договору до реорганізації, зміни власника юридичної особи (відокремленого структурного підрозділу юридичної особи) протягом передбаченого Директивою строку.

В рамках імплементації Директиви Ради 92/85/ЄЕС про вжиття заходів з поліпшення безпеки та охорони здоров'я на виробництві вагітних працівниць, працівниць, які нещодавно народили, або годують грудьми, **Державна інспекція з питань праці** під час проведення планових та вибіркових перевірок за дотриманням законодавства про працю здійснює контроль щодо обов'язків роботодавців, у тому числі в частині переведення на легшу роботу вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років; залучення до робіт у нічний час, до надурочних робіт і робіт у вихідні дні і направлення у відрядження вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до трьох років.

З метою імплементації Директиви 2000/43/ЄС про реалізацію принципу рівного ставлення незалежно від расової чи етнічної належності, Директиви 2000/78/ЄС про встановлення загальної системи рівного ставлення у сфері зайнятості та професійної діяльності, Директиви Ради 98/59/ЄС про наближення законодавства держав-членів щодо колективного звільнення розроблено **проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів»** (реєстр. №5511).

Довідково: Проект Закону передбачає посилення правового захисту працівників в умовах масового звільнення шляхом внесення змін до КЗоТ України та Закону України «Про зайнятість населення»; включення до законодавства норм про недопущення дискримінації при укладенні, зміні та припиненні трудового договору, в оголошеннях з працевлаштування, а також надання права особам, які зазнали дискримінації, звернутися до суду із заявою про відновлення порушених прав, відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

Розроблено **зміни до законодавства щодо зайнятості інвалідів** (реєстр. №4578), якими, зокрема, передбачено:

- впровадження стимулюючих механізмів для роботодавців з метою працевлаштування людей з інвалідністю;
- надання роботодавцям дотацій на створення звичайних робочих місць для людей з інвалідністю (а не лише спеціальних, як це передбачено діючим законодавством);
- компенсацію роботодавцям фактичних витрат, пов'язаних із сплатою єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працівника з інвалідністю.

Довідково: Прийняття даного акта дасть можливість забезпечити реалізацію права на працю осіб з інвалідністю відповідно до Конвенції ООН про права інвалідів та Конвенції Міжнародної Організації праці 1983 року про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів №159.

В рамках заходів з імплементації Директиви Ради 2004/113/ЄС про реалізацію принципів **рівних можливостей та рівного ставлення до чоловіків і жінок у питаннях доступу та постачання товарів та послуг** діяльність велася за низкою напрямків:

- розроблено проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України **(щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації** із правом Європейського Союзу)» (реєстр. №3501 16 лютого 2016 р. прийнято в першому читанні).

Довідково: Законопроектом передбачається внести зміни до статті 188 Кодексу України про адміністративні правопорушення і встановити відповідальність у вигляді штрафу за дискримінацію за ознакою статі. Також передбачається наділити уповноважених осіб секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та його представників повноваженнями щодо складання адміністративних протоколів за такі порушення.

- при Міністерстві соціальної політики працює **Експертна рада з питань запобігання та протидії дискримінації за ознакою статі** (наказ від 11 квітня 2016 р. №376).

Довідково: На засіданні оновленої Експертної ради 19 жовтня 2016 р. обговорено результати розгляду 5-ти звернень з питань дискримінації за ознакою статі, з них 4 – з приводу дискримінаційної реклами, 1 стосовно дискримінаційних висловлювань в радіоефірі.

- проведено низку тренінгів, круглих столів, семінарів та інших заходів з метою підвищення кваліфікації кадрів у сфері забезпечення гендерної рівності та протидії дискримінації за ознакою статі.

З метою імплементації Директиви Ради 79/7/ЄЕС про поступове запровадження принципу однакового підходу до чоловіків і жінок у сфері соціального забезпечення протягом 2015 року Міністерство соціальної політики здійснило ґрунтовний аналіз відповідності нормативно-правових актів України вимогам зазначеної Директиви. Результати аналізу свідчать, що положення національного законодавства враховують положення Директиви 79/7/ЄЕС, що було підтверджено Міністерством юстиції України (02 лютого 2016 р.). Таким чином, можна вважати, що це положення є виконаним.

Державна служба з питань праці працює над проектом розпорядження Кабінету Міністрів, яким передбачено схвалити плани імплементації вісімнадцяти актів законодавства ЄС у сфері здров'я та безпеки праці.

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

Відповідно до Угоди про асоціацію, Україна зобов'язалася реформувати систему охорони здоров'я. Це виливається, зокрема, в наступні завдання: реформувати фінансування системи охорони здоров'я; створити й закріпити на належному рівні моделі національного солідарного медичного страхування зі стовідсотковим покриттям громадян; створити госпітальні округи; ухвалити ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами та їх імпорту.

Зокрема, у 2016 році:

- Кабінетом Міністрів України ухвалено Концепцію реформи фінансування системи охорони здоров'я України (від 30 листопада 2016 р. №1013).

Довідково: Стягнення страхових внесків здійснюватиметься через загальну систему оподаткування та консолідуватиметься у державному бюджеті. Страхові виплати за лікування окремої людини не будуть прив'язані до розміру її індивідуальних внесків. Єдиний національний замовник плануватиме та закуповуватиме медичні послуги для громадян, напряму контрактуватиме з медичними закладами, оцінюватиме та контролюватиме якість послуг, підтримуватиме електронну систему збору та обміну медичною інформацією тощо. Держава впроваджує поняття гарантованого пакету медичної допомоги - чітко визначений набір медичних послуг та ліків, право на отримання якого матимуть всі без винятку громадяни України. Гарантований пакет медичної допомоги щороку переглядатиметься та публікуватиметься. Процес переходу на нову модель фінансування галузі розрахований на 3 роки з остаточним запровадженням у 2020 році.

- прийнято Концепцію розвитку системи громадського здоров'я в Україні (від 30 листопада 2016 р. №1002).

Довідково: З ухваленням документу планується розвивати систему із залученням заінтересованих сторін. Концепція спрямована на практичну реалізацію завдань збереження здоров'я та повноцінного життя людей, відображених у засадах «Здоров'я-2020: основи європейської політики на підтримку дій держави і суспільства в інтересах здоров'я і благополуччя» та в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС.

- ухвалено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів).

Довідково: Це дозволить визначити єдині вимоги до суб'єктів ринку лікарських засобів та створить умови для забезпечення захисту інтересів громадян. Створено перелік документів, що підтверджують відповідність суб'єкта господарювання вимогам ліцензійних умов, форми відомостей та заяв, вимоги — кваліфікаційні, організаційні, технологічні, спеціальні та вимоги щодо забезпечення якості лікарських засобів.

Однією із нагальних потреб України є впровадження acquis (правової концепції) ЄС у сфері охорони здоров'я. Для досягнення мети на даний момент вжито наступні заходи:

- затверджено Перелік інфекційних захворювань, які мають прогресивно/поступово охоплюватися мережею Співтовариства відповідно до рішень Європейського Парламенту та Ради ЄС (Наказ Міністерства охорони здоров'я від 13 квітня 2016 р. №362);
- затверджено Критерії, за якими визначаються випадки інфекційних та паразитарних захворювань, які підлягають реєстрації (Наказ Міністерства охорони здоров'я від 28 грудня 2015 р. №905);
- прийнято у першому читанні проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони здоров'я та трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людині» (від 21 квітня 2016 р. №2386а-1);
- затверджено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно із затвердженим Міністерства охорони здоров'я переліком.

Довідково: Створено Робочу групу, яка готує пропозиції щодо вдосконалення Ліцензійних умов і приведення їх у відповідність до Директиви ЄС «Про встановлення стандартів якості та безпеки для донорства, заготівлі, перевірки, обробки, консервації, зберігання та розподілу людських тканин і клітин» та Директиви Європейської Комісії «Про виконання Директиви 2004/23/ЄС Європейського Парламенту і Ради щодо певних технічних вимог до надання, отримання і тестування тканин і клітин людини».

ОСВІТА, НАВЧАННЯ ТА МОЛОДЬ

Угода про асоціацію передбачає активізацію співробітництва з метою реформування та модернізації систем вищої освіти, сприяння зближенню у цій сфері, яке відбувається в рамках Болонського процесу.

З метою впровадження Закону України «Про вищу освіту» протягом 2014-2016 років значно розширено академічну, організаційну та фінансову свободу українських університетів.

Зокрема, у 2016 році:

- триває впровадження європейських принципів формування державних стандартів освіти.

Довідково: Передбачається, що замість колишніх стандартів у складі переліку дисциплін, обсягу годин в їх межах та конкретних тем, які потрібно викладати, буде запроваджено категорії кінцевих компетентностей, які повинен мати випускник, та рамкові вимоги до організації навчального процесу (загальний термін навчання, кінцева атестація тощо). Це сприятиме впровадженню європейського принципу академічної автономії вищих навчальних закладів.

- завершено процедуру конкурсного відбору членів та формування складу науково-методичних комісій сектору вищої освіти, які здійснюють розроблення нових стандартів вищої освіти за відповідними спеціальностями з урахуванням вимог Європейських кваліфікаційних стандартів;
- затверджено Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (постанова КМУ від 23 березня 2016 р. №261), що внесло ключові зміни у наближення освіти до стандартів ЄС.

Довідково: Підготовка доктора філософії здійснюється в аспірантурі, яка включає у себе денну, вечірню та заочну (дистанційну) форми навчання, а також поза аспірантурою – для здобувачів, які поєднують наукову та науково-педагогічну діяльність. Підготовка доктора наук здійснюється тільки за денною формою навчання або шляхом самостійної підготовки дисертаційного дослідження. Також змінюється термін навчання в аспірантурі, ад'юнктурі денної, вечірньої та заочної форми навчання – 4 роки. Для підготовки і перебування в докторантурі цей термін становить 2 роки.

- розпочато роботу зі створення Національного репозитарію академічних текстів (Розпорядження КМУ від 22 липня 2016 р. №504), який допоможе автоматизувати процес виявлення академічного плагіату та забезпечить вищі навчальні заклади технічними можливостями для дотримання академічної доброчесності;
- українські навчальні заклади отримали право розміщувати грошові кошти, отримані за надання платних послуг, на депозитних рахунках державних банків.

Довідково: Це дасть змогу створювати спеціальні грошові фонди та витрачати отримані відсотки на забезпечення освітньої діяльності. Така практика є важливою для фінансової автономії навчальних закладів.

Одним з пріоритетів реформи вищої освіти залишається реформа системи фінансування вищих навчальних закладів. Ведеться робота над розробленням і впровадженням нової моделі фінансування університетів, яка передбачатиме блочне фінансування та стимулюватиме університети до підвищення якості освітніх послуг.

Відповідно до положення Угоди про асоціацію щодо підвищення якості та важливості вищої освіти, у вересні 2016 року розпочало роботу Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Національне агентство є постійно діючим колегіальним органом у сфері вищої освіти, який повинен перебрати на себе частину функцій Міністерство освіти і науки, зокрема, в сфері забезпечення та контролю за якістю вищої освіти.

Довідково: Національне агентство складається з 25 членів, які обираються строком на 3 роки і не можуть працювати в складі агентства більше двох строків. Своїх представників до цього органу делегують Національна академія наук (2 члени), національні галузеві академії наук (5 членів), вищі навчальні заклади (13 членів), роботодавці (3 члени) та студентське самоврядування (2 члени).

З метою реалізації положення Угоди про асоціацію щодо поглиблення співробітництва між вищими навчальними закладами, розширення можливостей вищих навчальних закладів та активізації мобільності студентів і викладачів вдалося зберегти лідерство України у проектах Erasmus+ серед країн Східного партнерства.

Довідково: За результатами двох конкурсів за напрямом «Кредитна мобільність» програми Erasmus+ у 2015 і 2016 роках для фінансування було відібрано 245 двосторонніх проектів між закладами вищої освіти України і Європи для розвитку індивідуальної мобільності. Завдяки цим фінансованим ЄС проектам 3355 студентів і працівників університетів з України отримали змогу поїхати для навчання, викладання або стажування у одну з країн ЄС у період з 2015 до 2018 року. Упродовж цього ж періоду 1019 студентів і працівників з університетів Європи прибудуть за обміном в Україну. Загалом щороку на конкурс надходить понад 300 заявок за участю українських та європейських університетів-партнерів.

З 147 проектів, рекомендованих для фінансування Європейською Комісією у 2016 р. в рамках програми Erasmus+ за напрямом «Розвиток потенціалу вищої освіти», 7 проектів будуть виконуватися за участю українських вищих навчальних закладів. Загальна кошторисна вартість (сума грантів ЄС) для цих нових 7 проектів за участю українських університетів становить близько 5,9 млн євро.
Значно зросла кількість поданих проектних заявок за участю українських навчальних закладів (91 заявка у 2015 році та 130 заявок у 2016 році), що свідчить про зацікавленість українських університетів у розвитку співробітництва з європейськими партнерами.

У 2014-2016 роках Україна отримала фінансування для 29 проектів за напрямом Жан Моне.

Довідково: Ці проекти зосереджені на вивченні досвіду європейської інтеграції і фінансують навчання і дослідження (модулі, кафедри), розвиток академічних зв'язків (мережі, проекти) і підтримують діяльність установ або асоціацій, що займаються питаннями європейської інтеграції. Українські університети щороку подають понад 100 заявок для участі у конкурсі за цим напрямом.

У жовтні 2016 року Верховна Рада України у першому читанні прийняла проект нової редакції рамкового Закону **«Про освіту»,** який має встановити ключові засади формування освітньої політики в Україні на довгострокову перспективу і спрямований, зокрема, на досягнення таких цілей:

- створення умов для освіти людини упродовж життя та розширення прав здобувачів освіти: передбачається існування трьох рівноправних форм здобуття освіти: формальної, неформальної та інформальної - результати всіх форм будуть визнаватися однаково;
- забезпечення децентралізації управління системою освіти;
- забезпечення безоплатності дошкільної, повної загальної середньої освіти у державних та комунальних навчальних закладах;
- підвищення статусу вчителя та модернізація системи перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників навчальних закладів;
- перехід на європейську структуру системи освіти: навчання в середній школі триватиме 12 років;
- покращення якості навчання через побудову нової системи забезпечення якості.

Урядом затверджено Державну цільову соціальну програму «Молодь України» на 2016-2020 роки (постанова КМУ від 18 лютого 2016 р. №148), яка спрямована на створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації української молоді, формування її громадянської позиції та національно-патріотичної свідомості.

За підтримки Програми розвитку ООН в Україні розроблено проект Закону «Про молодь» (реєстр. №3621, внесений народними депутатами України). Законопроект передбачає формування нової системи функціонування державної молодіжної політики, методів та інструментів її реалізації, побудову нового типу відносин між державою та молоддю.

Довідково: Проведено громадське обговорення законопроекту у 5 регіонах України, тривають експертні консультації щодо його доопрацювання.

Угода про асоціацію передбачає співпрацю сторін у сфері неформальної освіти. З метою запровадження відповідних законодавчих норм щодо неформальної освіти в національне законодавство у Верховній Раді зареєстровано проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України (щодо визнання неформальної освіти)» (реєстр. № 2121).

Довідково: Законопроект передбачає визнання неформальної та інформальної освіти (самоорганізованої освіти, самоосвіти) в якості різновидів освіти в Україні, визнання державою неформальної освіти, здобутої волонтерами у організаціях та установах, які залучають до своєї діяльності волонтерів, та закріплення права волонтерів на врахування факту здобуття ними названої освіти при влаштуванні на державну службу.

Беручи до уваги Рекомендацію Ради Європи про визнання неформального та інформального навчання, спільно з Програмою розвитку ООН в Україні розроблено та впроваджується навчальна програма «Молодіжний працівник» та мультимедійний дистанційний он-лайн курс «Молодіжний працівник».

КУЛЬТУРА

Угодою про асоціацію передбачається тісніше співробітництво між Україною та ЄС задля покращення взаєморозуміння та розширення культурних обмінів, а також мобільності об'єктів мистецтва та митців. У 2016 році Україна значно посилила співпрацю з Європейським Союзом у галузі культури, а саме:

- У березні 2016 року Україна приєдналася до найбільшої грантової програми ЄС **«Креативна Європа»,** метою якої є розвиток сектору культури та креативних індустрій в країнах Європи, посилення конкурентоспроможності європейської аудіовізуальної продукції, а також забезпечення просування та захисту культурного та мовного розмаїття.

Довідково: Україна стала учасником відразу двох підпрограм – «Культура» та «Медіа». Координатором програми, тобто її національним бюро, виступає Український центр культурних досліджень. Він займається розповсюдженням інформації про можливості в рамках програми, консультує потенційних учасників, проводить семінари та тренінги. У червні 2016 року за результатами відкритого конкурсного відбору було обрано керівника національного бюро програми – Ірину Вікирчак. У 2016 та 2017 роках Україна бере участь в програмі на пільгових умовах, щорічно сплачуючи символічний внесок у розмірі 1 євро.

DOCU DAYS UA

- У 2016 році Україна активно займалася просуванням національного культурного продукту в ЄС. Зокрема, у січні-серпні 2016 року був реалізований проект **«Побачити Україну: Docudays UA мандрує світом»**. Наше документальне кіно побачили у п'яти країнах Європи: Франції, Німеччині, Італії, Іспанії та Греції. У програмі фестивалю відбулися покази документальних фільмів, фотовиставки, зустрічі з українськими кінематографістами, а також лекції та дискусії за участю громадських активістів і правозахисників.

- Україні вдалося залучити технічну допомогу на реформування системи державного управління у сфері культури: в грудні 2016 р. було прийнято рішення провести в першому кварталі 2017 року **функціональний аудит Міністерства культури** в рамках програми ЄС-Східного партнерства **«Культура і креативність»**. В ході аудиту має бути визначено ступінь ефективності та результативності роботи Міністерства. Це стане першим кроком на шляху оновлення внутрішньої структури Міністерства.

Довідково: Програма ЄС та Східного партнерства «Культура і креативність» покликана забезпечити підтримку культурних та креативних секторів і збільшити їхній внесок у сталий гуманітарний та соціально-економічний розвиток.

- З метою реалізації положень Угоди про асоціацію Урядом схвалена **Довгострокова стратегія розвитку української культури** (Розпорядження КМУ від 01 лютого 2016 р. №119-р). Реалізація стратегії сприятиме творчій активності громадян та створить умови для зміцнення в Україні громадянського суспільства.

В рамках Угоди про асоціацію Україна взяла на себе зобов'язання щодо розвитку культурного розмаїття, збереження й оцінки культурної та історичної спадщини.

- У 2016 році продовжувалася робота над удосконаленням **Закону України «Про музеї та музейну справу»** та його приведенням у відповідність до вимог міжнародних договорів. Зміни у законі призведуть до оптимізації функцій державного управління та децентралізації повноважень у сфері музейної справи.

- З метою впровадження національних переліків нематеріальної культурної спадщини, у 2016 році було розроблено **Методичні рекомендації** щодо підготовки та оформлення документів про включення елементів нематеріальної культурної спадщини України до списків ЮНЕСКО, затверджено **Порядок створення та оновлення Національного реєстру** нематеріальної культурної спадщини України. Також опрацьовується проект Закону України **«Про нематеріальну культурну спадщину».**

Довідково: Нематеріальна культурна спадщина України – це джерело нашого культурного різноманіття та гарантія сталого розвитку. До національного переліку України наразі включено 6 елементів: «Опішнянська кераміка», «Косівська мальована кераміка», «Кролевецькі ткані рушники», «Культура хліба (Хлібна культура і традиції)», «Петриківський розпис – українське декоративно-орнаментальне малярство XIX – XXI ст.», «Козацькі пісні Дніпропетровщини».

Сприяння розвитку культурної індустрії в Україні та ЄС є також одним з ключових завдань Угоди про асоціацію.

- У травні-грудні 2016 року програмою ЄС і Східного партнерства «Культура і креативність» спільно з Українським центром культурних досліджень реалізовано проект **CDIS (Індікатори ЮНЕСКО впливу культури на розвиток).** Результати проекту будуть використовуватися під час розробки стратегій розвитку, в яких окреме місце виділятиметься культурним компонентам. Запровадження культурних індикаторів дозволить поставити культуру та мистецтво в центр державних інтересів, створити належні умови для розвитку креативних індустрій та забезпечити подальший соціально-економічний розвиток України.

СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ СПОРТУ ТА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Угода про асоціацію передбачає сприяння популяризації фізичної культури і спорту, здорового способу життя, підвищення рівня національної компетенції у спортивній галузі, інтеграції людей з розумовими та фізичними вадами через заняття спортом, а також захисту спорту від таких загрозливих явищ, як допінг, договірні матчі, расизм та насильство.

У 2016 році Україні досягнула значних результатів за цими напрямами.

У лютому 2016 року було схвалено **Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація»** (Указ Президента України від 9 лютого 2016 р. №42). Урядом затверджено **План заходів на 2017 рік щодо реалізації Національної стратегії** (Розпорядження КМУ від 08 вересня 2016 р. №653).

Довідково: Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність — здоровий спосіб життя - здорова нація» визначає мету та основні завдання, спрямовані на створення умов для підвищення рівня залучення населення до оздоровчої рухової активності. Це сприятиме розв'язанню гуманітарних і соціально-економічних проблем для особи, суспільства та держави. Розроблення Національної стратегії базується на рекомендаціях Всесвітньої організації охорони здоров'я, Ради Європи, Європейського Союзу; нормах національного законодавства, відповідно до яких держава покликана забезпечити формування та реалізацію багатовекторної, комплексної політики заохочення громадян до оздоровчої рухової активності. Це сприятиме зменшенню ризику виникнення неінфекційних захворювань — основної причини високих показників передчасної смертності в Україні.

На виконання плану заходів на 2017 рік щодо реалізації Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровийспосіб життя — здорова нація» розроблено **проект Постанови КМУ «Про утворення Координаційної ради з питань популяризації серед населення оздоровчої рухової активності».**

Довідково: Проект постанови листом Мінмолодьспорту від 25 листопада 2016 р. №9934/5.4 направлено на погодження до МОН, МОЗ, Мінрегіону, Мінінформполітики, Мінсоцполітики, Мінекономрозвитку, Мінфіну, Держкомтелерадіо, НОК, СКУ, НКСІУ, ВЦФЗН «Спорт для всіх», Державного науково-дослідного інституту фізичної культури і спорту. Станом на 28 грудня 2016 р. проект постанови погоджено МОН, Мінрегіоном, Мінінформполітики, Мінфіном, Держкомтелерадіо, Державним науково-дослідним інститутом фізичної культури і спорту.

Триває узгодження **проекту Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року.**

Довідково: Метою Програми є відведення провідної ролі фізичній культурі і спорту в Україні як важливому фактору здорового способу життя, профілактики захворювань, формування гуманістичних цінностей, створення умов для всебічного гармонійного розвитку людини, сприяння досягненню фізичної та духовної досконалості людини, виявлення резервних можливостей організму, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного іміджу держави у світовому співтоваристві.

З метою приведення законодавства у відповідність до європейських вимог і стандартів, у травні 2016 року Міністерство молоді та спорту України розробило **проект змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт»,** в якому наведено визначення спортивної зброї, а також врегульовано питання придбання, зберігання, перевезення та використання спортивної зброї і боєприпасів до неї (статті 1 та 48 відповідно). У листопаді 2016 року цей законопроект було надіслано на розгляд Кабінету Міністрів України (лист від 30 листопада 2016 р. №1382/4.3/16).

Зважаючи на необхідність проведення реформ у сфері будівництва та експлуатації спортивної інфраструктури, Міністерство молоді та спорту підготувало **проект постанови КМУ «Про внесення змін до переліку закладів фізичної культури і спорту, яким надається статус бази олімпійської, паралімпійської та дефлімпійської підготовки».**

Проектом передбачено виключити з переліку бази що не використовуються для проведення всеукраїнських і міжнародних спортивних змагань та навчально-тренувального процесу, натомість включити заклади фізичної культури і спорту. Впровадження цих змін підвищить рівень організації навчально-тренувального процесу національних збірних команд України. У 2016 році розпочалася робота над створенням нового переліку баз олімпійської та паралімпійської підготовки, що можуть звільнятися від сплати земельного податку. **Проект постанови КМУ «Про затвердження переліку баз олімпійської та паралімпійської підготовки, що звільняються від сплати земельного податку»,** над яким триває робота, має вдосконалити правове регулювання земельних відносин з метою розвитку фізичної культури і спорту, покращення матеріально-технічного стану та стабільного функціонування баз олімпійської та паралімпійської підготовки. Під час роботи над проектом змін Міністерство молоді та спорту проаналізувало пропозиції фізкультурно-спортивних товариств, Міністерства оборони України та Міністерства освіти і науки України.

З метою виконання положень Угоди про асоціацію, Міністерство молоді та спорту продовжило організаційно-методичну роботу **над державним експериментом щодо залучення національних спортивних федерацій з окремих олімпійських видів спорту до організації і проведення спортивних заходів** (Постанова КМУ від 5 серпня 2015 р. №573), включених до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, спрямованих на забезпечення підготовки спортсменів національних збірних команд та їх участі у спортивних змаганнях всеукраїнського та міжнародного рівня. Федерації відіграють провідну роль у сфері спортивної діяльності, тому розширення їхніх повноважень є важливим кроком для розвитку спорту в Україні. Експеримент надає можливість федераціям здобути досвід самостійного планування, використання та відповідного звітування щодо використання коштів Державного бюджету України для організації та проведення заходів. У жовтні-грудні 2016 року було проведено перевірку національних спортивних федерацій щодо стану проведення експерименту, за результатами якої рекомендовано вдосконалити процедуру звітування федераціями до Міністерства щодо використання бюджетних коштів та проведення спортивних заходів. У кінці грудня 2016 року було схвалено **проект Постанови КМУ, яким продовжено термін дії експерименту,** збільшено кількість учасників та розширено повноваження національних спортивних федерацій. Впродовж 2016 року на організацію і проведення спортивних заходів федераціям з державного бюджету виділено більше 90 000 тис. грн.

Довідково: Видатки становили 91 874,8 тис. грн., а саме: Федерація важкої атлетики України – 12 038,7 тис. грн.; Федерація легкої атлетики України – 42 414,3 тис. грн.; Федерація України зі стрибків у воду – 14 674,8 тис. грн.; Федерація баскетболу України – 21 000,0 тис. грн.; Федерація хокею України – 1 747,0 тис. грн.

16 листопада 2016 року Міністр молоді та спорту Ігор Жданов провів зустріч із представниками Європейської федерації з водних видів спорту (LEN) з метою обговорення питань проведення у 2017 році в Україні Чемпіонату Європи зі стрибків у воду.

Україна досягла значних результатів у боротьбі із допінгом у спорті. 7-8 листопада 2016 року в Україні, у м. Києві вперше відбулося **засідання Європейського Комітету з питань Всесвітньої антидопінгової агенції** (CAHAMA) та Моніторингової групи Антидопінгової конвенції Ради Європи (T-DO). Під час проведення засідання підписано **Угоду про співробітництво між Національним антидопінговим центром України та НАДО Німеччини.** Відповідно до цієї Угоди у 2016 році було проведено першу робочу зустріч, на якій сторони обговорили план заходів на наступний рік, відбулося ознайомлення з організацією роботи антидопінгових служб в Німеччині та були підготовлені план та програма підвищення кваліфікації офіцерів допінг-контролю.

19 жовтня 2016 році у першому читанні прийнято **проект Закону України «Про антидопінговий контроль у спорті»** (реєстр. №4724). Положення законопроекту спрямовані на приведення законодавства України у відповідність до Міжнародної конвенції про боротьбу з допінгом у спорті, створення правових та організаційних засад щодо акредитації лабораторії антидопінгового контролю та дотримання Україною, Національним антидопінговим центром вимог Всесвітньої антидопінгової агенції.

Довідково: Законопроектом пропонується визначити правові та організаційні засади здійснення антидопінгового контролю в Україні, участі відповідних закладів, установ та організацій у профілактиці, запобіганні застосуванню та поширенню допінгу у спорті. Поправками до законопроекту члени Комітету запропонували перейти до європейського принципу управління антидопінговою діяльністю, а саме – створити Наглядову раду антидопінгового контролю. Антидопінгова лабораторія перетворюється на суб'єкт господарської діяльності з дати набуття акредитації ВАДА.

Угодою про асоціацію передбачено **посилення боротьби з договірними матчами** у співпраці з європейськими партнерами.

Так, 3 липня 2016 року Україна підписала **Конвенцію Ради Європи про комплексний підхід до питань безпеки, охорони та послуг під час футбольних матчів та інших спортивних заходів,** що стане платформою для міжурядового об'єднання зусиль з метою боротьби з маніпуляціями у спортивних змаганнях, у тому числі договірними матчами у футболі, хокеї та інших ігрових видах спорту.

16 листопада 2016 року Верховною Радою України ратифіковано **Конвенцію Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями,** імплементація якої дозволить попереджати, виявляти та застосовувати санкції проти національного чи транснаціонального маніпулювання національними і міжнародними спортивними змаганнями та сприятиме національному, міжнародному співробітництву проти маніпулювання спортивними змаганнями між відповідними державними органами, організаціями, залученими до спорту і ставок на спортивні змагання.

СПІВРОБІТНИЦТВО З ПИТАНЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Відповідно до статей 469-470 Угоди про асоціацію, створено **Платформу громадянського суспільства Україна-ЄС** – спільний орган громадянського суспільства, метою якого є забезпечення громадського контролю за виконанням Угоди.

11 лютого 2016 року в Брюсселі відбулося друге засідання Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС (ПГС), під час якого йшлося про поточний стан виконання Угоди про асоціацію та пов'язаних з нею реформ. ПГС представила два аналітичні звіти – про антикорупційну політику й енергетику.

- 8-9 листопада 2016 року в Києві відбулося третє засідання ПСГ, на якому було представлено дві тематичні доповіді:
- Регулювання ринку праці в ЄС та Україні: спільні риси і відмінності;
- Адаптація трудового законодавства України до законодавства ЄС. Антидискримінаційне законодавство та практика застосування: права вразливих груп у контексті Угоди про асоціацію.

Узгоджено плани дій на 2017 рік та теми наступних аналітичних доповідей (про річні результати застосування зони вільної торгівлі з ЄС, соціально-економічну ситуацію в Україні та аналіз виконання положень Угоди в частині охорони навколишнього середовища).

- 24 лютого 2016 році у рамках реалізації положень Угоди щодо регулярних контактів між представниками ПГС та Комітету асоціації, Уряд України прийняв рішення про обов'язкове проведення Урядовим офісом з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів **щоквартальних зустрічей** членів двосторонніх органів асоціації з української Сторони з представниками української Сторони ПГС Україна-ЄС. Протягом 2016 року було організовано та проведено три такі зустрічі, присвячені обговоренню результатів роботи Уряду, організації, моніторингу та координації виконання Угоди про асоціацію.

26 лютого 2016 року затверджено **Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки** та план заходів з її реалізації. Стратегія визначає напрямки співпраці між організаціями громадянського суспільства України та держав-членів Європейського Союзу з питань гармонізації вітчизняного законодавства у сфері громадянського суспільства з нормами права ЄС.

ТРАНСКОРДОННЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

З метою реалізації проектів транскордонного співробітництва у звітному періоді підписано наступні міжнародні договори щодо залучення фінансових ресурсів ЄС в рамках чотирьох програм прикордонного співробітництва:

1. Угода про фінансування спільної операційної програми прикордонного співробітництва **«Басейн Чорного моря** 2014 – 2020 роки» (53,9 млн. євро, максимальна сума внеску ЄС – 49,03 млн. євро).
2. Угода про фінансування спільної операційної програми прикордонного співробітництва «**Україна – Угорщина – Словаччина – Румунія 2014 – 2020 роки»** (81,3 млн. євро, максимальна сума внеску ЄС – 73,95 млн. євро).
3. Угода про фінансування спільної операційної програми прикордонного співробітництва «**Україна – Польща – Білорусь 2014 – 2020 роки»** (201,38 млн. євро, максимальна сума внеску ЄС – 183,07 млн. євро).
4. Угода про фінансування спільної операційної програми прикордонного співробітництва «**Україна – Румунія 2014 – 2020 роки»** (66 млн. євро, максимальна сума внеску ЄС – 60 млн. євро).

Програма прикордонного співробітництва ЄІСП
Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна

Довідково: Загальна сума максимального внеску ЄС становить 366,05 млн. євро. Згідно з умовами міжнародних договорів, «співфінансування повинно становити не менш ніж 10 % внеску ЄС у програму».

Кожною Угодою передбачено реалізацію за рахунок грантової допомоги ЄС спільних з країнами-учасницями проектів за напрямами:

- підтримка місцевої культури та збереження історичної спадщини;
- підтримка прикордонного управління і безпеки кордону, менеджмент в сфері міграції;
- спільні виклики в галузі безпеки та охорони правопорядку;
- покращення інфраструктури прикордонних регіонів.

Виконання програми прикордонного співробітництва сприятиме:

- Ефективній та взаємовигідній співпраці прикордонних регіонів України шляхом реалізації спільних проектів;
- Обміну досвідом та кращими практиками між країнами-партнерами в різних сферах для сприяння вирішенню спільних проблем розвитку;
- Залученню додаткових ресурсів для збалансованого розвитку та підвищення конкурентоспроможності прикордонних регіонів України;
- Реалізації ініціатив місцевих громад в Україні.

РОЗДІЛ VI.
ФІНАНСОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО, ЗОКРЕМА БОРОТЬБА З ШАХРАЙСТВОМ

Триває процес визначення обсягу завдань, необхідних для реалізації зобов'язань України щодо наближення законодавства України до вимог окремих положень Конвенції ЄС від 26 липня 1995 року щодо захисту фінансових інтересів Європейських Співтовариств та Протоколу та Другого протоколу щодо захисту фінансових інтересів Європейських Співтовариств, як це передбачено Додатком XLIV до частини VI «Фінансове співробітництво та положення щодо боротьби із шахрайством».

Крім того, з метою уможливлення практичної реалізації положень цього розділу, а зокрема додатку XLIII до розділу VI «Фінансове співробітництво та положення щодо боротьби із шахрайством», яким встановлюються кокретні мехінзми боротьби з шахрайством та контролю за використанням фінанасої допомоги ЄС, існує потреба у визначені чіткого інституційного механізму та порядку взаємодії правоохоронних та фіскальних органів щодо забезпечення виконання цього заобов'язання у рамках Угоди.

РОЗДІЛ VII.
ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНА-ЄС: ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ

З 1 січня 2016 року розпочалася реалізація в режимі тимчасового застосування торговельної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема — створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ). Так відбулися зміни у питаннях митно-тарифного регулювання, включаючи механізми поетапного зниження митних ставок обома країнами та адміністрування походження товарів, а також тарифних квот. Європейська сторона значною мірою лібералізувала митний режим для українських товарів ще у 2014 році: було скасовано 95% ввізних мит ЄС на промислові товари та 84% – на сільськогосподарську продукцію. Для українських виробників найсуттєвішим було зниження тарифних обмежень з боку ЄС у таких галузях: легка, харчова, хімічна промисловість, машинобудування. В той же час з 1 січня 2016 року Україна обнулила мита на імпорт близько 70% товарів походженням з ЄС, а для решти чутливих для України товарів діють перехідні періоди відповідно до Графіку, встановленого у Додатку І-А до Угоди про асоціацію.

За результатами 2016 року. ЄС став найбільшим торговельним партнером України. Так, частка ЄС склала 37,1% загального експорту товарів України, а також 43,7% — імпорту. За перший рік дії ПВЗВТ спостерігається позитивна динаміка розвитку торгівлі між Україною та ЄС — як щодо експорту, так і імпорту. При цьому експорт товарів до ЄС виріс на 3,7% порівняно з попереднім роком та становив 13,5 млрд. дол. США, а імпорт товарів з ЄС – збільшився на 11,8% та становив 17,1 млрд. дол. США. Помірні показники українського експорту у номінальному вимірі пов'язані, у першу чергу, з продовженням стагнації світових цін на важливі позиції українського експорту (зернові та метал).

TOP–10 Найбільш затребуваних квот

Важливими драйверами зростання експорту до ЄС у 2016 році. були такі галузі: легка і деревообробна промисловість, машинобудування, АПК та харчова промисловість. Причому, важливо, що в експорті до ЄС спостерігалася позитивна тенденція до розширення товарних позицій, в першу чергу за рахунок продукції з вищим ступенем переробки та доданої вартості. Зокрема, це стосується продукції машинобудування, легкої та харчової промисловості. Найбільший внесок у зростання експорту до ЄС зробили такі товари: соняшникова олія, автомобільні запчастини, електричне обладнання, вироби з деревини, проводи ізольовані, кабелі, електричні водонагрівачі, меблі для сидіння тощо.

На ринок ЄС поступово почали виходити або принаймні виявляти зацікавленість, нові компанії, які раніше в ЄС не експортували, у тому числі малі та середні підприємства. Україна досягла успіхів в отриманні дозволів експортувати до ЄС більшість товарів тваринного походження. У 2016 році для вітчизняних виробників відкрився європейський ринок молочної продукції.

Що стосується використання Україною тарифних квот для сільськогосподарської та харчової продукції, то поки українські експортери використовували можливості лише 26 із 40 тарифних квот. Найбільш затребувані квоти, які швидко вичерпуються українськими експортерами, — мед, соки, оброблені томати, борошно, зернові. Також у 2016 році розпочалося використання тарифних квот на цукрову кукурудзу, цукрові продукти, молочні продукти, крохмаль, висівки, оброблені продукти з цукру, оброблену продукцію з зернових, часник тощо.

На цьому етапі потенціал поглибленої та всеохоплюючої угоди про вільну торгівлю (ПВЗВТ) між Україною та ЄС ще не використовується повністю, оскільки на заваді експорту до ЄС все ще багато нетарифних бар'єрів. Тому подальшим пріоритетом діяльності уряду є продовження реформ для збільшення доступу українських товарів до ринку ЄС у межах ПВЗВТ, які були розширені, зокрема за рахунок:

- додаткових автономних преференцій (АТП);
- зменшення нетарифних бар'єрів, зокрема пов'язаних з СФЗ та ТВТ (для цього плануємо виконання Стратегії по СФЗ, підписання Угоди АСАА, адаптацію законодавства у сфері експорту послуг та державних закупівель, де передбачено повне відкриття ринку ЄС після проведеної гармонізації);
- підтримка виходу малих та середніх підприємництв на ринок ЄС.

Відповідальний за друк: О. Стефанішина. Наклад: 500 примірників. Київ-2017

EUA
UKRAINE
EUROPE